Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	12 februari 2018
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4186 statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), Dhr. W. Bakker (D66), dhr. S. van Berkum (GL), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), dhr. M. Deen (PVV), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J. Haijen (SP), dhr. A. Hietbrink (GroenLinks), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. P.J. de Kam (CDA), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GroenLinks), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GroenLinks), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), dhr. N. Papineau Salm (PvdA), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wiesehahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: nvt

Agenda **Paginanummer**

1.	Opening en mededeling	03
2.	Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
2.a.	Installatie en beëdiging Statenlid PVV	05
2.b.	Actualiteiten	06
3.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding (Actualisatie vanuit GS op de lijst geheimhouding PS wordt bij deze vergadering behandeld als hamerstuk punt 8.a-2.)	06
4.	Vaststelling notulen van de openbare vergadering van 18 december 2017	07
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda	07
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	07
7.	Voortgangslijst van moties	07
8.	Hamerstukken	07
8.a-1.	Statenvoordracht 10 Opheffen geheimhouding vaststellingsovereenkomst PNH-Heijmans (N23) per 1 maart 2018	07
8.a-2.	Statenvoordracht 74 Actualisatie vanuit GS op lijst geheime stukken	08
8.b.	Statenvoordracht 8 Afrondingen verbeteringen begrotingssystematiek	08
8.c.	Statenvoordracht 3 Aandeelhouderslening SADC	08
8.d.	Statenvoordracht 7 Voorgenomen besluit tot oprichting innovatiefonds Noord-Holland BV	08

	8.e.	Statenvoordracht 1 Financiering aanleg natuurvriendelijke oevers	08
	8.f.	Statenvoordracht 9 Zienswijze op de begrotingswijziging 2018 en de Kaderbrief 2019 van de RUD Noord-Holland-Noord	08
	8.g.	Statenvoordracht 2 Vaststelling verordening Luchthavenbesluit Helihaven Loodswezen IJmuiden	08
	8.h.	Statenvoordracht 12 Benoeming accountant	08
	9.	Statenvoordracht 6 Verklaring van geen bedenkingen Windpark Spuisluis	09
	10.	Statenvoordracht 5 Uitvoeringsprogramma binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw 2018 t/m 2020	31
	11.	Statenvoordracht 4 Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland	51
	12.	Nummer 11, Initiatiefvoorstel GL Schuilstallen	59
	13.	Vragenuur	65
	14.	Sluiting	68

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Er is voorzien in een afronding van de vergadering om 17.00 uur vanmiddag. Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen. Ik heet vanzelfsprekend wederom de mensen die te gast zijn bij onze Statenvergadering, van harte welkom.

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

De **VOORZITTER**: De primus. Het lotnummer is gevallen op nummer 13, de heer Kaptheijns (PVV). Een gewijzigde agenda vanwege extra hamerstuk punt 8.h. dat als nazending bij de stukken is gepubliceerd. Er is geen actualisatie aangekondigd en daarmee vervalt agendapunt 2.b. Dat brengt ons bij de moties Vreemd aan de orde van de dag. Er zijn twee moties ingediend en wij beginnen met GL.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter, de kern van ons voorstel is het stimuleren dat er meer bloemrijke grasmengsels worden gezaaid en minder Engels raaigras. Dat is in het belang van behoud en versterking van de biodiversiteit, meer weidevogels en insecten, en het gebruik van een minder voedzame grassoort trekt ook minder ganzen aan, dus ook minder overlast. Veeboeren lijken te kunnen profiteren van omschakeling op een ander grasmengsel, met name vanwege afname van het aantal dieren met diarree en de ernstige ziekte hoefbevangenheid die bij het verweiden op Engels raaigras kan optreden. Aan zo'n omschakeling zijn misschien ook nadelen verbonden. Daarom stellen wij niet voor om nu al tot stimulering van het gebruik van bloemrijke grasmengsels over te gaan, maar de mogelijkheden daarvan te verkennen waarbij ervaringen van paardenhouders en wellicht andere boeren worden meegenomen. Daartoe strekt deze motie Vreemd.

Motie 01/12022018 Vreemd aan de orde van de dag
Grasmengsels voor de paardenhouderij

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland 72.658 hectare grasland heeft en grasland bepalend is voor een groot deel van het aanzicht van het kenmerkende Noord-Hollandse landschap;*
- *Het meeste van dit grasland is ingezaaid met Engels raaigras, een grassoort met een hoog suikergehalte en daarmee een hoge voedingswaarde per kilo hooi of kuil. Deze voedzame grassoort voor de koeienboer het meeste opbrengt, maar ook erg aanlokkelijk is voor ganzen die overlast veroorzaken voor de landbouw in Noord-Holland;*

- *Deze grassoort niets bijdraagt aan de biodiversiteit-(sdoelen) van de provincie Noord-Holland;*
- *Beperking van het Engels raaigras door velen als de oplossing wordt gezien voor vermindering van het aantal ganzen en het inzaaien van een bloemrijk graszaadmengsel op zoveel mogelijk hectare kan bijdragen aan het behoud van biodiversiteit en het tegen gaan van de afname van insecten;*
- *Het inzaaien van een bloemrijk graszaadmengsel kan bijdragen aan het behoud en het bevorderen van de weidevogelstand;*
- *In Noord-Holland bijna 6500 paarden worden gehouden en dit aantal nog altijd toe neemt en de paardensector een grote economische waarde heeft;*
- *De paardensector boeren de kans biedt om op een gunstiger verdienmodel over te stappen, lucratiever dan de veehouderij;*
- *Deze paarden worden verweid op percelen waar eerder vee werd verweid;*
- *Engels raaigras een grassoort is die niet geschikt is voor het langdurig verweiden van paarden vanwege de kans op ernstige ziekten zoals hoefbevangenheid door het hoge suikergehalte, maar paarden daar wel vaak op worden gehouden omdat boeren na het overschakelen van vee op paarden geen ander graszaadmengsel inzaaien.*

Van mening dat:

- *Zowel voor de paarden die worden gehouden op grasland als voor de beperking van de overlast van de ganzen het beter zou zijn als alle percelen grasland waar paarden op worden gehouden, worden ingezaaid met een bloemrijk graszaadmengsel;*
- *De omschakeling van de graslanden van paardenhouderijen naar een ander graszaadmengsel kan worden gezien als een pilot voor andere landbouwbedrijven;*

Dragen GS op om:
Een verkenning op te stellen naar de mogelijkheden om paardenhouders te ondersteunen in het omschakelen naar een bloemrijk graszaadmengsel

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie GL

De **VOORZITTER**: De motie zal aan het eind van de vergadering in stemming komen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Wij hebben een motie Vreemd die gaat over de artikelen die afgelopen weken in verschillende kranten hebben gestaan, waarin staat dat veel AZC's leegstaan omdat de opvang van vluchtelingen het afgelopen halfjaar is afgenomen. Die zijn veelal door gemeenten betaald. Wij hangen hier geen financiële consequenties aan voor de provincie, maar de provincie overlegt vaak met gemeenten en wethouders en wie weet, kan de provincie iets voor elkaar krijgen op dit vlak.

Motie 02/12020218 Vreemd aan de orde van de dag

Gebruik lege AZC's voor tijdelijke opvang daklozen en andere kwetsbare doelgroepen die op korte termijn tijdelijk woonruimte nodig hebben in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Overwegende dat:

- *Er een groot tekort is aan opvangplaatsen en (kleine) sociale huurwoningen voor het stijgend aantal daklozen en andere kwetsbare doelgroepen, zoals mensen die onlangs zijn gescheiden, en dat dit een zeer groot sociaal probleem is;*
- *Door de afbraak van het aantal bedden in de geestelijke gezondheidszorg er steeds meer mensen dakloos zijn geworden of al jaren wachten op een opvangplek voor kleine zelfstandige woonruimte;*
- *De provincie via haar netwerken en overlegorganen met gemeenten, woningcorporaties, zorginstellingen, vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en andere instanties (hierna betrokkenen) een bemiddelende rol op zich kan nemen door gemeenten te stimuleren de leegstaande AZC's tijdelijk te gebruiken voor de opvang van daklozen en andere kwetsbare doelgroepen;*
- *De provincie haar aanjaagrol kan gebruiken om in samenspraak met gemeenten, (die verantwoordelijk zijn voor de AZC's) en het COA, dit sociale probleem onder de aandacht te brengen van gemeenten;*
- *Dat er geen kosten zijn voor de provincie NH.*

Verzoeken GS:

- *Alle mogelijkheden die ter beschikking staan, te gebruiken om gemeenten te stimuleren en te verleiden dat de komende tijd en jaren de leegstaande AZC's gebruikt kunnen worden voor de opvang van daklozen en andere kwetsbare doelgroepen die tijdelijk op korte termijn huisvesting behoeven in Noord-Holland;*
- *PS de resultaten van haar inspanningen terug te koppelen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus, ONH

De **VOORZITTER**: De motie zal aan het einde van de vergadering in stemming komen. Zijn er nog andere opmerkingen over de agenda? Als dat niet het geval is, dan is de agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Installatie en beëdiging Statenlid CDA

De **VOORZITTER**: Overeenkomstig artikel 8 van het Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de Staten heb ik tot lid van de commissie Onderzoek geloofsbrieven benoemd de heer Voskuil (PvdA), mevrouw Lagerveld (VVD) en mevrouw Boelhouwer (SP). Ik geef het woord aan de voorzitter van de commissie.

Mevrouw **BOELHOUWER** (SP): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaarde lid, de heer M. Deen, PVV, aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het in gevolge artikel W 7, tweede lid Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezing van leden van PS van Noord-Holland van 12 februari 2018 als lid van PS benoemd is verklaard de heer M. Deen van de PVV. Wij stellen u dan ook voor de heer Deen als lid van PS van Noord-Holland toe te laten.

De **VOORZITTER**: De commissie adviseert de toe te laten als lid van PS. Verlangt iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is door u unaniem besloten om de heer Deen als lid van PS toe te laten. Ik ontbind de commissie Onderzoek geloofsbrieven onder dankzegging voor de verrichte werkzaamheden. Ik verzoek de heer Deen naar voren te treden en ik verzoek u allen te gaan staan. De Staten hebben zojuist besloten u toe te laten als lid van PS. Ik stel u daarom thans in de gelegenheid de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde eed in mijn handen af te leggen. Nu zal ik eerst de formule voorlezen. “Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.” Ik verzoek u onder het opsteken van de voorste twee vingers van uw rechterhand, mij na te zeggen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer **DEEN** (PVV): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **VOORZITTER**: Ik wil u van harte gelukwensen met bloemen. Dat komt daar op de achterste banken allemaal wel goed voor elkaar denk ik. Heel veel succes. Zo ziet u maar weer, automatismen zijn er niet.

2.b. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten aangemeld.

3. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding (Actualisatie vanuit GS op de lijst geheimhouding PS wordt bij deze vergadering behandeld als hamerstuk punt 8.a-2)

De **VOORZITTER**: Het betreft de rapportage van PWC inzake de aandeelhouderslening voor SADC die vandaag als hamerstuk 8.c. op de agenda staat. Het betreft de SSK-raming en andere ingeschatte kosten voor variant 1 binnen project N236 Franse Kampweg. Wenst iemand over deze stukken te spreken, dan dient dat vanzelfsprekend in beslotenheid te gebeuren. Ik zie geen vingers, dus ik concludeer dat dat niet het geval is. Dan bekrachtigt u het besluit van GS om deze stukken als geheim vast te stellen.

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 18 december 2017

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot dusver geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval, dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststellen lijst ingekomen stukken

De VOORZITTER: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Het presidium stelt u voor om motie 35-2017 nog even op de lijst te houden. Verlangt iemand over de voortgangslijst moties in gewijzigde vorm het woord? Dat is niet het geval. Dan stel ik u voor de lijst aldus gewijzigd vast te stellen.

8. Hamerstukken
8.a-1. Statenvoordracht 10 Opheffen geheimhouding vaststellingsovereenkomst PNH-Heijmans (N23) per 1 maart 2018

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Mijn fractie stemt tegen deze voordracht omdat niet de gehele geheimhouding is opgeheven, bijlage 3 blijft geheim en daar zijn wij op tegen.

8.a-2. Statenvoordracht 74 Actualisatie vanuit GS op lijst geheime stukken

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter Wij stemmen voor 8.a.-2 behalve de ID-nummers 217.06 en 2.17.05

Mevrouw **ALBERTS** (SP): De vorige keer heeft mijn fractie een punt gemaakt van deze lijst. Toen hebben wij ons afgevraagd waarom iets dat automatisch vrijgegeven wordt en waarvan de geheimhouding wordt opgeheven, toch weer op de lijst staat. Wij zien dat daar een verlenging heeft plaatsgevonden. Het is niet in de commissie geweest. Wij vinden dat dit op deze manier niet kan worden aangemerkt. Wij zouden het sowieso op prijs stellen als dit in de commissie nog een keer terugkomt, want er staat nog iets op de lijst, maar daar hebben wij toen geen punt van gemaakt. Wij zijn op dit moment tegen deze voordracht.

De **VOORZITTER**: Tegen dit onderdeel. Ik neem aan dat het terugkomen in de commissie via de voorzitter van de commissie wordt aangekaart. Dan concludeer ik dat met de stemmen van PVV op de bedoelde onderdelen en met de stem van de SP tegen, de Staten in kunnen stemmen met dit hamerstuk.

8.b. Statenvoordracht 8 Afronding verbeteringen begrotingssystematiek

De heer **ZOON** (PvdD): Onze fractie stemt tegen deze voordracht.

De **VOORZITTER**: Met de stemmen van de PvdD tegen, hebben de Staten ingestemd met deze voordracht.

8.c. Statenvoordracht 3 Aandeelhouderslening SADC

De **VOORZITTER:** De Staten stemmen unaniem in met deze voordracht.

8.d. Statenvoordracht 7 Voorgenomen besluit tot oprichting innovatiefonds Noord-Holland BV

De **VOORZITTER:** De Staten stemmen unaniem in met deze voordracht.

8.e. Statenvoordracht 1 Financiering aanleg natuurvriendelijke oevers

De **VOORZITTER:** De Staten stemmen unaniem in met deze voordracht.

8.f. Statenvoordracht 9 Zienswijze op de begrotingswijziging 2018 en de Kaderbrief 2019 van de RUD Noord-Holland-Noord

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, wij zullen tegen stemmen. Wij vinden 1,7 miljoen euro erg veel geld en op zich zijn wij daar niet op tegen, maar wij vinden het een slecht idee dat er 1,7 miljoen euro wordt geïnvesteerd zonder dat systemen uitwisselbaar zijn bij alle omgevingsdiensten.

De **VOORZITTER**: Met de stem van 50plus tegen, stemmen de Staten in met deze voordracht.

8.g. Statenvoordracht 2 Vaststelling verordening Luchthavenbesluit Helihaven Loodswezen IJmuiden

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Straks zal er uitgebreid gesproken worden over de windmolens bij Spuisluis. Wij vinden daar een tegenstelling in zitten en verwachten dat het daar aan de orde komt.

De **VOORZITTER**: En als het niet aan de orde komt, dan stelt u dat ongetwijfeld aan de orde. U hebt tegen deze voordracht geen bezwaar?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Wij hebben daar in de commissie bedenkingen bij gehad maar het hoofdverhaal zit natuurlijk bij Spuisluis.

De **VOORZITTER**: Dan constateer ik dat de Staten unaniem instemmen.

8.h. Statenvoordracht 12 Benoeming accountant

De **VOORZITTER:** De Staten stemmen unaniem in met deze voordracht.

9. Statenvoordracht 6 Verklaring van geen bedenkingen (vvgb) Windpark Spuisluis

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. In de eerste plaats wil ik alle bewoners van de omgeving Spuisluis van harte welkom heten. Ik hoop dat het een mooie dag voor u wordt, maar ik heb er een hard hoofd in. Voordat ik verder ga met mijn betoog, wil ik een voorspelling doen over deze vergadering. Niet dat ik in het bezit ben van een glazen bol, maar ik heb wel een redelijke kijk op hoe deze vergadering gaat verlopen. Dat wil ik graag met alle aanwezigen hier delen. Onze gasten, de bewoners van IJmuiden en Velsen, zullen teleurgesteld gaan worden. Vervelend maar waar. Zij zullen door de meeste partijen een hart onder de riem worden gestoken, echter de partijen D66, VVD, CDA, PvdA, CU/SGP, GL zullen voor het voorstel stemmen, alle tegenargumenten om het niet te doen ten spijt. Het zijn ook deze partijen die tegen mijn motie zullen stemmen. Ik hoop echter dat ik ongelijk krijg, dat zou ik vandaag eens niet erg vinden. Ik daag de partijen die ik zojuist genoemd heb, daarvoor uit. Dat gezegd hebbende, wens ik mijn collega-Statenleden en het college vandaag veel wijsheid toe. Zoals ook al in de commissievergadering RWW van 20 januari jl. is gezegd, heeft dit college zich gecommitteerd aan afspraken met het Rijk over het plaatsen van 685,5 MW windenergie. Noord-Holland staat daar niet alleen in, dat hebben alle provincies gedaan. De ene iets meer, de ander iets minder. Samen met wind op zee gaat het om een goede 10.000 MW geplaatst vermogen. U zult denken, dat is best wel veel, maar dat is ongeveer slechts 2% van het totale energieverbruik in Nederland. Hiervoor zullen wij dan met zijn allen straks een goede 100 miljard euro aan gaan uitgeven tot 2050. Dit wordt door u middels uw energienota betaald. Daar merkt u nu nog weinig van maar dat kan de komende jaren snel veranderen. De mensen in IJmuiden en Velsen, Noord en Zuid, zullen dus dubbel gepakt worden. Naast waardevermindering van hun huis betalen zij ook nog eens extra voor het onrecht dat hen wordt aangedaan, ten minste ik kan mij voorstellen dat zij dat zo voelen en dan laten wij het gederfde woongenot nog buiten beschouwing. Ik was bij de commissievergadering verbaasd dat de exploitant van de windmolens Eneco niet bij de insprekers was om draagvlak te creëren. Vreemd, omdat CIO Jeroen de Haas, bij de ondertekening van het NSDM Energy heeft gezegd en ik citeer: “Als je de omgeving niet meekrijgt, krijg je niets meer voor elkaar.” Maar waarom dan wel deze mening in Amsterdam-Noord en niet hier? Wij hebben ook kunnen lezen in de stukken dat draagvlak bij de Raad van State niet als criterium geldt om geen vvgb af te geven, echter voor mijn partij is dit vanuit de

begrippen proportionaliteit, subsidiariteit en doeltreffendheid juist heel belangrijk. Proportionaliteit staat voor het belang in verhouding tot de inbreuk van de windmolens op het woongenot. Deze bewoners zijn al de dupe van een megabedrijf als Tata Steel in de achtertuin en inmiddels is ook al de bouw van de grootste zeesluis ter wereld begonnen. Dit bracht en brengt voor hen al veel overlast. Weliswaar brengt Tata ook veel werkgelegenheid in de regio en daarom werd het geaccepteerd. Nu komen daar ook nog eens windmolens bij, met slagschaduw, draaiende rotoren, geluidsoverlast, met name in de nacht door een laagfrequent gezoem en de vogels die voor hun huis door de wieken worden doodgeslagen. In eerste instantie hebben de omwonenden nog meegewerkt aan een werkgroep om te kijken of zij hier nog iets tegen konden doen. Echter, al snel bleek de werkgroep eenrichtingsverkeer te zijn. De initiatiefnemers van de molens stonden alleen maar op zenden. Inbreng van de bewoners werd niet op prijs gesteld, hebben wij uit de verhalen van de insprekers kunnen ventileren. Ook zienswijzen werden aan de kant geschoven. Dat is een mooier woord voor: we hebben ernaar gekeken maar wij doen er niets mee. Ook met de grote kennis van zaken van sommige bewoners werd niets gedaan. Al met al kun je je niet voorstellen dat zij nog vertrouwen hebben in de politiek. Desondanks zijn zij vandaag toch weer naar het provinciehuis gekomen. Dan subsidiariteit. Is plaatsing van deze windturbines de beste manier om het uiteindelijke doel van 685,5 MW energie opwekken te bereiken of zijn er nog andere manieren? Mijn fractie denkt van wel. Ik hoop dat ons college hier ook zo over denkt, anders hebben wij toch echt een verkeerd college. Als je denkt dat er maar een weg naar Rome leidt, ben je erg beperkt in je denken en hoor je niet thuis op het college-pluche. Vandaag gaan wij merken of dat zo is. Dan doeltreffendheid. Bereik ik met het plaatsen van windmolens wat een inbreuk op de leefomgeving van omwonenden tot gevolg heeft, wat ik wil bereiken? Vindt het uiteindelijke doel van 685,5 MW energie plaats? Ja, dat wel, maar heiligt het doel de middelen? Wat het college ook bereikt, is dat het vertrouwen in de politiek tot een absoluut nulpunt daalt. Het vertrouwen wordt beschaamd en dat betekent een vertrouwensbreuk, alle mooie woorden ten spijt hier in de Staten. Wij kunnen wel zeggen hoe belangrijk wij de burgers vinden, maar als wij niet hun belangen vertegenwoordigen, dan zijn het holle frasen. Nietszeggende woorden, kortom, heel wrang allemaal. Laten wij daar vandaag dus mee stoppen. Ik heb het zojuist over Eneco gehad. Het zal niet bij iedereen bekend zijn dat 53 Nederlandse gemeenten aandeelhouder van Eneco zijn. Als je de website van Eneco bezoekt, valt te lezen dat bij Eneco draagvlak bij de Nederlandse burger altijd hoog in het vaandel heeft gestaan, maar waarom nu dan niet? Is Eneco wel op de hoogte van het draagvlak in Muiden en Velsen? Dat het daar inmiddels nul komma nul is. Mijn fractie zou graag zien dat er onderzoek wordt gedaan naar het draagvlak en Eneco hiervan in kennis te stellen. Daarom een motie.

Motie 03/12022018
Draagvlakonderzoek doen bij omwonenden windmolens Spuisluis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

PS roepen het college op om:
Onderzoek te doen naar het draagvlak voor windturbines op Spuisluis bij omwonenden en dat Eneco van de resultaten van dit onderzoek in kennis wordt gesteld

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV, SP, ONH

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Draagvlak is soms als een knellend kostuum dat je bij C&A in de uitverkoop hebt gekocht, maar we moeten het toch niet onderschatten. Je moet zorgen dat het goed gaat zitten. Het zou toch vervelend zijn voor Eneco als iedereen in IJmuiden en Velsen zijn energiecontract met hen straks opzegt. Dan wil mijn fractie nog iets zeggen over de woonbootbewoners. Het is allemaal heel toevallig dat op het moment dat duidelijk wordt dat er bij de boten windmolens worden geplaatst, zij moeten verkassen, dat de veertig jaar dat zij daar al liggen, geen waarde heeft. Nu de woonbootbewoners noodgedwongen een gang naar de rechter moeten gaan maken, hoop ik dat de rechter er anders over denkt. Dat lijkt mijn fractie toch wel zeer waarschijnlijk. De woonbootbewoners bij Fort Bezuiden in Spaarndam die bezwaar maakten tegen een huisjespark in het Fort, kregen opeens wel een permanente status en dat terwijl zij daar ook al heel lang zijn gedoogd. Het is dus voorbarig om nu windmolens te gaan plaatsen die straks weer weg moeten, omdat deze drijvende woningen binnen een door PS zelf in het leven geroepen straal van 600 m van de windmolens liggen en dat mag dan niet. Daarom is het afgeven van een vvgb voorbarig. Ik wil de Statenleden en het college vragen middels mijn motie om deze aanvraag voor een vvgb voorlopig in de koelkast te zetten totdat de rechter zich over de status van deze woonboten heeft uitgesproken.

Motie 4/12022018
Verklaring van geen bedenkingen windpark Spuisluis in de diepvriezer

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

PS roepen het college op om:
Zolang de rechter geen uitspraak heeft gedaan over de status van de woonboten geen 'geen bezwaar' voor de windturbines op de Spuisluis af te geven

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV, ONH, 50plus

De **VOORZITTER**: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Laten wij eerlijk zijn, die paar maanden maakt dan ook niet meer uit. "Het moge duidelijk zijn dat de rechten van Eneco, een overheidsbedrijf, belangrijker zijn dan de rechten van de burgers van IJmuiden en Velsen. Draagvlak wordt niet belangrijk gevonden." Dit is slechts een mooie zin uit een motie van de VVD, D66, CDA en PvdA van 15 december 2014, toevallig ook de partijen die het college vormen. Dat er geen draagvlak voor dit windmolenproject is, wordt door dit college naast zich neergelegd. Want stel je voor dat we die 685,5 MW wind niet

halen. Dat zou een ramp zijn, zelfs fatsoen moet daarvoor wijken, zelfs beschermde vogels moeten daar met de dood hun bijdrage aan leveren. Hoe treurig wil je het hebben? Nog treuriger als je bedenkt dat door deze plannen de huizenprijzen gedaald zijn. Opvallen ook dat veel huizen in Velsen-Zuid, huizen die direct op de windmolens uitkijken, nu te koop staan. Ik adviseer iedereen in de omgeving van de te bouwen windmolens alvast verlaging van de Woz-waarde aan te vragen, en voor hen die genoodzaakt zijn hun huis tegen een lagere prijs te verkopen, planschade aan te vragen. Als laatste nog een vraag aan de gedeputeerde, kan hij aangeven voor welke windturbine een vvgb gaat worden afgegeven en wat de tiphoogte van deze turbine is.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Het zal u niet verbazen zoals wij in de commissievergadering hebben gezegd, dat wij tegen dit windpark zijn. In principe zijn wij het net als de PVV ermee eens dat de vvgb pas kan worden afgegeven als alle procedures rondom woonboten zijn afgerond, want straks winnen de woonbootbewoners het beroep en staan er zes windmolens die 600 m afliggen van een gevoelige bestemming, de boten, en wat dan? Moeten ze weg? Het geven van een jaarlijkse vergoeding van Eneco als zogenaamde goede buur – staat in de stukken – mochten ze blijven zitten, daar zit niemand op te wachten. Tevens wordt er volgens ons niet voldaan aan geluidsnormen en is er veel slagschaduw voor woonbootbewoners. Maar ach, dit college gaat er toch vanuit dat zij na 2023 weg zijn, dus die extra overlast kunnen ze er de komende jaren wel even bij hebben. Gezien wat de meeste fracties hebben gezegd tijdens de commissievergadering hieromtrent, gaat het windpark er helaas komen. Wij zullen tegen stemmen omdat geen sprake is van een goede ruimtelijke onderbouwing. Bovendien wordt het woon- en leefklimaat van de woonbootbewoners en omwonenden alleen nog maar verslechterd en wordt fijnstof nog meer verspreid. Wat er wel moet gebeuren als dit windpark er toch komt, dat de bewoners door PS niet aan hun lot worden overgelaten. Sinds 2016 is op initiatief van de provincie gestart met een overleg met de gemeente Velsen en RWS die reeds procedures zijn gestart om de boten weg te krijgen. Dat is niet gestart om te klaverjassen. Het mag niet zo zijn dat als de meeste fracties van deze Staten vinden dat als er zo nodig een windpark op de huidige locatie moet komen waar al zo enorm veel overlast is, er weggekeken wordt van de feitelijke situatie en de woonboten die er al decennialang liggen. Mensen hun huis en haard staan op het spel en een woonboot zonder ligplaats is niets waard. Hoewel wij als 50plus vinden dat zij moeten kunnen blijven, vinden wij dat zij recht hebben op een fatsoenlijke compensatie in de vorm van een andere ligplaats of goede financiële vergoeding. Dat de bewoners doorvechten voor hun rechten, daar wil 50plus niet in treden, maar zij mogen niet de dupe worden van het onderling wegkijken van overheden die naar elkaar blijven verwijzen. De heer Remkes, de voorzitter van PS, heeft al vele malen in een speech gezegd dat het de inwoners van deze prachtige provincie helemaal niks uitmaakt welke overheid iets oplost, als het maar wordt opgelost. Nou, dat kunnen GS nu mooi in de praktijk brengen. Ik doe dus een dringend beroep op PS en GS om straks mee te stemmen met een aantal moties, ondanks dat GS formeel geen partij zijn in het overleg dat reeds bestaat tussen de provincie, de gemeente Velsen en RWS om samen met Eneco tot een fatsoenlijke oplossing voor de woonbootbewoners te komen. Het gaat hier namelijk om mensen. Zij mogen geen juridische speelbal worden of juridisch onderwerp zijn van overheden in slepende procedures. Ik wil daarom een motie indienen, maar ik weet niet of ik

dat nu of in tweede termijn moet doen. Deze houden wij achter de hand als andere moties het niet halen.

De **VOORZITTER**: U mag in tweede termijn nog een motie indienen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dan dien ik hem straks in.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Zuinig omgaan met de aarde mag geen holle frase zijn. Het is letterlijk van levensbelang. De energietransitie is een van de grootste maatschappelijke uitdagingen van nu en is vereist om de wereld goed achter te kunnen laten aan de generaties die achter ons komen. Omdat er beperkte tijd is om de energietransitie te laten slagen, is de situatie urgent. De PvdD vindt het van zeer groot belang dat onze samenleving zo snel mogelijk de overstap maakt van fossiele brandstoffen naar duurzame hernieuwbare energie. De huidige manier van energieopwekking leidt niet alleen tot klimaatverandering, maar ook tot andere grote problemen voor mens, dier en milieu. De massale overstap naar duurzame hernieuwbare energie met behulp van bijvoorbeeld wind, water en zon kan niet langer op zich laten wachten.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Ik hoor mevrouw Vermaas zeggen dat zij de energietransitie heel erg belangrijk vindt. Zij zegt van de PvdD te zijn. Vindt u het van ondergeschikt belang dat daar 90 vogels per jaar de dood vinden, ook beschermde diersoorten, dat vindt u van ondergeschikt belang?

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ik stel graag een vraag aan de heer Van der Sluijs, is de heer Van der Sluijs ervan op de hoogte dat als wij alle fossiele energiecentrales zouden sluiten en vervangen door windparken, dat 70 miljoen vogellevens per jaar zou schelen?

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Als je het hele land gaat volzetten met windmolens, dan gaat het alleen maar meer kosten. Over het hele land staan er nu al 50.000. Ik begrijp dus uit uw wedervraag dat u het van ondergeschikt belang vindt dat al die dieren….

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, ik vind het heel mooi dat de PVV zich opeens zorgen maakt om dierenwelzijn, daar was in uw hartstochtelijk pleidooi voor pulsvisserij tijdens de commissie NLWM niks van te merken, maar ik kan u geruststellen. Als wij alle fossiele energiecentrales zouden sluiten en zouden vervangen door windmolens, dan zou dat 70 miljoen vogellevens per jaar schelen. Als u zegt, zijn windmolens slecht voor vogels, dan is het antwoord in dit geval nee.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): U haalt een aantal discussies door elkaar. De leugen regeert.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ook groene energie mag echter geen ontoelaatbare negatieve impact hebben voor mens, dier en natuur. De PvdD vindt het belangrijk om deze negatieve effecten zo veel mogelijk te vermijden en te verminderen. Daarom moeten wij bij de inzet van hernieuwbare energiebronnen altijd goed blijven kijken naar de mogelijkheden om de negatieve gevolgen zo

klein mogelijk te maken. Telkens opnieuw zal hierover een gefundeerde afweging moeten plaatsvinden. In deze zaak is dat in onze ogen gebeurd. Wij hebben geen reden om te twijfelen aan de onderzoeksresultaten van fijnstof en die zijn gecontroleerd door deskundigen op het gebied van luchtkwaliteit van de Omgevingsdienst NZKG. De plek voor het windmolenpark is in principe perfect, een industrieterrein. Wij moeten ervoor waken dat wij overlast en vervuiling veroorzaakt door vervuilende fossiele industrieën, niet afschuiven op windparken. De oorzaak van de vervuiling in het gebied moet bij de bron worden aangepakt en wij blijven hameren op strengere normen om de lucht in dit gebied en elders gezond te maken. De PvdD staat voor duurzaamheid maar ook voor mededogen en bescherming van de belangen van de zwaksten tegen het recht van de sterksten. Het geschil over de rechten van de woonbootbewoners moet nog worden beslecht bij de Raad van State, maar feit is dat de boten al decennia in het gebied liggen. Een goede overheid die de burgers beschermt, heeft de taak om te waarborgen dat mensen die hun huis en haard moeten verlaten, een redelijke compensatie krijgen, voldoende om zich elders te kunnen vestigen. Wij krijgen graag de toezegging van het college dat zij zich hiervoor zal inspannen.

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter, deze vvgb gaat over een goede ruimtelijke ordening. In de besprekingen over dit windpark zijn er steeds twee pijnpunten geweest, zowel bij de bewoners als bij de Staten en zoals ook duidelijk blijkt uit de ingediende zienswijzen. Op deze twee pijnpunten wil ik nader ingaan. Dat zijn de woonboten en de luchtkwaliteit. Op de eerste plaats de situatie rondom de woonboten. Jarenlang is hier bewoning gedoogd, sommigen zelfs met een ontheffing, maar formeel in strijd met de bestemming. In ieder geval zijn er – door jarenlang geen actie te ondernemen – verwachtingen gewekt bij de bewoners. Nu heeft RWS een procedure gestart om de bestaande ontheffingen in te trekken. Bewoners zijn per brief geïnformeerd op 6 november jl. Wij constateren dat het sowieso geen goede plek is om te wonen en de komst van windmolens maakt dat er niet beter op. Wij kunnen dan ook leven met het feit dat de boten daar niet kunnen blijven. Daartegenover staat wel dat wij de communicatie met de bewoners niet met een voldoende kunnen waarderen. Gedane zaken nemen geen keer. Wanneer je je woonplek moet verlaten, staat je leven op je kop en heb je recht op een zorgvuldige handelswijze en een goede ruimhartige regeling. Er zijn naast de bewoners vier partijen die belang hebben bij een goede oplossing: RWS, gemeenten, Eneco en de provincie. Wij roepen alle partijen op medeverantwoordelijkheid te voelen en te nemen. Aan GS de specifieke oproep om moreel medeverantwoordelijkheid te nemen voor een zorgvuldig proces en daar met andere partijen op toe te zien. Graag een reactie van GS. Dan de situatie van de luchtkwaliteit. Er is een onafhankelijk onderzoek geweest met als constatering dat er geen verslechtering van de luchtkwaliteit zal zijn door de komst van deze windmolens. Dit is gecontroleerd door de Omgevingsdienst NZKG. Er is meerdere malen met de bewoners overleg gepleegd. Helaas is er geen overeenstemming over de uitkomsten bereikt. Wij constateren dat het hier een kwetsbaar gebied betreft onder de rook van Tata en in de nabijheid van vervuilende scheepvaart. Dat bewoners ongerust zijn, is heel goed te begrijpen. Wij vragen aan GS of zij mogelijkheden zien om in dit gebied de komende tijd extra aandacht aan de luchtkwaliteit te besteden en met welke maatregelen dat dan zou kunnen. Graag een reactie van GS hierop.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter, deze verklaring voor een windpark is niet de eerste waarbij de provincie zich in echt alle mogelijke bochten wringt voor de 600 m-grens. Windmolens mogen niet komen op minder dan 600 m afstand van gevoelige bestemmingen. Die 600 m-norm is er vanwege geluid, gevaar en slagschaduw. Wat precies gevoelige bestemmingen zijn staat in de PRV, dat zijn woningen en verder onder meer alle kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten die worden genoemd in het besluit Externe veiligheid inrichtingen. Binnen 600 m afstand van windpark Spuisluis zijn er nogal wat kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten, zoals de Cafetaria Effe Wachten, De Jong IJmuiden, Meba B.V. maar ook talloze andere bedrijven en zelfs een enorme elektriciteitscentrale. In antwoord op mijn technische vragen hebben GS dat ook niet weersproken, maar wel zeggen zij nu opeens dat de verwijzing naar gevoelige objecten in het besluit Externe veiligheid inrichtingen alleen illustratief bedoeld is, terwijl er in de toelichting toch echt glashard staat: “Onder gevoelige bestemmingen wordt verstaan kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten als bedoeld in artikel 1 van het besluit Externe veiligheid inrichtingen.” Kan de gedeputeerde uitleggen waar staat dat hij naar eigen goeddunken mag uitmaken wat een gevoelige bestemming is en wat niet? Volgens GS zijn gevoelige bestemmingen zoals restaurants en bedrijfsgebouwen, ook al geen gevoelige bestemmingen als zij onderdeel zijn van een veel gevaarlijker bedrijf waar gevaarlijke stoffen liggen opgeslagen. Kan de gedeputeerde dit nog een keer uitleggen in gewone mensentaal? Waarom is trouwens voor de woonboten op minder dan 600 m afstand de toelichting niet illustratief? In de Statencommissie heeft de gedeputeerde gezegd dat het verwijderen van de woonboten een initiatief is van RWS en Velsen en “geen enkel verband houdt met het windpark.” Nu citeer ik uit het verslag van een gesprek op 13 juli 2017 van woonbootbewoners en de omgevingsmanager. De omgevingsmanager zegt en ik citeer: “De wens van de provincie om hier windmolens te plaatsen is de primaire reden dat de drie overheidspartijen vinden dat de woonschepen daar ongewenst zijn.” Kan de gedeputeerde aangeven wie hier de waarheid spreekt en daarbij ook ingaan op de documentatie die de heer en mevrouw Hendriks hebben opgestuurd? Daaruit blijkt dat RWS de woonschepen eerder nooit iets heeft kunnen schelen op die plek. Voldoet het windpark nu wel of niet aan de beleidsregels voor het plaatsen van windturbines op, in of over Rijkswaterstaatswerken die in dit geval bepaalt dat windmolens op minstens 57 m afstand van het water moeten staan? Hoe staat het met de daarvoor door RWS verleende Waterwegvergunning waarop de heer Spaans de aandacht heeft gevestigd? Volgens het RIVM werd in 2016 aan de Noordersluisweg de fijnstofnorm al fiks overschreden en dat zal volgens het RIVM in 2020 nog steeds zo zijn. De gedeputeerde is daar in de commissie desgevraagd niet op ingegaan. Erbrink Stacks, de deskundige van Eneco, ontkent in zijn rapport glashard deze overschrijding zoals door RIVM geconstateerd, maar zegt wel dat bij een afstand van minder dan een kilometer tussen windmolens en fabriekspijpen de turbines kleine zwevende luchtdeeltjes verder kunnen verspreiden. Vanwege mijn beperkte spreektijd verwijs ik naar de documentatie die de heer Wijdema heeft toegestuurd. Ik dring er vanwege alle tegenstrijdigheden bij GS op aan – en dit omwille van een goede ruimtelijke ordening – een secondopinionondersoek te laten doen door een onafhankelijke deskundige, dat wil zeggen, niet in opdracht van Eneco. Zo nodig zal ik hiervoor in tweede termijn een motie indienen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie ziet geen bezwaren in de aanleg van windpark Spuisluis en stemt in met de vvgb. Windmolens op bedrijventerreinen zien wij graag. Tijdens het

debat in de commissie is een aantal zaken aan de orde gekomen die in de basis niets te maken hebben met het windpark, maar waar ik wel de aandacht voor wil vragen. Dat betreft de woonboten en de luchtkwaliteit. Het is ons helder uit de discussie in de commissie en de ontvangen documentatie, dat de woonboten niet kunnen blijven liggen. Er zijn hiervoor verschillende oorzaken en wij hebben geen reden noch mandaat om af te wijken van het besluit van de gemeente en RWS. Zij zijn ook de handhavers. Toch heeft de provincie wel iets van een rol zoals via de gebiedsmanager. Ik wil hierbij alle betrokken overheden oproepen om netjes om te gaan met de woonbootbewoners en dan netter dan tot nu toe, mogelijk ook door compensatie te bieden. De luchtkwaliteit. Door de plaatsing van deze windmolens wordt de luchtkwaliteit in het gebied niet beter of slechter, maar hij blijft wel zorgelijk te noemen. Er is in de afgelopen jaren veel gebeurd om de luchtkwaliteit te verbeteren. Mijn fractie verwacht van GS dat dit een blijvend punt van aandacht is voor dit gebied.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): U zei net dat er netter moet worden omgegaan door partijen dan tot op heden. Het is mij nog niet duidelijk. Is het CDA ervoor dat alle bewoners financieel worden gecompenseerd of een nieuwe ligplaats krijgen of laat u het een beetje in het midden?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Er zijn hier vier betrokken partijen en de PvdA refereerde daar al aan. Volgens mij moeten zij met elkaar in overleg treden met de bewoners om te komen tot een goede compensatie en wat dat precies inhoudt, laat ik graag aan die partijen. Ik ga daar niet op vooruitlopen.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter, mijnheer Heijnen, hoe staat u tegenover maatwerk in dit soort gevallen en als u daar positief tegenover staat, bent u van mening dat dat hier heeft plaatsgevonden en zo nee, bent u van mening dat dat wel had moeten plaatsvinden?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben in principe voor maatwerk, en ik zei ook dat er netter met de woonbootbewoners moet worden omgegaan dan tot nu toe. Dat betekent dat ernaar gekeken moet worden hoe maatwerk verbeterd kan worden. Ik wil benadrukken, dat is niet alleen aan de provincie. Er zijn meerdere overheden die daarvoor een stapje moeten zetten.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Ik wil de aanwezigen graag even terugnemen in de tijd. In 2013 werd het energieakkoord door meer dan veertig partijen ondertekend. Hierin stond de opgave voor 6000 MW wind op land. Via het IPO zijn deze MW verdeeld over de provincies. Noord-Holland heeft getekend voor 685,5 MW. Die halve MW zegt wel hoe precair dit dossier is. Vandaag als de meerderheid instemt met deze vvgb, heeft Noord-Holland aan haar afspraak voldaan. Het was lastig. Er moest telkens een goede afweging gemaakt worden waar de windmolens passend zullen zijn in het landschap en zo min mogelijk overlast zullen bezorgen voor de bewoners. Dat het bereiken van onze opgave voor wind op land gelukt is binnen de kaders die PS hebben gesteld, is zeker een compliment aan GS waard. Dan nu het voorliggende windpark. Vooraf heeft D66 GS gevraagd duidelijkheid te geven over de mogelijke gevolgen van de windmolens op de luchtkwaliteit en uiteraard de situatie rondom de woonboten. De normen voor luchtkwaliteit worden niet overschreden, niet zonder en niet met de windmolens. Onze

eigen Omgevingsdienst bevestigt deze onderzoeksresultaten. Dat neemt niet weg dat wij voortdurend oog moeten hebben voor de luchtkwaliteit in deze regio.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Mevrouw Klaassen zegt dat de normen voor luchtkwaliteit niet worden overschreden. Ik heb een paar minuten geleden geciteerd uit een rapportage van het RIVM – toch niet de minste – die op twee plaatsen nog steeds overschrijding van fijnstofnormen constateert. Niet alleen in Reewijk maar ook in Velsen en nog wel op zes plaatsen. Hoe komt u erbij dat de normen niet worden overschreden? U ontkent de onderzoeken van het RIVM?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik ontken zeker niet de onderzoekskracht van het RIVM, want dat is een hoog gerenommeerd instituut uiteraard, maar deze stukken zijn mij niet bekend. Ik ga verder. Liggen de woonboten er legaal of illegaal? De meningen daarover lopen uiteen. De feiten geven volgens GS aan dat deze er illegaal liggen en dat er een einde aan deze situatie zou komen. Wij vinden het netjes dat de initiatiefnemer middels een buurregeling toch financieel tegemoetkomt aan de woonbootbewoners in de jaren dat zij daar ondanks de illegale situatie, nog blijven. Wij roepen alle partijen op er in tussentijd samen uit te komen. D66 kijkt terug op een lastig wind op land-dossier en complimenteert GS met het behalen van de afspraak om 685,5 MW te realiseren.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Mevrouw Klaassen zegt, de woonboten liggen daar illegaal. De gemeente Velsen moet en gaat handhaven. Kunt u mij uitleggen hoe het kan dat woonboten die er al veertig jaar liggen, nu ineens illegaal zijn? Waren ze dat 39 jaar lang niet?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Er is sprake van een gedoogsituatie op dit moment.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Is het mevrouw Klaassen bekend dat gedogen in het bestuursrecht helemaal niet bestaat? En dan nog, als er iets veertig jaar is, waarom wordt het dan in een keer wegbestemd? Legt u mij dat eens uit.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Het staat niet in het bestemmingsplan, misschien moet ik het zo simpel houden en daardoor is het een illegale situatie. Laten wij deze juridische discussie niet hier samen met zijn tweeën doen, mijnheer Bruggeman.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Mevrouw Klaassen, uw partij heeft op 15 december 2014 een motie getekend waarin zij zeer veel waarde hecht aan draagvlak. Dat is in dit geval ver te zoeken en wij hebben geleerd dat het bij de Raad van State geen standhoudt, maar dan heb je ook nog zoiets als integriteit en ethiek. Staat u nog steeds achter uw motie of was dat gewoon een motie voor de bühne?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Wij staan zeker achter de motie, maar ik ben benieuwd naar wat precies de definitie van draagvlak is, want in uw motie vraagt u om dat te meten. Wanneer is er volgens u sprake van draagvlak? Met dit soort situaties – dat geven wij ook direct toe – hou je nooit iedereen tevreden.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Nee, er is nog nooit een kok gevonden die voor alle landen kan koken. Wij kunnen wel in de commissie gezamenlijk bepalen wat wij van die mensen kunnen weten en aan de hand daarvan bepalen of er draagvlak is of niet. Van alles wat ik heb gehoord, heb ik niet het gevoel gekregen dat er überhaupt een klein beetje draagvlak is.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Volgens mij ligt het er maar net aan aan wie je vraagt wie die windmolens wil, of er draagvlak is of niet. Het is een beetje een vreemde discussie. Tot slot, voor deze periode zijn dus onze Noord-Hollandse doelstellingen behaald. De aandacht lijkt zich landelijk te verleggen naar wind op zee en D66 kijkt ernaar uit wat wij als provincie daaraan kunnen bijdragen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik heb u twee keer GS horen feliciteren met dat de doelstellingen behaald zijn. Bent u daar niet een beetje voorbarig mee? Er zijn weliswaar vergunningen verleend, maar alleen als die ingevuld worden binnen de maximale bandbreedte, halen wij onze doelstellingen.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Correct, en wij gaan ervan uit dat dat gaat lukken.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dat u een fervent voorstander bent van windmolens, weten wij al gedurende deze periode. Maar wat ik u nog niet goed heb horen zeggen, vindt u het een voorwaarde voor het verlenen van deze vvgb dat de bewoners op wat voor wijze worden gecompenseerd met een andere ligplaats, of zegt u, laat het maar aan juristen over en dat die mensen tien jaar het bos in worden gestuurd.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik wil mevrouw De Meij complimenteren met de zorgen die zij heeft voor de bewoners en dat zij daar aandacht voor heeft, maar ik vind wel dat wij als provincie zuiver moeten zijn op wat onze rol is. In deze zijn de gemeente en RWS aan zet en niet wij. Ik ga ervan uit dat deze partijen willens en wetens het goede gaan doen voor de bewoners.

De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter. Deze voordracht om een vvgb af te geven is de laatste in een serie om de opgave van 685,5 MW aan wind op land te realiseren. Ook nu veel weerstand tegen de komst van het windpark Spuisluis. De VVD is er zich van bewust dat de strenge eisen die wij stellen aan het realiseren van een windpark, de angst voor de komst ervan niet wegneemt. Ik wil benadrukken dat de VVD zich houdt aan de afspraken met het Rijk om de opgaven voor wind op land te realiseren. Het simpel tegen stemmen biedt geen oplossing en maakt de provincie een onbetrouwbare partner. De aanvraag voor windpark Spuisluis voldoet aan alle eisen voor een goede ruimtelijke ordening. Wel hebben wij de gedeputeerde meegegeven de gevolgen van het windpark te monitoren. Ook wil de VVD een goede oplossing voor de woonbooteigenaren. Het is niet onze taak, maar de gedeputeerde dient hier wel op toe te zien bij de gemeente Velsen en RWS. Wij hebben in de afgelopen jaren veel weerstand tegen wind op land gezien. Meer windparken op land is vragen om meer weerstand. Wat de VVD betreft, blijft het bij de 685,5 MW en komt er geen windpark meer bij. Wij zien dat de productie van wind op zee een enorme vlucht

heeft genomen en het steeds goedkoper wordt om windparken op zee te realiseren. Bouw deze parken uit het zicht van onze kust om ook het ongerepte uitzicht over zee niet te verstoren.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Na een roerige commissievergadering moeten wij nu hier wel of niet een vvgb afgeven. Dat is lastig. Wij hebben in de commissievergadering al gezegd dat wij in principe voor het afgeven van die vvgb zullen stemmen, maar wij betreuren de discussie die het windmolendebat geworden is. Wij zijn allemaal voor dezelfde taak gesteld. Wij moeten zorgen dat de provincie de toekomst in zal gaan en daarvoor moeten grote opgaven wat duurzaamheid betreft gedaan worden. Dat wij dat niet op een constructievere manier kunnen doen is heel jammer en teleurstellend, zeker waar het gaat over draagvlak. Maar zowel in de Staten hier is er geen draagvlak als bij Spuisluis en in de Staten kunnen wij nu de regels niet aanpassen. Aan de ene kant mag er niet meer dan een bepaald aantal MW worden neergezet, daar kan GL zich niet in vinden. Aan de andere kant hebben wij beperkende regels opgesteld waardoor wij nu windmolens op terreinen toestaan waar mensen ze niet willen hebben en waar wij ze niet toestaan, waar er wel door de omwonenden om gevraagd wordt. Dat is jammer, maar zolang er in de Staten geen draagvlak is om dat te veranderen, hebben wij het hiermee te doen. Wat het draagvlak rond Spuisluis betreft, ligt het wat gecompliceerd. Wij hebben nu allemaal zo'n beetje geconstateerd dat draagvlak geen ruimtelijk argument is, maar dat betekent niet dat wij helemaal niets meer hoeven te doen met de argumenten die ons aangereikt zijn, want een goede leefomgeving is wel een ruimtelijk argument. Wat ons is aangereikt in de commissievergadering door omwonenden, is zeker iets waar wij hier iets mee zouden kunnen als je dat wilt. Dat is een lastige keuze, want aan de ene kant zien wij een hele grote opgave voor ons en aan de andere kant willen wij natuurlijk dat dat op een manier gaat die voor iedereen aanvaardbaar is, maar tegelijkertijd is voor iedereen aanvaardbaar niet altijd haalbaar. Wij zijn het direct met de omwonenden eens dat hun leefklimaat ernstig onder druk staat, maar dat is met name te wijten aan de zware industrie in het gebied en daar moeten wij hier regels voor stellen en veel meer aandacht voor hebben, daarbij vindt u GL direct aan uw zijde. Of dat ook betekent dat er geen windmolens geplaatst moeten worden, is wat ons betreft een andere vraag. Ik heb een aantal partijen aan de gedeputeerde horen vragen of er kan worden ingezet op een goede regeling voor de woonboten en of er wellicht een nieuw onderzoek gedaan kan worden. Ik wacht het antwoord op deze vragen af.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Al lang geleden hebben wij en nog veel meer fracties in PS zich uitgesproken voor het realiseren van windenergie in industriële gebieden en dan met name in het NZKG. Het voorstel om windmolens te plaatsen bij de Spuisluis voldoet aan deze voorwaarden. Wij staan er daarom in beginsel positief tegenover. De noodzaak voor verduurzaming van de energievoorziening is groot, dat behoeft geen nadere toelichting. De CU/SGP wil binnen een generatie volledig overschakelen op duurzame energie. Vandaag is de vraag echter een wat kleinere, namelijk geven wij een vvgb af? Op hoofdlijnen voldoet het voorstel aan de eisen voor een goede ruimtelijke ordening, toch zijn er wel wat rafelrandjes. Allereerst de al vaak genoemde woonboten. Wij vinden het heel teleurstellend dat de provincie zich verschuilt achter formalistische argumenten dat de woonboten sowieso al weg moeten. En ik maak mij ook wel zorgen na de opmerking van de heer Bruggeman over de voorlichting daarover

aan ons door de gedeputeerde. Maar al zou het waar zijn, dat betekent niet dat GS geen rol kunnen spelen bij het vinden van een fatsoenlijke oplossing. Als overheid moeten wij betrouwbaar zijn. De PvdA noemde een morele verantwoordelijkheid. Inderdaad, als er een gewoonterecht is van meer dan veertig jaar dan hebben wij een verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een zorgvuldige oplossing. Graag hoor ik van GS wat zij daaraan gaan doen en welke garanties zij ons gaan geven dat zij zich daarvoor gaan inzetten. Dan het fijnstof. De overlast is voor de bewoners aanzienlijk. Echter, wij zijn ervan overtuigd dat die niet substantieel toeneemt door de windmolens, dat is in onafhankelijk onderzoek aangetoond. Het is wel ongemakkelijk dat wij het niet goed in de gaten kunnen houden. GS hanteren in de beantwoording van een vraag daarover in de commissie bovendien een cirkelredenering. Ze zeggen, omdat wij weinig effect verwachten, kunnen wij het ook niet meten. Ja, ja. Wij willen in ieder geval oproepen om in een geregelde stofmonitoring expliciet de vraag mee te nemen of een verandering te zien is die mogelijkerwijs toegeschreven kan worden aan veranderingen zoals windmolens. Ook ondersteunen wij eerdere oproepen om in de breedte in te zetten om de stofoverlast in dat gebied te reduceren. Graag horen wij een reactie op beide punten van de gedeputeerde.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Het draagvlak, daar is veel over gezegd vandaag, als een van de leidende terugkerende motieven. Natuurlijk, niet voor iedereen naar tevredenheid, maar het is door sommigen al een paar keer genoemd, ruimtelijke ordening is in dit geval het leidende principe en dat ligt voor bij het voorstel van vandaag en niet het draagvlak, hoe vervelend dat misschien voor sommigen ook is, maar dat is niet waarnaar gekeken wordt. Natuurlijk is geprobeerd door middel van communicatie om met de werkgroep op te halen wat er bij de omwonenden leeft, dat is volgens mij ook verwerkt, want wij hebben met alle partijen die met dit besluit van doen hebben gehad, drie nadere eisen erbij opgenomen, waaronder bijvoorbeeld het stoppenprotocol en nog twee andere. Als er dan nu een motie ligt die een onderzoek naar draagvlak verzoekt, dan ontraden wij die motie, want hoe vervelend ook, juridisch is dit geen criterium en een onderzoek zal niets aan het besluit afdoen. De PVV zegt, er is ook een andere weg, maar er is geen andere weg. Die is vandaag niet aan de orde, er is een vergunning aangevraagd in het kader van bestaand beleid en een betrouwbare overheid moet dat in behandeling nemen en toetsen. U heeft het dan over nietszeggende woorden van GS. Die uit u hier volgens mij voor een deel ook. U geeft voor een deel valse hoop als u stelt dat PS vandaag een andere keuze kunnen maken en dat kunnen wij niet. Wij gaan niet over het indienen van initiatieven door initiatiefnemers, daarvoor is in dit geval Eneco verantwoordelijk. Wij gaan over dat wij zo'n aanvraag ordentelijk moeten afhandelen. Het is mij ook nog gelukt om technische vragen tussendoor bij de ambtenaar op te halen, want de PVV gaat dan aan het eind van zijn betoog nog in op wat voor type windmolen het is en wat is de tiphoogte. Ik kan natuurlijk zeggen, dat rondje hebben wij helemaal gehad, maar deze was redelijk makkelijk. Het type windmolen moet nog worden bepaald door de keuze aan de hand van de aanbesteding en de ashoogte is 116,5 m tot 120 m en de rotorhoogte 114 tot 117 m. Er is een aantal opmerkingen gemaakt over de luchtkwaliteit. Wij hebben gezegd dat het monitoren specifiek niet mogelijk is in de eerdere technische beantwoording en dat komt omdat de windmolens op zichzelf geen fijnstof uitstoten. Als je in zo'n complex geheel van fijnstofuitstoot die er wel is door verschillende actoren, je zou proberen te achterhalen wat nou precies het effect van de

windmolen is, dan zou je dat kunnen vergelijken met dat je op een receptie met tweehonderd man staat en ik aan de ene kant van de zaal moet horen wie er aan de andere kant fluistert. Dat valt dus weg, zeg maar.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter, ik hoor de gedeputeerde zeggen, er komt een windmolen met een ashoogte van ongeveer 120 m. De rotordoorsnede rond de 117 m, dus gemakshalve mogen wij ervan uitgaan dat daar een windmolen komt te staan met een tiphoogte van bijna 180 m. Heb ik dat goed begrepen?

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter, dit gaat mij echt te ver. Dit zijn technische vragen en die had u van tevoren moeten stellen. U stelt mij een vraag, die beantwoord ik en daar wil ik het bij houden.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Als dat het niveau van uw kennis over windmolens is, dan vind ik dat heel erg treurig, want het is heel simpel, hoor.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Dit is niet mijn niveau van de kennis over windmolens, dit is kennis die ik heb over de aanvraag en ik heb gezegd dat afhankelijk van de aanbesteding, er nog moet worden gekozen welk type daar komt. Volgens mij is dat volledig in alle transparantie met u gedeeld. Als u mij wilt gaan pakken op een rekensom die ik blijkbaar niet kan maken, dan zegt dat meer over u. De luchtkwaliteit, mijn college Tekin zal hierop ingaan, want wij gaan in zijn algemeenheid daar in het NZKG wel aan doen, omdat dat een terecht punt is dat door velen is genoemd. De luchtkwaliteit is in het NZKG anders en niet zoals je hem optimaal zou willen hebben. Dat is ook waar het beleid van de provincie op gericht is om dat te verbeteren, dat doen wij vanuit de provincie en door inzet vanuit het conglomeraat NZKG met gemeenten en betrokken partijen en dat gebeurt ook door Tata zelf op de manier waarop zij produceren. Dan de woonboten, daar is veel over gezegd en ik snap de insteek van partijen die oog hebben voor de woonbootbewoners en ook voor hun zorgen en voor wat het handhaven met hen doet. Echter, wij hebben het vandaag over een formeel besluit over de RO en daarin gaat hoe vervelend ook, het besluit dus niet over de woonboten. Ze zijn er formeel juridisch niet, maar feitelijk wel en daar wordt op die manier rekening mee gehouden dat zolang ze er zijn, Eneco de burenregeling gaat toepassen. De PVV zegt, ze moeten weg bij de Spuisluis voor het windpark. Nee, ook dat is in de technische beantwoording al gezegd, maar voor de duidelijkheid zal ik dat herhalen. Al in de PIP 2014 van de Zeesluis werden zij genoemd en werd gezegd dat zij daar moesten verdwijnen. De PVV komt met een motie om het besluit op te houden totdat er een rechterlijke uitspraak ligt en volgens mij zei 50plus, het duurt maar een paar maanden voordat je dat weet. Of was het de PPV zelf. Dat is niet zo, het is niet een paar maanden oponthoud als wij dat zouden doen. Als je de volledige rechtsgang zou volgen, dan zit je al gauw aan 1,5 tot 2,5 jaar, dus dat is niet een paar maanden. Daarmee komen wij in conflict met de termijnen. Eigenlijk een tweeledig antwoord want als je kijkt naar dat wij zouden wachten op de bezwaren die bij de rechter worden ingediend tegen het intrekken van de vergunning door RWS, daarvan weet ik overigens niet of het al bij de rechter ligt, maar dan nogmaals, dat kan een heel langdurig traject worden waarvan GS zeggen, dat moeten wij niet met elkaar doen. Als u zegt, je moet ophouden tot de rechterlijke uitspraak

over wat er hier gebeurt, dan moet je eerst een vvgb afgeven, om vervolgens naar de rechter te kunnen stappen, de Raad van State. Is er overleg gestart? Ja, het overleg is ook gestart vanwege het handhaven en er wordt steeds op gehamerd dat de provincie daar een rol in heeft en die hebben wij ook maar die rol is beperkt in mijn optiek. Wij moeten er dus voor waken dat wij in al onze sympathie en betrokkenheid voor wat er met de woonbootbewoners gebeurt, ons niet een verantwoordelijkheid laten aanmeten die primair bij RWS en in de eerste plaats bij de gemeente ligt. Wij hebben een rol in het handhaven, omdat er een deel bebouwing is op de kade en dat stukje is aan de provincie, maar wij gaan niet over wat er in het water ligt en over wat voor boten geldt.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): De gedeputeerde herhaalt nog een keer dat de verantwoordelijkheid voor de woonboten en het laten verdwijnen bij de gemeente en RWS ligt. Ik zou graag een duidelijke uitspraak willen hebben dat volgens hem dus de omgevingsmanager die in gesprekken met woonbootbewoners gezegd heeft, de komst van het windpark is primair en op voordracht van de provincie de reden dat de woonboten daar weg moeten. Ik wil graag zwart op wit horen dat de omgevingsmanager daar onwaarheid gesproken heeft.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: U denk graag zwartwit, dat heb ik in de gaten en dan kunt u vervolgens daar weer een punt van maken. Ik was daar in mijn beantwoording nog niet aan toegekomen, dus u was mij voor. Wij moeten ervoor oppassen dat je vanuit je betrokkenheid niet een verantwoordelijkheid naar je toetrekt die niet bij de provincie ligt. Natuurlijk is onderdeel van het overleg een zorgvuldige wijze waarop wij met die bewoners omgaan, ook vanwege dat deelbelang van de provincie. Maar dat is iets anders dan de verantwoordelijkheid nemen die niet aan de provincie is. Die zorgvuldigheid zit ook in het feit dat wij vijf jaar de tijd nemen om tot oplossingen te komen. Wanneer er uiteindelijk gehandhaafd wordt, dan is het inmiddels 2023. Het CDA zegt, dat moet netter en de PvdA zei ook dat wij dat netter moeten doen, volgens mij niet ‘we’, dat hadden andere partijen dan in uw optiek netter moeten doen. Wij proberen het wel op een nette manier te doen vanaf het moment dat dit traject is ingezet. Natuurlijk zitten wij erbij om te bewaken dat het op zorgvuldige wijze gebeurt en ook in de commissie kwam aan de orde dat ik u daarvan op de hoogte houd. Het heeft geen enkel verband met het windpark. De omgevingsmanager, daar is blijkbaar gezegd, dat is de primaire reden. Ik was daar niet bij. Ik kan mij voorstellen dat de omgevingsmanager dat heeft gedaan vanuit de beleving van, ik ben aangesteld omdat dat handhavingstraject nu is begonnen. Ik ben ook aangesteld vanuit de drie partijen om te zorgen dat de afstemming met de bewoners er is. Op dat moment loopt wel het verhaal rondom windpark Spuisluis. Als hij het op die manier heeft vertaald, dan zal dat zo zijn geweest, maar dat was niet de primaire reden. In het PIP van 2014 Zeesluis stond al dat de woonboten daar niet konden blijven liggen en dat er handhavend moest worden opgetreden. Dat is waarom dat overleg in ieder geval van mij uit met beide partijen op enig moment op de agenda is gezet, dit komt eraan. Dan krijg je daar bovenop nog eens dat het verhaal rondom de Spuisluis windpark gaat lopen en dan krijgt dat natuurlijk in de beleving, dat snap ik. Ongetwijfeld heeft de omgevingsmanager omdat hij op dat moment gaat beginnen, dat zo ervaren, maar ik kan niet voor hem spreken. Ik kan mij voorstellen dat het zo is gegaan, maar feitelijk stond het al in het PIP voor de Zeesluis in 2014. Dat was de aanleiding om de handhaving met partijen op te nemen.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Je kunt zeggen, een topambtenaar als een omgevingsmanager beleeft iets of beleeft iets niet en dat interpreteren wij dan maar. Heeft hij een onwaarheid gesproken?

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Die kant ga ik echt niet op. Ik heb u gezegd wat volgens mij daar gebeurd is en hoe hij dat zou kunnen hebben begrepen, hoe die omstandigheden waren op het moment dat hij begon en daar moet u uw eigen conclusie uit trekken. Hoe staat het met de Waterwegvergunning? Dat zijn van die technische aanvullende vragen, ik weet niet hoe het daar nu mee staat. De stand van zaken is zoals die op het moment was dat wij er in de commissie over gesproken hebben. Er wordt hier gezegd, er is gesproken over de fijnstofnorm, kunnen wij daar een second opinion op doen? Volgens mij is die er al geweest, dat hebben wij in de commissie met elkaar besproken. Er is een rapport ingediend door een bureau dat daartoe volledig geëquipeerd en deskundig is. Vervolgens laten wij onze deskundigen van de Omgevingsdienst NZKG daar nog een keer naar kijken en zij zeggen, dit is een goed rapport en dat kunnen GS gewoon aanbieden aan PS. Die zijn onafhankelijk tenzij – en dat heb ik u ook in de commissie gezegd – u twijfelt aan uw eigen diensten. Wat ons betreft is er geen reden om nogmaals een second opinion in te roepen. Dan de vragen van de SP over Bevi, in mijn optiek voor een deel technisch. De meeste bedrijven binnen de 600 m kunnen niet als beperkt kwetsbaar worden opgevat. Tata Steel valt onder het besluit Externe veiligheid inrichtingen, waardoor het geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object is. Dat zijn er een aantal bedrijven die onder de werkingssfeer van het Bevi vallen, bijvoorbeeld Van Gelder of Nuon. Maar omdat die bedrijven onder de Bevi vallen, zijn ze geen kwetsbaar of beperkte kwetsbare objecten. Er zijn een paar objecten, bedrijven die niet onder de Bevi vallen, onder andere de cafetaria. Die locaties betreffen beperkt kwetsbare objecten, maar zoals uitgelegd, is 600 m van toepassing op het borgen van een goed leef- en woonklimaat met een voorkeur voor een inpassing in industrieel gebied. Volgens mij heb ik de SP vaker horen zeggen dat zij daarvoor zijn. Dergelijke bedrijven worden niet aangemerkt als gevoelige bestemmingen zoals bedoeld in artikel 32 lid 4.g. Ik wil het hier graag bij houden, anders gaan wij telkens deze kant weer op. Volgens mij is er zorgvuldig naar gekeken. GS hebben uitvoerig gemotiveerd wat gevoelig is en wat niet. Daar zit geen eigen interpretatie in van GS, dat is gewoon gedaan op basis van de kennis van degenen die daar deskundig in zijn.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Vele partijen hebben aandacht gevraagd voor de luchtkwaliteit in dat specifieke gebied en dat is voor ons ook een aandachtsgebied. Onder voorbehoud van goedkeuring door uw Staten vragen wij in verband met de uitvoering van motie 110 om 1 miljoen euro vrij te maken om wat flexibiliteit met elkaar overeen te komen. Wij willen graag wat airboxen in onze provincie toevoegen en wij willen niet te veel afhankelijk worden van het RIVM en andere luchtmeetnetten in de provincie, maar wij willen echt kijken naar onze aandachtsgebieden om daar onze eigen metingen te kunnen doen. Ik kan mij voorstellen dat als u straks akkoord gaat, ik aan het eind van het jaar met een lijstje kom naar de commissie over in welke gebieden wij de airboxen willen gaan inzetten. Ik kan mij voorstellen dat dit gebied op nummer 1 staat.

Tweede termijn

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Ja, het voelt allemaal een beetje als vechten tegen de bierkaai. Je kunt met hele mooie argumenten komen, maar het heeft allemaal weinig zin. Daarnet riep ik het al even in mijn interruptie op de PvdD, de leugen regeert en de waarheid wordt verdacht gemaakt. Als je vragen stelt aan de PvdD, dan krijg je geen direct antwoord. Begrijpelijk. Je krijgt een vraag over pulsvissers als wedervraag. De PvdD heeft blijkbaar liever dat de hele zeebodem aan gort wordt gevist dan dat wij overgaan op pulsvisserij en ja, soms breekt een kabeljauw zijn rug, de kabeljauw die direct daarna schoongemaakt wordt om te worden geconsumeerd. Maar daar gaat het helemaal niet over. Het gaat hier over windmolens. Dat betekent dat er elk jaar straks 90 vogels – en ik betwijfel of het er 90 zijn, ik denk dat het er veel meer zijn, want het is een vogelrijk gebied – die worden daar elk jaar gedood. Dat je het hele land volzet met windmolens, dat zal echt niet veel dierenlevens besparen. Er zullen vele tienduizenden dieren doodgaan. Dan komen wij weer op ons punt van thorium, maar dat is helaas voor de meeste partijen hier een psychologische barrière waar ze nog even doorheen moeten. Dus al helemaal niet kijken naar alle voordelen, zoals geen CO2, slagschaduw, wel rendabel en ook stroom als het niet waait. Dan even voor de beeldvorming. De gedeputeerde had nagevraagd hoe hoog de ashoogte wordt en een rotordoorsnede van 117 m. Als je de ashoogte van 120 m bij de rotorhoogtedoorsnede optelt, dan kom je aan een tiphoogte van 178,5 m. Het is een simpele rekensom en dat is slechts 20 m lager dan die nu bij Medemblik staat, de Ambtenaar, de grootste windturbine van Europa heb ik begrepen. En als je aan de andere kant van Medemblik staat, dan zie je de windmolen al van ver staan, terwijl deze ongeveer 900 m buiten het dorp staat. Deze windmolens zullen straks waarschijnlijk ook vanuit Driehuis en Santpoort te zien zijn. Ik ben net mijn verhaal begonnen met een voorspelling, nu alleen nog maar de stemming om mijn voorspelling uit te laten komen. Heel treurig allemaal, wij hebben het allemaal gezien en gehoord. Negen adviezen op de moties, iedereen vindt het allemaal heel erg maar stemt uiteindelijk wel voor. De bewoners zullen het ermee moeten doen. Ik denk dat het vertrouwen in de politiek er niet groter op wordt, ik kan er niets anders van maken.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik mocht net het college niet interrumperen maar ik wil wel zeggen dat de enige die hier helder is geweest, is de VVD. Die heeft gezegd, afspraak is afspraak. In de commissie hebben wij het ook al gezegd, die 685,5 MW moeten er komen ten koste van de bewoners en omwonenden, maar dat terzijde. Wij hebben gedeputeerde Van der Hoek gehoord maar dat blijft allemaal een beetje vaag. Hij zegt ook, wij moeten ons vooral niets aantrekken en geen verantwoordelijkheden op ons nemen die de onze niet zijn. Ik heb het net al gezegd in eerste termijn dat bewoners geen speelbal mogen worden van juridische procedures, daarvoor dien ik een motie in. Als ik u allemaal gehoord heb in eerste termijn, dan kan ik rekenen op volledige steun omdat u allemaal vindt dat er iets gedaan moet worden voor de woonbootbewoners, dus ik zie de motie tegemoet.

Motie 05/12022018

Zorgen voor goede afvloeiingsregeling woonbootbewoners of in de vorm van een andere ligplaats of een financiële compensatie t.b.v. plaatsing windturbines Spuisluis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Overwegende dat:

- *De gemeente Velsen nimmer heeft opgetreden tegen de Illegale situatie van de woonbootbewoners, en zegt dat de woonboten aan de Noordersluisweg en in de derde Rijkbinnenhaven illegaal zijn omdat niet positief bestemd;*
- *Vele woonbootbewoners er decennia liggen, en daarvoor de nodige ontheffingen en vergunningen zijn verleend, met medeweten van de gemeente Velsen;*
- *De gemeente Velsen en RWS een procedure zijn gestart om de woonboten weg te krijgen t.b.v. het plaatsen van zes windturbines op de Spuisluis;*
- *Uit de stukken en de insprekers d.d. 28 januari jl. is gebleken dat van alle partijen die nu een handhavingstraject inzetten, niemand voornemens is concreet iets voor de woonbootbewoners te doen;*
- *Sinds het indienen van de aanvraag tot plaatsing van het windmolenpark (mei 2016) GS het initiatief hebben genomen om een overleg op te starten met de gemeente Velsen en RWS, waarbij gekeken is naar de woonboten en het woon- en leefklimaat van de woonbootbewoners;*
- *Dat de rechten van de woonbootbewoners losstaan van de afspraken die GS hebben gemaakt met het om tijdens het huidige coalitieakkoord 685 MW aan windturbines te plaatsen binnen de huidige periode en de bewoners niet de dupe mogen worden van jarenlange bestuurlijke onduidelijkheid, juridische procedures en zigzagbeleid van overheden.*

Roepen GS op:

- *Alle mogelijkheden die ter beschikking staan, te gebruiken om in het reeds bestaande overleg met RWS en de gemeente Velsen, deze twee partijen samen met Eneco op te roepen te komen tot een fatsoenlijke oplossing voor de woonbootbewoners in de vorm van of een financiële compensatie of een andere ligplaats;*
- *PS de resultaten van hun inspanningen terug te koppelen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus

De **VOORZITTER**: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter. Eerst even in de richting van de heer Van der Sluijs. U zegt iets over de voorspelbaarheid in deze Staten, maar de voorspelbaarheid van de PVV als het gaat om windmolens, is ook ons allen bekend. Dan even ingaande op de toezeggingen die zijn gedaan naar aanleiding van mijn vragen. Ik hoor gedeputeerde Van der Hoek zeggen dat er door de provincie inspanningen zullen worden gepleegd want zij zit aan tafel als het gaat over de woonboten en in de communicatie met de bewoners. Ik proef daaruit een welwillende houding en die ervaar ik als positief. Richting de luchtkwaliteit of daar in algemene zin iets aan gedaan zou

kunnen worden in de toekomst, heb ik een zeer bevredigend antwoord ontvangen met een slag om de arm dat de uitvoering van motie 110 door PS zal worden aangenomen. Voor de PvdA is de energietransitie van groot belang. Wij willen voortmaken en onze afspraken met het Rijk en de coalitie nakomen. Dit windpark is hiervoor van groot belang, maar niet tegen wil en dank en niet ten koste van de gezondheid van de bewoners. De belangen dienen goed en zorgvuldig afgewogen te worden en dat hebben wij gedaan. Wij hebben gewikt en gewogen en wij constateren dat het vggb niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en een verantwoorde invulling van reeds gemaakte afspraken rondom wind op land.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Alleen nog over de relatie tussen windmolens en de verspreiding van fijnstof door windmolens. Er zijn verschillende onderzoeken geweest die elkaar gewoon tegenspreken. Ik dien nu alsnog mijn aangekondigde motie in met het verzoek om dat onderzoek alsnog door een onafhankelijke deskundige te laten uitvoeren. Ten behoeve van mevrouw Klaassen en gedeputeerde Tekin lees ik een van de overwegingen uit de motie voor: "Overwegende dat, uit het document overschrijdingen van de Europese normen voor stikstofdioxide en fijnstof in 2016 en 2020 gemaakt door het RIVM op 20 september 2017, blijkt dat er in Nederland nog twee plaatsen zijn waar de normen voor fijnstof in 2016 is overschreden, namelijk Renswoude – niet Reewijk – en Velsen op maar liefst vijf punten aan de Noordersluisweg." Dat is te lezen in bijlage 2 van het RIVM-rapport en dat zijn niet de eerste de beste. Dat kun je ook niet afdoen met, de een meet wat en de ander berekent wat. Daarmee doen wij het RIVM te kort. Daarom een motie.

Motie 6/12020218

Onafhankelijke second opinion fijnstof windpark Spuisluis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Overwegende dat:

- *De door GS overlegde 'Motivering besluit vvgb windturbinepark Spuisluis' van de Omgevingsdienst IJmond stelt dat uit onderzoek blijkt dat de impact van windturbines op verspreiding en neerslag van reeds aanwezige verontreinigde stoffen laag is en de concentraties verontreinigende stoffen in de lucht nauwelijks beïnvloeden en niet zal toenemen (zie rapport Erbrink Stacks consult van oktober 2016, bijlage 5.e bij de aanvraag);*
- *In genoemd rapport van Erbrink Stacks op bladzijde 5 is gesteld dat in Velsen in geen der gevallen een grens voor luchtkwaliteit wordt overschreden, niet zonder en niet met de windmolens;*
- *Uit het document Overschrijdingen van de Europese normen voor stikstofdioxide en fijnstof in 2016 en 2020 van het RIVM van 20 september 2017 blijkt dat er in Nederland twee plaatsen zijn waar de norm voor fijnstof in 2016 is overschreden, namelijk Renswoude en Velsen op vijf punten aan de Noordersluisweg (bijlage 2 RIVM-rapport);*
- *Het RIVM blijkens dit document voorspelt dat de overschrijding van de norm voor fijnstof in Velsen zich ook in 2020 nog zal voordoen (bijlage 4 RIVM-rapport);*

- *Genoemd rapport van het RIVM waarin in Velsen overschrijdingen van de norm voor fijnstof zijn geconstateerd in 2016, van veel recentere datum is dan dat van Erbrink Stacks;*
- *Omwonenden erop hebben gewezen dat Erbrink Stacks consult naderhand nuanceringen heeft aangebracht op de uitleg van het onderzoek;*
- *Er onder deze omstandigheden behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over de precieze toename van de concentraties fijnstof in Velsen als gevolg van het ventilatoreffect van de windturbines van windpark Spuisluis.*

Verzoeken het college van GS:
Aan een samen met de omwonenden van de locatie windpark Spuisluis te selecteren onafhankelijk onderzoeker opdracht te geven klaarheid te brengen in de elkaar tegensprekende onderzoeken over fijnstof en de mate waarin het in werking hebben van windmolens op de locatie Spuisluis kan leiden tot een grotere kans op overschrijding van de norm voor fijnstof

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP, ONH, 50plus, PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KOCKEN** (SP): Voorzitter. Allereerst een probleem waar ik wel vaker tegen aanloop hier, over feiten zouden wij niet moeten discussiëren want feiten zijn feiten, daar moeten wij het over eens zijn en daarna kunnen wij discussiëren over onze meningen, maar dat lijkt niet altijd te lukken. Volgens mij is het geen feit dat wij hier helemaal niet meer kunnen kijken naar de belangen die voor alle woonbootbewoners gelden. Als het gaat om het leefklimaat, maakt het niet uit of ze bestemd zijn, er wordt daar geleefd. Dat is bestuursrechtelijk een andere toets. Het is niet feitelijk zo dat wij hier alleen nog maar ja of nee kunnen zeggen. Wel dat wij naar ruimtelijke ordening moeten kijken, maar niet dat daar geen leefbaarheid bij betrokken kan worden. Dat is volgens mij het juiste feit. Een ander feit dat gepresenteerd wordt, de grootste windmolen van de wereld staat hier, dat is allang geen feit meer. Die staat in Stuttgart en die is 60 m hoger dan onze hoogste molen. En zo blijven wij elkaar hier bestoken met ieder zijn eigen feiten. Dat is heel kwalijk en daar zouden wij allemaal accurater mee om moeten gaan. Als ik dan nu luister naar de toezeggingen die half, half gedaan worden, ja, GS vinden het toch wel belangrijk, ja, GS zullen kijken wat zij kunnen doen, dan stelt ons dat niet gerust. Dat is de reden waarom wij zowel de motie van 50plus als de motie van de SP zullen steunen. Daar moet ik wel aan toevoegen dat mochten die het allebei onverhoopt niet halen, dat voor ons geen reden is om niet voor de vvgb te stemmen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, ik twijfel toch ook een beetje. Wat heeft de gedeputeerde nu toegezegd over de woonbootbewoners? U vindt het belangrijk, het wordt meegenomen in het overleg door de omgevingsmanager. Ik vind dat minimaal. Wij hadden het net over moreel leiderschap, verantwoordelijkheid nemen voor een fatsoenlijke oplossing. Ik hoor u alleen maar hele formalistische argumenten gebruiken. Ik was niet echt een voorstander om u hiertoe in een

motie op te roepen, maar u maakt het nu wel erg moeilijk om tegen de motie van mevrouw De Meij te zijn. Ik kan mij voorstellen dat het voor u niet prettig is om dat soort uitspraken aan de broek te hebben. Misschien kunt u mij ervan weerhouden om voor te stemmen door nog eens duidelijk te zeggen hoe u zich in wilt gaan zetten voor de woonbootbewoners.

De **VOORZITTER**: Motie 6 komt eraan.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Naar de SP, dat is de laatste motie ook. Ik heb de tussentijd mijnheer Bruggeman, even gebruikt om te vragen hoe het met de Waterwetvergunning staat. Er zijn inmiddels zeven zienswijzen ingediend bij RWS, zij zien daar geen reden in om het besluit te herzien en zij zijn dan ook van plan om eind februari definitief de vergunning te verlenen. Volgens mij was die informatie al bij u bekend, maar nogmaals. Dat is de reden waarom de vvgb nu voorligt en dat wij ons daar niet door laten weerhouden. Dan toch weer het onderwerp dat niet op de agenda staat, maar dat blijkbaar veel vragen en emoties oproept, de woonbootbewoners en de motie van 50plus. Een aantal partijen vraagt, wat ga je nu precies wel of niet doen. De PvdA zegt, u doet een inspanning, dat klopt om op een fatsoenlijke manier met elkaar om te gaan. Een van de dingen die wij in dat kader hebben gedaan, is bijvoorbeeld de omgevingsmanager aanstellen en voor een deel betalen. Ook het overleg wat wij daarover regelmatig hebben. Ik heb woensdag weer een overleg met betrokken partijen om te zien hoe een en ander loopt. De inspanning die ik ook heb gezegd, die doen wij. Ook richt mijn inspanning zich op de zorgvuldigheid, zoals in eerste termijn gezegd, maar dat garandeert natuurlijk niet dat wij bij een oplossing uitkomen die voor alle woonbootbewoners naar tevredenheid zal zijn. Die kan ik aan de voorkant niet geven. Dat raakt aan de verantwoordelijkheid waar u het steeds over heeft, dat wij die blijkbaar in de ogen van sommige Statenleden wat meer naar ons toe zouden moeten trekken vanuit empathie of betrokkenheid. Die betrokkenheid heb ik en ik snap dat als je die brief in je brievenbus krijgt, en dat je daar weg moet ook al is het over vijf jaar, dat dat iets met mensen doet en dat zij zich zorgen maken over wat gaat er dan gebeuren. Dat is wel iets anders en dat is dan het formele antwoord, maar daar zijn wij ook van als overheid, dat dat niet betekent dat wij uit die betrokkenheid alle verantwoordelijkheid naar ons toetrekken. Wij zijn verantwoordelijkheid voor de handhaving en dus ook voor een deel van de oplossing bij de bebouwing op de kade en dat is maar een heel klein gedeelte. Niet voor de boten die in het water liggen. Als u dan zegt, werk aan een fatsoenlijke oplossing volgens de motie van 50plus, daar proberen wij aan te werken, dat loopt. Houd u ons daarvan regelmatig op de hoogte, ja, natuurlijk, bij deze, daar heeft u helemaal geen motie voor nodig. Een gedeputeerde die u niet regelmatig op de hoogte houdt van dossiers waar u veel interesse in heeft, het zou raar zijn als ik dat niet zou doen.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik ben blij te horen dat u er druk mee bezig bent. Ik heb meestal het volle vertrouwen in GS, maar u begrijpt toch wel dat wij dit graag op papier willen hebben, dat u echt alle inspanningen doet met GS. Over een jaar zijn er verkiezingen en nieuwe Statenleden en een nieuw college. Ik zou het daarom fijn vinden als u dit op papier wilt bevestigen dat u alle inspanningen doet om dit tot een goed einde te brengen voor de bewoners.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Dat ga ik u niet toezeggen. U haalt twee dingen door elkaar. U komt met een motie waarin u mij oproept en vraagt of ik formeel iets wil vastleggen en ik ben nog niet klaar met de beantwoording, en dan komt u met dat u ineens een brief wilt waarin ik allerlei beloften moet gaan doen, zo versta ik uw oproep wel, maar dat ga ik niet doen. Ik zeg u hoe ik er mee bezig ben en dan moet u wegen of u dat voldoende vindt. Terug naar de motie, er wordt gevraagd om een fatsoenlijke oplossing, dat heb ik net gezegd. Daar proberen wij aan te werken met de drie partijen maar niet met de garantie vooraf dat ik zo meteen word aangesproken op het feit of iedereen aan het eind tevreden is, ja of nee. Dat vind ik iets anders dan wanneer je in dialoog gaat en probeert te kijken wat er mogelijk is. Er staat ook, kunt u niet kijken naar andere mogelijkheden. Vanuit de provincie zijn die al bekeken, ik heb zelf gekeken of wij binnen onze eigen plekken nog ligplaatsen hebben voor woonboten of dat er lege plekken komen. Die zijn er niet en het is aan RWS om te kijken of die er zijn. Ik heb vooral moeite met het laatste deel van de motie met betrekking tot de financiën alle mogelijkheden in te zetten en dat betekent eigenlijk een blanco cheque geven aan de voorkant, terwijl wij daarvoor niet aan de lat staan. Eerst moeten ook de andere partijen zeggen wat zij gaan doen. Om die reden ontraden GS de motie.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Er staat heel duidelijk in dat ik GS niet verantwoordelijk houd voor de financiële compensatie of een andere ligplaats. U geeft net aan dat u daar al naar gekeken hebt binnen uw eigen bestand en dat dat niet lukt. Ik zeg alleen en dat zou ik heel graag op papier willen, dus een bevestiging van die motie. Ik vind het jammer dat u hem ontraadt, dat u alles op alles zet om de andere partijen te overtuigen van wat hier staat. Dat is het enige wat ik van u vraag.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Ik ga nu echt in herhaling vallen. Ik heb al twee keer uitvoerig betoogd dat overleg en op een fatsoenlijke manier met de woonbootbewoners omgaan, onderdeel is van het gesprek. Dat is de reden waarom wij de omgevingsmanager hebben aangesteld. Natuurlijk hoort daarbij dat naar alle mogelijkheden wordt gekeken, maar ik ga hier vanuit deze tafel niet vooruitlopen op de oplossing die zo meteen door andere partijen moet worden aangedragen. Dat is onderdeel van dat overleg en daar ga ik geen toezegging over doen. Ik heb u alleen verteld wat mijn inzet daar aan tafel is, dus ik blijf bij het ontraden van de motie.

De **VOORZITTER**: Dan zijn wij gekomen bij de stemming. Zijn wij er allemaal klaar voor? Dan zijn eerst de vier moties aan de orde, om te beginnen motie 3. Behoefte aan stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV, SP, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan motie 4, stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV, SP, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Motie 5.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, mag ik u nog iets voorleggen? Ik hoorde de heer Van der Hoek net zeggen dat hij deze motie zorgelijk vindt omdat hij niet vooruit wil lopen op de oplossingen die ik heb aangedragen in mijn dictum. Dat is in de vorm van een financiële

compensatie of een andere ligplaats. Dan stel ik eigenlijk voor dat er een punt komt achter woonbootbewoners.

De **VOORZITTER**: Nee, dat kan nu niet meer. U kunt de motie wel aanhouden.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dat doe ik niet.

De **VOORZITTER**: Daar gaat dan een zekere dreigende werking vanuit, dan is hij aangehouden, maar tussentijds wijzigingen aanbrengen kan niet meer. Stemverklaringen?

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Sympathiek de motie, maar wij vinden dat de gedeputeerde voldoende toezeggingen heeft gedaan en is deze echt overbodig.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Daar wil ik mij graag bij aansluiten.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, PvdD, 50plus en ONH, de overige leden daartegen, zodat de motie is verworpen. Motie 6. Stemverklaringen?

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Ik wil namens mijn fractie een stemverklaring afgeven. De PVV wil heel duidelijk maken dat zij te allen tijde tegen de bouw van deze windturbines is en het zeer betreuren dat het merendeel van de Staten lijkt te gaan instemmen met de vvgb. Echter, onze fractie zal toch voor deze motie stemmen omdat wij begaan zijn met de woonbootbewoners die buiten hun schuld in een hele netelige situatie terecht zijn gekomen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan de stemming over de voordracht. Stemverklaringen?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij zullen voor de voordracht stemmen, maar wij hebben heel goed geluisterd naar de toezegging van de gedeputeerde om zich in te zetten voor een fatsoenlijke oplossing. Dat zien wij als een geheel.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Het zal u niet verbazen, wij stemmen tegen. Ik vind het werkelijk een gotspe hoe andere partijen hier mee omgaan. Vreselijk.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Ik wil iedereen bedanken die vandaag heeft meegeholpen aan mijn voorspelling.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ook wij zullen vol overtuiging tegen deze voordracht stemmen omdat wij vinden dat hier wederom – het is niet de eerste keer bij een windmolenproject – met alle macht naar iets is toe geredeneerd waar niet naartoe geredeneerd had mogen worden.

De **VOORZITTER**: Dan vraag ik de tegenstanders van de voordracht de hand op te steken. Dat zijn de fracties SP, PVV, ONH en 50plus, de overige leden voor de voordracht, zodat de voordracht is aanvaard.

10. Statenvoordracht 5 Uitvoeringsprogramma binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw 2018 t/m 2020

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. In de provinciale monitor Woningbouw 2017 kunnen wij lezen dat de groei van de woningvoorraad in Noord-Holland-Zuid sinds 2014 achterblijft bij de groei van het aantal huishoudens. Bij de nu verwachte productie loopt dit tekort inmiddels op tot zo'n 22.000 woningen. Om het tekort aan woningen in te lopen, zal de woningbouwproductie vooral in Noord-Holland omhoog moeten. Volgens de provinciale prognoses in 2017 bedraagt in die periode van 2017-2040 de totale woningbehoefte voor Noord-Holland 212.000 woningen en voor die periode is er voldoende capaciteit van rond 245.000 woningen beschikbaar. Wel blijkt uit het onderzoek dat om die plancapaciteit effectief in te zetten, het noodzakelijk is om een aantal knelpunten en belemmeringen weg te nemen. Een bedrag van 7,3 miljoen euro stelt u hiervoor beschikbaar inclusief flexibele schil om te voorzien in de nodige deskundigheid ter ondersteuning van verschillende woningbouwprojecten. Tot zover is het duidelijk. Door verschillende oorzaken is de woningbouw in de provincie achtergebleven ten opzichte van de behoefte en een inhaaloperatie is echt noodzakelijk. Hoe gaan wij nu verder? Wij hadden eigenlijk een brede aanpak verwacht waarbij u verder gaat op vier sporen, bouwen in Noord-Holland-Noord en Noord-Holland-Zuid en verder binnen en buiten stedelijke bebouwing, maar u gaat slechts verder op twee sporen. Dat is het spoor van binnenstedelijk bouwen en dan in Noord-Holland-Zuid voor de MRA. Het is alles MRA wat de klok slaat in uw voorstel. Noord-Holland-Noord komt nauwelijks aan de orde. Er wordt enkel een verdiepingsonderzoek over Noord genoemd. Het buitenstedelijk bouwen komt geheel niet aan de orde in uw voorstel. Minister Ollongren pleit ervoor om ook deze mogelijkheid van bouwen te benutten. Zij spreekt over bouwen in het groen aan de randen van de gemeente. Men gaat heus niet alles volbouwen, maar wij zullen er wel iets voor moeten verzinnen. Overigens, het binnenstedelijk bouwen gaat in veel gevallen ook ten koste van het groen, zeker binnenstedelijk van de openbare ruimte. Men zou kunnen zeggen dat na lezing van uw voorstel, er is geen behoefte aan buitenstedelijk bouwen en daarom vinden wij het ook niet terug in het GS-voorstel. Laat ik hier weer het bekende voorbeeld Warmenhuizen gaan noemen. Meerdere Statenleden hebben vorig jaar een bezoek gebracht aan Warmenhuizen in de gemeente Schagen.

De heer **STRUBEN** (D66): Bent u op de hoogte van wat er in tabel 3 van het onderzoek staat, dat ongeveer 22% van de woningen in Noord-Holland-Noord buiten BSG gebouwd kunnen worden, 6300. Dus dat staat er gewoon in aangegeven.

De heer **LEEVER** (ONH): Dat heb ik ook gelezen, maar het is nog steeds niet ingevuld en als het dan wel ingevuld moet worden, dan moeten we eerst weer terug bij de provincie komen, de gemeente, om te kijken of het in te passen is, want zo staat het er.

De heer **STRUBEN** (D66): Door de gemeenten opgegeven als capaciteit die ook gebouwd kan worden.

De heer **LEEVER** (ONH): Dat is correct, maar nogmaals, dan moeten de gemeenten eerst binnen de PRV bij de provincie komen om daarvoor goedkeuring te krijgen. Ik ga verder met mijn betoog. Meerdere Statenleden hebben vorig jaar een bezoek gebracht aan Warmenhuizen in de gemeente Schagen. Een zeer ondernemende plaats met een groot aanbod van werk maar daarnaast een groot tekort aan woningen, noodgedwongen verlaten velen en ook de jeugd, de woonkern en dat gaat ten koste van die samenleving. De bewoners van Warmenhuizen willen hier blijven wonen en werken en dat is hun goed recht en daar staan ze niet alleen in als gemeente in Noord-Holland. Met een paar stukjes grond buitenstedelijk voor enkele tientallen woningen is het probleem daar opgelost. Stukjes grond nog minder dan kleine schilfertjes aan het grote groengebied van Noord-Holland-Noord. Warmenhuizen is een goed voorbeeld en zo zullen er meer zijn in onze provincie, maar de gedeputeerde zegt in de commissie over dit voorbeeld dat buitenstedelijk bouwen gewoon formeel tot de mogelijkheden behoort. Voor ONH heeft de kwaliteit en compleetheid van de samenleving een hoge prioriteit. Bij compleetheid denken wij dan aan het aanwezig zijn van alle leeftijdsgroepen in de samenleving en toch komt dit type buitenstedelijk bouwen in uw voorstel niet krachtig voor. In het achterliggende beleidsstuk van uw voorstel, de Structuurvisie Noord-Holland 2040, wordt het ruimtelijk beleid langs drie hoofdbelangen uitgewerkt, duurzaam ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en klimaatbestendigheid. Blijkbaar heeft in dit beleidsstuk de kwaliteit en de compleetheid van de samenleving in verband met buitenstedelijk bouwen te weinig prioriteit om een zichtbare plaats te krijgen in het ruimtelijke beleid. ONH betreurt dat, maar is ook onterecht, want de provincie dient zich bij de planning van de woningbouw in eerste instantie te richten op de wensen van de gemeenten en haar inwoners. Het zijn ten slotte ook uw kiezers en niet alleen de focus leggen op de MRA-regio. Nogmaals, de gedeputeerde zegt dat buitenstedelijk bouwen gewoon formeel tot de mogelijkheden behoort, maar in de praktijk wordt dat niet zichtbaar, in feite gebeurt er niets. De gedeputeerde moet bij buitenstedelijk bouwen niet aan de zijlijn blijven, maar overgaan tot actie, anders verdwijnt het buitenstedelijk bouwen uit het zicht. Terug naar het voorstel. Samenvattend kunnen wij niet anders zeggen dan dat uw voorstel toch wel beperkt is met een zeer zwaar accent op de woningbouw van Noord-Holland-Zuid en in de MRA met als hoofdonderdeel de stad Amsterdam. Wat nog eens wordt bevestigd in het FD van vorige week donderdag 8 februari met een artikel over de woningbouw in Amsterdam met de kop ‘Woningbouwproductie Amsterdam naar een historisch hoogtepunt’. Amsterdam bouwt een record aantal woningen. Wethouder Ivens zegt, niemand had dit vier jaar geleden verwacht. Het bouwtempo in Amsterdam ligt hoog genoeg om de gemiddelde jaarlijkse huishoudensgroei bij te houden. Kortom, een zeer interessant en gedegen artikel over de MRA-regio, daar staat het FD ook wel garant voor. Verder komt de provincie in Noord-Holland-Noord in dit artikel eigenlijk niet voor. Dat betreuren wij dan ook. Ik wil afronden, maar als ik dit positieve artikel over de woningbouw in Amsterdam, hoofdonderdeel MRA naast uw beschrijving over de tekortschietende woningbouw in Noord-Holland-Noord plaats, dan is die verhouding niet zo eenvoudig meer uit te leggen. ONH ziet het artikel van het FD als betrouwbaar, maar hoe moeten wij uw voorstel

waarderen, wat blijft er nog van uw voorstel over? Ik weet het niet, maar misschien kan de gedeputeerde hier een verhelderend antwoord op geven.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Het bouwen van meer dan 200.000 woningen in een vrij korte periode is op zijn zachtst gezegd, een hele uitdaging, zeker op het moment dat wij dat ook nog willen doen met behoud van ons mooie Noord-Hollandse landschap conform de gemaakte afspraken. De zorgen waren heel lang of er wel voldoende ruimte en plancapaciteit was. Er zijn inmiddels drie vrij uitgebreide onderzoeken waarvan een misschien iets anders heeft uitgepakt dan verwacht, maar toch, die allemaal laten zien dat de plancapaciteit er in principe wel is, maar dat het vaak vastloopt op gebrek aan expertise en ambtelijke capaciteit bij deelnemende gemeenten. Plannen lopen vast en komen niet van de grond en zeker na jaren van crisis is de expertise bij gemeenten alleen maar verder afgenomen. Dit voorstel laat dat nog een keer heel nadrukkelijk zien, maar komt gelukkig ook met een oplossing en van die oplossing hebben wij hooggespannen verwachtingen. De instelling van een flexibele schil waar gemeenten een beroep op kunnen doen om juist de ontbrekende expertise en capaciteit in te huren is een belangrijke stap. Een andere belangrijke stap voor de grotere ontwikkelprojecten die nog meer aandacht nodig hebben, is de instelling van gebiedsontwikkelteams die juist de vastgelopen grote projecten met veel huizen kunnen helpen vlottrekken en zo snel mogelijk helpen realiseren. Wij zouden daar nog een extra team naast willen instellen, het PRV-team, het provinciale team ruimtelijke veronderstellingen. Zo vaak worden wij tijdens werkbezoeken in onze provincie geconfronteerd met de opmerking 'het mag niet van de provincie', terwijl de gedeputeerde dan zegt, het mag wel, alleen ze moeten er bepaalde dingen voor doen. Wij zouden willen voorstellen dat wij de gebiedsontwikkelteams daarin een rol geven om geheel in de geest van de Omgevingswet niet tegenover de gemeenten te gaan staan maar naast de gemeenten en samen te gaan kijken of het juist is dat iets niet kan en waarom dat dan is, maar ook om samen te gaan kijken hoe iets wel mogelijk gemaakt kan worden binnen de afgesproken kaders. Dat zouden wij graag willen ondersteunen mede vooruitlopend op de Omgevingswet. Wij hebben de verwachting dat er een heel groot beroep gedaan gaat worden op de flexibele schil, aanvankelijk in de MRA maar zeker daarna – de vorige spreker merkt dat ook op – voor Noord-Holland-Noord is dat ook belangrijk. Ik moet toegeven, het prachtige Den Helder van mijn fractiegenoot Jellema heeft nog niet echt de woningnood die dat heel dreigend maakt, maar die vlek breidt zich steeds verder uit en binnenkort begrijpen wij allemaal dat het in Den Helder zo mooi wonen is dat iedereen er naartoe wil, die Noord-Holland-Noord moet eraan vastgeknoopt worden. Een aspect wil ik nadrukkelijk benoemen en daar een reactie van de gedeputeerde op vragen. Wij zijn het er volgens mij Statenbreed over eens dat er een groot belang zit bij betaalbare woningbouw, die vaak wat achterblijft. In een artikel in Cobouw van 8 februari jl. sprak ook de gedeputeerde haar verbazing daarover uit dat er zo weinig sociale woningbouw vaak in plannen zat en in de commissie werd zelfs gesproken over de wens om 50% sociaal te bouwen. Dat lijkt ons een loffelijk streven, maar als wij kijken naar de criteria die worden gehanteerd voor het inzetten van de flexibele schil, is dat nou net een element wat mist en wat ons betreft zou dat echt wel onderdeel ervan uit mogen maken. Daarop wil ik graag een reactie en voor de rest nog maar een ding, aan de slag, zo snel mogelijk.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Net als ONH zijn wij verheugd dat D66 landelijk licht heeft gezien en dat minister Ollongren heeft gezegd dat binnenstedelijk bouwen niet genoeg is. Dat roepen wij al jaren en dat bouwen in het groen aan de randen van de stad ook moet kunnen, anders wordt het aantal benodigde woningen niet gehaald. Draai het eens om, zie het als kansen. Als je bouwt in het buitengebied, dan zouden wij de voorwaarde willen stellen dat dat kleinschalig moet en goed ingepast. Het zou immers ook goed zijn voor het draagvlak van voorzieningen voor kleine kernen. Dus schiet niet in de kramp als er niet binnenstedelijk wordt gebouwd. Bovendien is het eerst zien en dan geloven, wat al deze papieren tijgers gaan opleveren. Ook blijven wij hameren op het feit dat er niet wordt gebouwd voor mensen die ouder zijn dan 75, dat vindt u allemaal niet belangrijk dat weet ik, maar voor u het weet, hebt u zelf ook die leeftijd bereikt en wil je graag ook comfortabel wonen zonder trappen. Van de week in Nieuwsuur een item dat wijken niet klaar zijn voor ouderen die langer thuis moeten blijven wonen, vooral het gros van ouderen die in steden wonen in veel portiekwoningen. Ze kunnen de trap niet meer op en af en ook de openbare ruimte is er niet klaar voor, veel stoepen en hobbels in de openbare ruimte. Maar ook dat vindt u helaas niet belangrijk en laten GS dit volledig over aan gemeenten. Onze motie in het kader van de Omgevingsvisie over woonzones werd immers keihard afgewezen door deze Staten. Laten wij hopen dat u eens tot inkeer komt om ook de noden van ouderen in deze samenleving te gaan zien.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Veel gemeenten hebben woningbouwplannen op de plank liggen die om verschillende redenen niet tot uitvoering komen. Op papier zouden er genoeg plannen zijn om tot 2040 veel woningen namelijk 212.000, te bouwen, maar er is blijkbaar nog steeds woningnood. Die is sedert de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog nog steeds niet opgelost en hierdoor is het maatschappelijk ongenoegen nog steeds groeiende. De flexibele schil, het inhuren van woningbouwdeskundigen anders dan aannemers, is een vondst maar wel een dure. Eerst ontdeden gemeenten zich van deskundig personeel, nu moet dat deskundig personeel ingehuurd worden via bureautjes en bureaus. Eigenlijk is de SP hier geen voorstander van. Wij stelden dan ook de terechte vraag of het mogelijk was dat gemeenten hun afgedankte ambtenaren weer in dienst zouden kunnen nemen. Dat zou niet kunnen, luidde het antwoord en nu zitten wij via een revolverend fonds weer aan extra kosten vast. Er moet wel meer gebouwd worden. In Amsterdam wordt ook meer gebouwd, eerder gehoord. Onder leiding van wethouder Ivens is een enorme versnelling van het bouwtempo tot stand gekomen. Zoals ik al eerder vermeldde, veel inwoners van onze provincie klagen over het woningtekort. Een veel gehoorde klacht is dat ‘onze kinderen in onze woonplaats geen huis meer kunnen krijgen’. Deze klachten komen uit Warmenhuizen, Zwaagdijk-West, Jisp, Oost-Volendam en nog veel meer andere plaatsen en plaatjes in Noord-Holland. Laatst hoorde ik zelfs in Zaanstad deze klacht weer naar voren komen en men knoopte er toen direct aan vast dat het woningtoewijzingsbeleid erop moest toezien dat mensen uit Zaanstad het eerst aan de bak moesten komen bij de woningtoewijzing in Zaanstad. Dat roept bij mij de vraag op of wij dit probleem ooit kunnen oplossen. Natuurlijk gaan die volwassen kinderen van deze klagende ouders ooit wonen in het dorp waar de ouders wonen als er eenmaal voldoende gebouwd is. In veel gebieden is de marktvraag naar sociale huurwoningen heel groot. Tien jaar wachten op zo’n woning is geen pretje. Ik zou zeggen, woningbouw versnellen maar vooral die van sociale huurwoningen en er

dan ook nog meer bouwen. Ook is er veel vraag naar huurwoningen in de categorie middensegment en dan vooral huurwoningen met een huurprijs van 711 tot 1.000 euro per maand. De SP, GL en 50plus hebben daarom het volgende amendement ondertekend.

Amendement 1/12022018
Versnel de bouw van woningen waar de meeste vraag naar is!

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Besluiten in voordracht 'Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw 2018 t/m 2020 (VD-5):
Aan punt 1 van de voordracht achter het woord 'voeren' de volgende zinsnede toe te voegen: "met dien verstande dat aan de in het uitvoeringsprogramma genoemde beleidsdoelstellingen sociale huur wordt toegevoegd".

Na punt 1 van de voordracht als punt 2 de volgende zinsnede toe te voegen:
2. GS opdracht te geven bij het versnellen van de woningbouw voorrang te geven aan projecten met woningbouw die substantieel voorzien in woningen voor lage en middeninkomens, waarbij ten minste 30% bestemd is voor sociale huur.

De punten 2 en 3 van de voordracht om te nummeren naar 3 en 4

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP, GL, 50plus

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Dank aan GS voor de voordracht voor dit uitvoeringsprogramma. Mijn fractie is blij dat er iets gebeurt. Het programma kent een lange aanloop. Al in 2012 werd melding gemaakt van dit programma en zijn er gelden gereserveerd. De timing kan echter niet beter. De betaalbare woning is misschien wel hét thema van dit moment. De provincie heeft daarin een rol en mijn fractie is heel enthousiast over de invoering van een flexibele schil van woningbouwexperts die door gemeenten kunnen worden ingehuurd. Allereerst in de MRA en ik hoop bij succes ook zo snel mogelijk in het noordelijke deel van de provincie. Alleen al hierom zullen wij instemmen met het uitvoeringsprogramma. Een ander onderdeel van de voordracht is het verdiepingsonderzoek naar de knelpunten waarvan wij al snel de eerste resultaten mogen verwachten. Dit onderzoek is hard nodig, want in theorie is er inderdaad voldoende plancapaciteit. Volgens de prognose zijn er tot 2040 212.000 woningen nodig in onze provincie en hebben wij een plancapaciteit van 244.800 woningen. Het Economisch Instituut voor de Bouw was in haar onderzoek van oktober 2017 vrij duidelijk. Er zijn allerlei redenen waarom plannen niet doorgaan. Om de benodigde woningen toch te kunnen realiseren, moet je rekening houden met een plancapaciteit van 150% van de behoefte en dat betekent dat wij er nog lang niet zijn. Deze opvatting wordt steeds breder gedeeld. Minister Ollongren gaf aan

dat wij het met de huidige bouwplannen die voornamelijk over projecten binnen de stadsgrenzen gaan, niet gaan redden en riep op maandag 29 januari jl. bestuurders op om vaker aan de randen van steden of dorpen te bouwen. Natuurlijk met respect voor het groen, landschappelijke inpasbaarheid en zonder uniek landschap op te geven. Wij zijn het met haar eens, veel kernen zijn op zoek naar uitbreidingsmogelijkheden, vaak op kleine schaal. Maar wel cruciaal voor de leefbaarheid van de veelal vergrijzende dorpen. Maar het is ook goed voor de stad. Continu verdichting van steden bevordert de leefbaarheid in de stad ook niet. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat de minister die uitspraak deed voor onze provincie, want de druk op de woningmarkt en de benodigde versnelling speelt juist hier en niet – met alle respect – in een provincie als Drenthe. In de commissie R&W een paar dagen na de uitspraak van de minister stelde onze gedeputeerde dat er echter niets was veranderd. De uitspraken van de minister zijn volgens het college niet van toepassing op Noord-Holland. Ik vind dat lastig met elkaar te rijmen en ik wil daarom GS toestemming vragen om een gesprek te voeren met minister Ollongren om te vragen wat zij precies bedoelde met haar uitspraken. Raakt dit Noord-Holland, beoogt de minister een aanpassing van de Rijksladder voor duurzame verstedelijking en hoe kan het Rijk samen met de provincie optrekken om versnelling van de woningbouwproductie in onze provincie aan te jagen?

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. D66 is blij met de voordracht om te investeren in de verbreding van het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen met het versnellen van de woningbouw. Om de achterstand in te halen en aan de vraag te kunnen voldoen, is in de komende jaren een productie van 15.000 woningen per jaar nodig in Noord-Holland. Tot 2020 zijn er voldoende harde locaties, maar voor de productie tot 2030 moeten de beschikbare locaties naar voren worden gehaald en zachte locaties hard gemaakt worden, zowel in de MRA als in Noord-Holland-Noord, zo blijkt uit de gedegen beleidsreactie van GS op de onderzoeken Plancapaciteit Woningbouw. Het is goed dat GS de focus leggen op productiecapaciteit en daarbij inzetten op intensieve samenwerking met bouwend Nederland, gemeenten en corporaties en andere betrokkenen en samen met Amsterdam een flexibele schil inzetten om effectief benutten van kennis in te zetten om knelpunten op te lossen in de gehele provincie. Wij beginnen weliswaar in Amsterdam, maar wij breiden dat zeker uit. Mooi dat bouwend Nederland in de persoon van Maxime Verhagen, deze samenwerking bij de minister als voorbeeld stelde voor de andere provincies. Met de capaciteit die de gemeenten opgegeven hebben, is er locatie voor 245.000 woningen in Noord-Holland. Al eerder gezegd is, wij hebben 212.000 woningen nodig voor 2040 waarvan 20.000 in Noord-Holland-Noord. De MRA geeft aan dat er capaciteit is voor 300.000 woningen, maar dat is dan – neem ik aan – inclusief Almere. Mooi is dat de versnelling mogelijk is binnen de afspraken die hierover in de Staten zijn gemaakt. Uitgesloten is dat niet en daar zijn ook de mogelijkheden voor. Daarvoor hebben wij de minister niet nodig. Bovendien komt er volgens de onderzoekers van de Stack-groep ook nog jaarlijks buiten de monitor Plancapaciteit om, nog circa 20% extra capaciteit aan woningtoevoegingen bij uit kleine projecten en transformaties van kantoren. Met de voordracht van GS willen zij in overleg met alle betrokken partijen de versnelling aanpakken en zachte locaties hard maken. De voorstellen zijn helder en naar het zich laat aanzien, toereikend. D66 is ook blij met de toezegging dat de planviewer woningbouw rond april beschikbaar is voor de gehele provincie. Dit geeft duidelijkheid over de

beschikbare locaties en dit kan een hoop discussie voorkomen. Kijkend naar de opgaven van de gemeenten in de planviewer, blijkt dat bijvoorbeeld in de Haarlemmermeer veel van de grote locaties pas na 2025 aan de orde komen en bij sommige zijn de woningaantallen nog niet ingevuld, omdat men nog in onderhandeling is met ontwikkelaars. Dus daar is zeker versnelling mogelijk. De provincie heeft samen met gemeenten ervoor gezorgd dat er grote, allang gereedliggende planologisch afgedekte locaties zowel in de steden als in het groen, beschikbaar zijn. In Amsterdam, Haarlem, Hilversum, Zaanstreek, Alkmaar, Heerhugowaard en ook andere stedelijke gebieden en op de knooppunten wordt hard gewerkt door gemeenten aan het verhogen van de bouwproductie. En natuurlijk moeten wij de vinger aan de pols houden en flexibel inspelen op de vraag. Het hebben van betrouwbare cijfers en regelmatig onderzoek blijven essentieel. Wij hebben grote waardering voor de gemeenten die tussen 2004 en 2015 een grote sprong hebben gemaakt in het binnenstedelijk gerealiseerde aantal woningen van 34 naar 75% en er staat nog veel meer op de rol. Het draagvlak voor voorzieningen in de steden wordt daardoor vergroot en ook voor ouderen die graag dicht bij voorzieningen willen wonen, biedt dat mogelijkheden. De steden zijn mans genoeg om zelf de balans met het groen te bewaren. Wij hebben in de Staten afgesproken dat zij daar zelf over gaan. De regionale afstemming tussen gemeenten over hoeveel en waar te bouwen en de Rijksladder voor duurzaam ruimtegebruik blijkt steeds beter te werken. Onze inwoners hebben recht op een zorgvuldige en onderbouwde afweging over nut en noodzaak, zowel kwantitatief als kwalitatief. Houden zo. Gemeenten behouden de mogelijkheid om de regionale afstemming, de regionale behoefte in een vroegtijdig overleg met de provincie nieuwe locaties buiten BSG aan te wijzen. Maatwerk op basis van een goede onderbouwing blijft mogelijk en dat hebben wij hier ook afgesproken. Zo is er vraag om de dorpen en dorpskernen vitaal en leefbaar te houden. Op goede creatieve zelfbouwinitiatieven van bewoners in de dorpen zal positief ingespeeld moeten worden, maar in de noodzakelijke productieverhoging helpt het zonder meer vrijgeven van dorpsranden in het groen noch in de stadsranden niet. Juist omdat D66 voor behoud van de kwaliteit van de leefomgeving in de dorpen en steden is, willen wij dat er goed gepast wordt op het landschap en willen wij ons teweerstellen tegen korte termijn denken. D66 is niet voor eigendomsplanologie en wanneer speculanten denken hun slag te kunnen slaan en misbruik maken van het grote tekort, dan juist moet de overheid daar paal en perk aan stellen en een zorgvuldige afweging garanderen. De verduurzamingsoperatie vereist een enorme drive en innovatie. Met name bij de corporaties is veel kennis over duurzaam en goedkoop bouwen. Deze kennis zou beter benut kunnen worden, zeker als je in je achterhoofd houdt dat er honderdduizend bestaande woningen per jaar moeten worden verduurzaamd. Het landelijk beeld is dat de corporaties meer ruimte moeten krijgen met name voor de bouw van woningen voor starters en middenhuur net boven de sociale grenzen. Dat is in lijn met de aanbevelingen van Van Gijzel met zijn samenwerkingstafel, wat neerkomt op: minister geef meer ruimte aan de corporaties. Gemeenten neem percentages middenhuur op in bestemmingsplannen. Zijn uitspraak is, belemmeringen liggen op het lokale niveau waar Rijk en gemeenten een rol hebben. Onze vraag aan de gedeputeerde is of zij daar ook een rol voor de provincie ziet. Wordt dat ook in IPO-verband met het Rijk besproken? Ik sluit af. Binnenstedelijk bouwen blijft voor ons prioriteit hebben. Door een brede en gedegen inventarisatie van GS blijkt dat er voor de periode tot 2040 met de verstedelijkingsladder voor duurzaam ruimtegebruik er voldoende locaties zijn voor woningbouw, ook in het groen. Ook is een versnelling nodig. Het

krediet van 7 miljoen euro moet ervoor zorgen dat kansen – voor zover de provinciale taak strekt – ook benut worden en er voldoende woningen zijn voor onze inwoners, zowel kwalitatief als kwantitatief. Een ding is zeker, samenwerken brengt je verder.

De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter. In Noord-Holland worden te weinig woningen gebouwd. De provincie zal alle zeilen moeten bijzetten om het bouwtempo op te schroeven. De VVD is van mening dat de voorstellen in het uitvoeringsprogramma onvoldoende soelaas bieden om de woningbouw te versnellen. De oplossing is: meer bouwen in het groen. Het was minister Ollongren van Binnenlandse Zaken die constateerde dat met de huidige plannen die voornamelijk over projecten binnen de stadsgrenzen gaan, we het niet redden.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Mijnheer Kramer, u begon heel goed met dat er volgens u te weinig woningen worden gebouwd.

De **VOORZITTER**: U onderbreekt dat!

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ja, maar bent u niet van mening dat dat mede veroorzaakt is door uw eigen landelijke partij? Er is niet tegenop te bouwen als de VVD jarenlang zegt dat alle sociale huur verkocht moet worden.

De heer **KRAMER** (VVD): Volgens mij zegt dat niks over het bouwen van woningen. Ik vervolg mijn betoog.

De heer **STRUBEN** (D66): Misschien mag ik ook een vraag stellen. U zegt, wij kunnen het alleen maar doen als bouwen in het groen, maar wat vindt u er dan van dat er nog geen heimachines staan in de Bloemendaler Polder waar woningen zijn, in Heiloo bij de strandwal, in de Haarlemmermeer buiten stedelijk groen, al die locaties zijn van ongeveer 2003 – gedeputeerde Meijdam is ermee begonnen – voorbereid, maar waarom staan daar de heimachines nog niet als u denkt dat daar de oplossing ligt?

De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter, ik heb gezegd dat er meer in het groen moet worden gebouwd, dus wat daar al gebeurt, is in ieder geval niet voldoende om dadelijk aan de vraag te voldoen. Ik ga verder. Het is nu aan gedeputeerde Geldhof om lef te tonen. De VVD merkt dat partijen in de Staten willen vasthouden aan het binnenstedelijk bouwen. Deze partijen hebben te weinig oog voor de situatie op de woningmarkt. Het tekort aan woningen op laten lopen zal de huizenprijzen verder opdrijven. Wij vinden dat iedereen in Noord-Holland recht heeft op een betaalbare woning. Het is zeker niet de bedoeling om al het groen in onze provincie vol te bouwen. Bouwen in het groen doe je niet om het groen vol te bouwen, maar om aan de vraag naar woningen te voldoen.

De **VOORZITTER**: En dat ter toelichting. Wij hebben nadere afspraken gemaakt over de wijze van interrupties. Anders zou mevrouw Zaal nu buiten de orde zijn geweest, maar op basis van de nadere afspraken kan de fractievoorzitter interrumperen.

Mevrouw **ZAAL** (D66): Die kans laat ik mij dan ook niet ontnemen en dan grijp ik hem meteen. Ik hoor u zeggen dat partijen hier in de Staten vasthouden aan binnenstedelijk bouwen. De handtekening van uw fractievoorzitter staat ook onder het coalitieakkoord en daarin staat dat wij met elkaar vasthouden aan binnenstedelijk bouwen. Hoe zit het nou precies? Wat is dan die handtekening van de VVD waard?

De heer **KRAMER** (VVD): Daar kan ik heel helder over zijn. Wij ondersteunen nog steeds de noodzaak om zoveel mogelijk binnenstedelijk te bouwen, maar zoals u de rapporten heeft kunnen lezen, is daar te weinig plancapaciteit om te voldoen aan de vraag naar woningen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Mag ik de heer Kramer vragen waarom hij denkt dat als er 212.000 woningen tot 2040 tekort zijn en er worden er 246.000 gebouwd, wij te weinig bouwen of bedoelt hij alleen maar, wij bouwen even voor dit eerste stukje tijd te weinig.

De heer **KRAMER** (VVD): Volgens mij worden hier twee dingen door elkaar gehaald. Wij hebben het over plancapaciteit, dus we kunnen nog helemaal niet zeggen of deze woningen worden gebouwd en ook in de stukken staat duidelijk dat de 45% van de plancapaciteit die er nu ligt, in zekere mate reëel is dat die gerealiseerd worden. Van de andere 55% is dat nog maar de vraag. Wat de heer Heijnen net ook al aangaf, wij moeten veel hogere aantallen hebben aan plancapaciteit om een realistisch beeld te hebben van wat wij kunnen gaan bouwen in de toekomst.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, afgezien van het feit dat wij blijkbaar een andere interpretatie van de onderzoeken hebben waarvan wij ook denken dat er voldoende ruimte binnenstedelijk zou moeten zijn, bent u het met mij eens dat de afspraken waar mevrouw Zaal aan refereerde, ook nog bevatten dat wij vasthouden aan de Ladder voor duurzame verstedelijking en dat dat een zeer zorgvuldige afweging vraagt, die sommige dingen wel mogelijk maakt maar niet in het algemeen het groen ingaan, dus dat dat misschien toch een afspraak is waar u nog even over na moet denken.

De heer **KRAMER** (VVD): Ik kan daar heel helder over zijn. In het rapport van het EIB kun je lezen dat juist een van de obstakels de Ladder van duurzame verstedelijking is en die ladder kun je op verschillende manieren interpreteren. Dat is juist hetgeen waar de minister het ook over heeft en daar zouden wij een beetje lef kunnen tonen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik ben verbaasd dat het rapport van de EIB blijkbaar verder gaat dan niet alleen de afspraken die wij met zijn allen hebben vastgelegd, maar bovendien de ladder van verduurzaming die op Rijksniveau in elkaar is geschroefd, en volgens mij zou een uitspraak van de minister daar niet leidend in moeten zijn, maar kunt u antwoord geven op de vraag, is die ladder voor duurzame verstedelijking voor u nog steeds leidend en bepalend of ligt die inmiddels buiten de deur?

De heer **KRAMER** (VVD): Het is heel duidelijk. De Rijksladder heeft de provincie opgenomen in de PRV. Die volgt dat. Wat ik al aangaf, die Rijksladder kun je op verschillende manieren interpreteren en dat zegt ook het rapport van de EIB, dat je er heel spastisch mee om kunt gaan, maar ook wat losser, dat je niet kijkt en dan noem ik bijvoorbeeld Warmenhuizen, dat je alleen binnen een gemeente kijkt, maar dat je ook naar bepaalde kernen kijkt om invulling te geven aan de Rijksladder.

Mevrouw **ZAAL** (D66): U gebruikt grote woorden, wij moeten lef tonen maar wij hebben hier ook afspraken gemaakt. Dan wil ik toch van u horen, wat wilt u dan doen? Hoe wilt u lef tonen met inachtneming van de gemaakte afspraken?

De heer **KRAMER** (VVD): Juist wat uw minister in Den Haag heeft gezegd, is lef tonen en dat verwacht ik ook in dit huis dat wij gaan kijken hoe wij dit probleem, de woningnood, gaan oplossen. Dat is lef tonen. Meer bouwen in het groen.

De **VOORZITTER**: De heer Kramer vervolgt zijn betoog.

De heer **KRAMER** (VVD): Ik heb geen idee waar ik ben gebleven.

De **VOORZITTER**: U kunt ook gewoon stoppen.

De heer **KRAMER** (VVD): Ik herhaal het nog een keer, de VVD wil graag dat de gedeputeerde op korte termijn in gesprek gaat met minister Ollongren over de betekenis van de uitspraken voor Noord-Holland en daarbij in ieder geval aan de orde stelt in hoeverre deze uitspraken gevolgen hebben voor de Rijksladder voor duurzame verstedelijking. De VVD kan wel instemmen met de voordracht en ziet deze als een eerste stap om de woningbouw te versnellen. Wij willen graag met de uitkomsten van het gesprek een brede discussie in de Staten over de noodzaak voor bouwen in het groen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Met deze aanpak hopen wij een grote slag te slaan aan het vergroten van de woningvoorraad in de MRA-regio. Het is goed dat wij niet grijpen naar de gemakkelijke oplossing van nieuwe bouwlocaties in het groen. Het is veel beter dat wij onze inzet gaan doen voor het oplossen van de moeilijke problemen binnen de reeds bestaande plancapaciteit. Wij denken dat dit uitvoeringsprogramma daar een bijdrage aan zou kunnen leveren. Een flexibele schil zou een oplossing kunnen zijn, echter, wij moeten de resultaten wel eerst zien. Wij zullen de monitoring en evaluatie na een jaar daarom ook op de voet volgen. Wij zien ook dat in Noord-Holland een groot probleem is juist met de sociale en middenwoningmarkt. Kunt u vertellen hoe en of deze aanpak daar specifiek een bijdrage aan kan leveren? Wij vinden het ook goed dat deze aanpak voor Noord-Holland-Noord straks wellicht gebruikt gaat worden. Het is belangrijk om ook daar knelpunten op te lossen al moeten wij natuurlijk wel reëel zijn en ons realiseren dat de grootste opgave op dit moment in de MRA-regio zit.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. De belangrijkste onderwerpen betreffen het versnellen van de woningbouw en het verruimen van de mogelijkheden om onder condities ook buitenstedelijk te kunnen bouwen. De druk op de woningmarkt is zo groot dat je als gemeente en provincie moet inzetten op dat woningzoekenden niet eindeloos op een nieuwe woning hoeven te wachten. Wij zijn het van harte eens met de voorgestelde versnelling van de woningbouwproductie waaronder begrepen de transformatie van leegstaande en verouderde kantoor- en bedrijfspanden. Ook belangrijk in dit verband is dat de huidige woningvoorraad op peil blijft en onttrekking van zelfstandige woonruimte door verhuur als toeristische accommodatie wordt tegengegaan. Amsterdam is daar bijvoorbeeld al volop mee bezig. Het gaat niet alleen om de woningvoorraad en woningbehoefte in generieke zin beter op elkaar te laten aansluiten, maar ook om de verschillende doelgroepen te bedienen. Het is een taak van de overheid om vooral in te zetten op die categorieën waar via marktwerking niet automatisch wordt voorzien. Noord-Hollanders die zijn aangewezen op sociale woningbouw en betaalbare woningen in het middensegment, hebben steun van de overheid nodig. Wij zien het als een verantwoordelijkheid van de provincie om te stimuleren dat juist voor deze categorieën wordt gebouwd. In het uitvoeringsprogramma worden vier categorieën beleidsdoelen genoemd, waaronder de bouw van middendure huurwoningen, maar de inzet op sociale huur ontbreekt. Deze politieke omissie willen wij graag herstellen. Daarvoor is een amendement in gediend door de SP, GL en 50plus. Verder roepen wij GS op om te waken voor negatieve effecten die kunnen optreden bij versnelling van de woningbouw vanwege de druk die daarvan uitgaat. Zo kan er te weinig oog zijn voor duurzaamheid, woningkwaliteit, aantrekkelijke architectuur, zorgvuldige binnenstedelijke inpassing en voor de waarde van natuur en landschap. Juist bij dit laatste onderwerp heeft de provincie een zware verantwoordelijkheid. Het landelijk gebied moet zoveel mogelijk worden gevrijwaard van verstedelijking. Zo zullen GS er alert op moeten zijn dat de extra input van de flexibele schil bij het slechten van drempels zich niet keert tegen de inspanning van dezelfde provincie om waardevolle natuur en landelijk gebied te behouden en te versterken. In dit opzicht omstreden locaties moeten wat ons betreft zeker worden besproken ook in PS of de commissie, zodat ook daar politieke afwegingen kunnen worden gemaakt. In dat opzicht sluiten wij ons aan bij de oproep van de VVD, zij het met een diametraal andere insteek.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Het is duidelijk, het versnellen van de woningbouw is een onderwerp dat ons allen aangaat en ons allen zeer bezighoudt. Met al het uitzoekwerk dat is gedaan, de planviewer, de rapporten die wij hebben laten opstellen, weten wij in ieder geval dat het niet om de locaties gaat. Het probleem zit niet bij de locaties, het probleem zit bij de bouwcapaciteit, bij het kunnen bouwen van de juiste woning op de juiste plek. Alle getallen zijn al even langsgekomen, de behoefte van 212.000 tot 2040 met in Noord-Holland een voorraad aan locaties die op dit moment door de gemeenten worden aangegeven van 245.000. Dan zou je zeggen, dat past erin. Daar kun je heel blij om zijn, maar het aller interessantste is natuurlijk waarom zijn er nog steeds zoveel harde bouwplannen, bestemmingsplannen, waar gewoon de schop niet de grond ingaat. Dat intrigeert mij het meest. Laten wij vooral starten met wat er nu al gebouwd kan worden en hoe kunnen wij nu versnellen door ervoor te zorgen dat op de plekken waar de schop nog niet de grond ingaat, dat dat wel kan. En tegelijkertijd voor na 2020 en 2040 ervoor kunnen zorgen dat zachte bouwplannen hard worden gemaakt. De inventarisatie heeft

opgeleverd dat een groot knelpunt is bij de beschikbare capaciteit bij voornamelijk de gemeenten maar ook bij de bouwers. Daar zitten nog weleens mensen die er gewoon niet zijn om al die plannen voor te bereiden die nu gebouwd kunnen worden. Dat is een probleem en daarvoor het onderdeel in het voorstel om vooral de menskracht in te zetten naast de flexibele schil, een soort gebiedsteams op te zetten om ervoor te zorgen dat die versnelling voor alle procedures voor harde bestemmingsplannen op te lossen dat er echt gebouwd kan worden en zachte bestemmingsplannen naar hard te krijgen en vervolgens inzetten op het wegnemen van alle problemen die er zijn. Dat kan infrastructureel zijn, een saneringsplan of investeren in de openbare ruimte, maar bovenal gaat het om de mankracht en de gebiedsteams die wij u voorstellen. ONH zei, er zijn vier sporen maar u doet er maar twee, Noord, Zuid, binnen- en buitenstedelijk. Waarom doet u alleen het zuidelijk deel en binnenstedelijk? Dat is natuurlijk flauw, want dat is niet waar. Wij doen alles. Het gaat om het noorden en het zuiden van de provincie. Feit is wel dat de opgave in het zuidelijk deel tien keer zo groot en complex is als in het noordelijk deel van de provincie, maar dat betekent niet dat er in het noorden niets gebeurt. In het noorden wordt er keihard gewerkt door de drie regio's om met elkaar te komen tot kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering om ervoor te zorgen dat ze in het noorden de juiste woning op de juiste plek hebben. En ja, er zijn gemeenten met meerdere kernen en dat die keuzes moeten maken over in welke kern gaan wij nou welk programma neerzetten. Misschien wil je de ene kern tot rust laten komen en in de andere kern ga je een versteviging doen en toevoegen doen. Die afwegingen maken de gemeenten zelf. Als een kern klaagt dat ze niets mogen van de provincie, dan zeg ik, u moet niet bij de provincie zijn, u moet bij uw eigen gemeente zijn, want die maakt die afweging.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Ik wil graag een vraag stellen naar aanleiding van wat u net meldt. Wij hebben allemaal een KWK toegewezen gekregen waarin een enorme beperking ligt op de toewijzing van woningbouw, ook in de kleine kernen.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wat bedoelt u, met 'we' hebben een KWK toegewezen gekregen? Wie zijn 'we' dan?

De heer **LEEVER** (ONH): Dat is de provincie op zich, in ieder geval de toewijzing van het aantal woningmogelijkheden die er zijn gezegd in Noord-Holland en daar is helaas niet vanaf te wijken terwijl de behoefte navenant veel groter is. Hoe denkt u daarover?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het proces zit als volgt in elkaar en ik roep u allemaal op om donderdag aanstaande om 19.30 uur bij de speciale sessie in het provinciehuis over demografische ontwikkelingen en de prognoses die daaruit voortvloeien aanwezig te zijn. Dat is onderdeel van het antwoord op uw vraag. Iedereen die er iets over wil weten, kom er alsjeblieft naartoe en kom eens horen hoe het in elkaar steekt, want dat is ook een onderdeel van het antwoord op uw vraag. Volgens mij hebt u zich aangemeld, toch? Ik had niet anders verwacht. Dat geldt ook voor de 54 andere Statenleden. Daarom is mijn oproep zo bedoeld. Dan wordt u uitgelegd waarop prognoses gebaseerd zijn en hoe deze tot stand komen en hoe die komen tot een bepaalde opgave om ervoor te zorgen dat er op termijn niet voor leegstand wordt gebouwd

of dat de verkeerde woning op de verkeerde plek staat. Die afweging hoe men op basis van de bevolkingsprognose, de ontwikkeling die er zal zijn, hoe men dan kijkt naar de woningvoorraad en hoe de prognose is en wat voor woningen er moeten worden toegevoegd, dat is een proces dat in de regio's zelf wordt gedaan. Daar is de regio in de Kop ontzettend goed mee bezig, daar zet men in Alkmaar stappen in en in West-Friesland idem dito. Wat men daar doet, is met elkaar afwegen welke kernen waar wat gebouwd moet gaan worden en dat doet men in overleg met elkaar, uitstekend trouwens, ook in de geest van de Omgevingswet en daar zitten binnenstedelijke en buitenstedelijke plannen bij en die worden met ons overlegd en daarin trekken wij zoals de PvdA voorstelde, ga nou samen in de geest van de Omgevingswet naast gemeenten staan en kijk hoe iets wel kan en dat doen wij al. Er is dus een viersporenbeleid, noord, zuid, binnen en buiten bestaand stedelijk gebied, wij doen het alle vier. By the way, ik voer het door u vastgestelde beleid uit, het ruimtelijke beleid zoals dat is vastgelegd in de Structuurvisie 2040 en nog eens een keer besproken op 18 december hier in de Staten, de richting, het koersdocument voor de Omgevingsvisie 2050.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, ik ben ontzettend blij te horen wat wij voorstelden in de vorm van een provinciaal ruimtelijk veronderstellingenteam eigenlijk al gebeurt, maar toch kunnen wij ons niet onttrekken aan het gevoel dat dat niet overal gebeurt en waar het niet gebeurt, is het misschien het hardst nodig. Ik weet niet waarom, maar in een keer komt de gemeente Schagen in mijn achterhoofd binnenzeilen. Kunt u uitleggen waarom het daar nog niet zo aanslaat, want het klinkt heel succesvol zoals u het beschrijft.

Gedeputeerde **GELDHOF**: De gemeente Schagen behoort tot de regio van de Kop en daar heeft men juist goed in de vingers hoe men het voor elkaar moet krijgen om binnen de bevolkingsprognoses ervoor te zorgen dat men woningen toevoegt conform de prognoses en men dat op een juiste manier doet. Dat plannen die al jarenlang wel hard zijn, maar waar niks gebeurt, daar is de gemeente Schagen bezig om ervoor te zorgen dat er een soort voorzienbaarheid wordt gecreëerd en zegt, als jij niet binnen een jaar gaat bouwen wat wij afgesproken hebben, ga ik jouw harde bestemmingsplan weer tot groen maken. Nou, slechte plannen vallen weg en goede plannen worden alsnog weer gebouwd. Ze hebben het daar goed in de vingers. Het enige is dat er misschien wel eens kernen zijn die ook hadden gewild dat daar gebouwd zou kunnen worden, maar de afweging waar gebouwd gaat worden is aan de gemeente Schagen en niet aan ons. Dus als je binnen je kernen moet gaan kijken, daar ligt het. Ze zijn er heel goed bezig. Uw idee van een provinciaal team ruimtelijke veronderstellingen vind ik een hele mooie naam en daar heb ik zeker in meegeschreven. Het gaat nu om versnellen en de knelpunten vinden. Daarvoor worden allerlei suggesties gedaan hoe dat zou kunnen. Er is ook een gesprek over hoe zou het nu gaan met een uitspraak die de minister heeft gedaan. De minister heeft geen pleidooi gehouden om haar eigen wet te overtreden en belangrijk is ook dat bouwlocaties bewust en zorgvuldig worden gekozen en dat andere opties zijn uitgesloten. Het Rijksbeleid schrijft voor, kijk eerst hoe groot de behoefte is, kan het binnen BSG en zo niet, waar dan wel? Het is heel simpel gezegd, goede ruimtelijke ordening en dat gebeurt nu ook al. Concreet hebben wij dat ook in de PRV verankerd, in de geest van de Omgevingsvisie, betekent het dat er regionale

afspraken worden gemaakt passend bij de gezamenlijke woonbehoefte en dat men een afweging maakt voor het totaal van plannen en locaties voor de komende paar jaar.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter, ik begrijp dat u dit onderwerp benadrukt vooral naar die partijen toe die vragen stellen vanuit de optiek, er moet meer in het groen gebouwd kunnen worden, maar bedoelt u nou met uw verhaal dat regionaal besloten wordt waar gebouwd wordt en dat wij daar niet meer aan te pas komen als het gaat over het beoordelen van bouwen in het buitengebied?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik ben blij dat u die vraag stelt, want waar het om gaat is dat de regio kijkt op basis van de bevolkingsprognoses en woningvoorraad, de opgave die er ligt en de verdeling binnen de regio's wat er kan en in gezamenlijkheid tot een voorstel komt, met wij zouden op deze plekken willen gaan bouwen en dat wordt besproken met ons. Voor plannen buiten BSG geven wij aan of wij daarin mee kunnen gaan of niet, maar het moet goed onderbouwd zijn en willekeurig zeggen van bijvoorbeeld dit is een mooi weiland, hier hebben wij toevallig een grondpositie, die gaan wij doen, dat kan dus niet. Als het om een weidevogelgebied of Natura2000-gebied gaat of NNN, dan is het ook een nee, tenzij er heel erg helemaal geen andere mogelijkheid is. Ik geef altijd als voorbeeld, een weg tussen de A8 en A9 moet je niet tussen Zwolle en Assen gaan aanleggen. Dat weet mevrouw Post ook! Dertig woningen bij een gemeente waar een weidevogelleefgebied is terwijl er aan de andere kant van de gemeente geen weidevogelleefgebied is, dat kan wel. Dat is het verschil tussen, nou, ik ga het niet verder uitleggen. Om nog even in te gaan op wat de heer Kramer zei en dat hebben ook andere partijen gezegd, hoe zit het met het lef? Nee zeggen is ook lef. Dat is niet het hele antwoord, dat snap ik ook, want wij hebben namelijk als provincies samen met de G4 en G32 rapporten geschreven waar op basis van consumentenonderzoeken conclusies worden getrokken en we stellen dat het bijna nooit om wonen alleen gaat. Het gaat om een mix van activiteiten, wonen, werken, leven en dan het liefst zoveel mogelijk binnenstedelijk. Lef hebben is problemen samen oplossen en niet alleen kijken naar aantallen leveren. Het gaat ook om woonmilieus waar wij later trots op kunnen zijn en met dat lef ga ik voor u aan de slag en ben ik voor u aan de slag. Ik kan mij voorstellen dat er best wel wat rumoer is ontstaan over zo'n kop in de krant. Ik weet ook dat de minister niet zelf de chocoladeletters opplakt, maar dat een kop in de krant nogal wat rumoer in de regio teweegbrengt en daarvan lijkt het mij handig om nog eens te vragen om goed op een rij te zetten, hoe moeten wij dit nou voor Noord-Holland zien. Ik verwacht dat wij dat sowieso binnen IPO-verband doen, daar heb ik van de week weer een overleg, want dat geldt voor elke provincie. Ik heb geen provincie gezien die heeft gezegd, joepie, dat is een mooie uitspraak, die gaan wij omarmen. Ik heb hem nergens gehoord, dus dat wij dat gaan vragen en zij dat even voor ons op papier zet en dat vervolgens met u delen en natuurlijk naar onze gemeenten toesturen, waar keurig op staat van, dit is wat wij ermee bedoeld hebben en by the way, dit zijn onze regels en op deze wijze kan het gaan. Dus het is goed dat wij daar gehoor aan geven. Dan nog het amendement van de SP, dat er minimaal 30% sociaal zou moeten worden gebouwd. Als wij projecten beoordelen in het kader van de versnellingsacties en welke projecten met voorrang gefinancierd zouden moeten worden, kijken wij vooral naar de kwalitatieve kant van het plan en een goede mix van verschillende woningen. Daar valt ook sociale woningbouw en middeldure

huur onder. Het eenzijdig aangeven dat een plan met minimaal 30% sociale woningbouw voorrang moet hebben vinden wij geen antwoord op het maken van een adequate mix. Wij ontraden dus uw amendement.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Het amendement ziet zowel op sociale huurwoningen als middeldure huur. Het is erg belangrijk dat er ongelofelijk veel behoefte is aan deze woningen en daarom vragen wij u juist daar te beginnen met het versnellen van de woningbouw binnen de kwaliteitseisen die u stelt.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Daar heb ik net een antwoord op gegeven. Wij kijken naar de kwalitatieve mix van verschillende woningen en niet uitsluitend naar sociale of middeldure huur. Daar heb ik net antwoord op gegeven. Als er nog vragen zijn, dan hoor ik die graag in tweede termijn.

De **VOORZITTER**: Ik zou erop willen aandringen om de tweede termijn beperkt te houden.

De heer **ANNAERT** (VVD): Ik wil graag twee minuten schorsen.

De **VOORZITTER**: Dan hebben wij twee minuten schorsing. Ik heropen de vergadering.

Tweede termijn

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Met de woorden van de gedeputeerde die aangaf dat ruimtelijke ordening natuurlijk een belangrijk onderdeel is in verband met de toekenning van buitenstedelijk bouwen, daar zijn wij als ONH natuurlijk ook voor, laten we dat duidelijk stellen. En dan de regionale afspraken die worden gemaakt op basis van bevolkingsprognoses maar die zijn al zo lang bekend. Er zijn hier vorig jaar of twee jaar geleden de burgemeesters van de Noordkop geweest die met rook uit de oren hier weggelopen zijn. Ik heb er toevallig een paar in de garage getroffen voordat zij wegreden, die zeiden, hoe zit het nou in Godsnaam met de toekenning van extra woningen buiten het toegekende aantal dat wij in onze gemeente mogen bouwen? Die vraag wil ik aan de gedeputeerde stellen. Als er in de verdeling iets niet goed gaat, hoe gaan wij daar dan mee om? Hebben wij daar dan nog iets over te zeggen? Is het bekend als er bij gemeenten een grotere behoefte is als er toegekend is, hoe anticiperen wij daarop? Ik kan een voorbeeld noemen. Recent zijn in Schagen woningen opgeleverd, daar stonden honderden mensen in de rij om in te kunnen tekenen voor een woningbehoefte, alleen om even terug te komen op de gemeente Schagen. Die viel daarstraks natuurlijk ook bij mijn collega van de PvdA. Er is daar een ontzettend grote woningbehoefte, maar die wordt beperkt door de aantallen die wij als provincie toegekend hebben. Als wij dan toch het woordje lef mogen gebruiken, het getuigt wel van lef als wij dat woningcontingent zouden kunnen uitbreiden en zouden kunnen faciliteren als provincie om meer woningen toe te staan buiten de inmiddels bekende cijfers van bevolkingsprognoses uit de regio.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Wat de PvdA betreft, is lef tonen niet regels en afspraken over boord gooien op het moment dat ze gaan knellen, want dat is juist het moment dat de regels en afspraken die wij met elkaar hebben opgesteld, het hardst nodig zijn. Lef is juist bij tegendruk proberen erbinnen te blijven en toch tot goede oplossingen te komen door nadrukkelijk samen te werken, in ons geval op alle bestuurlijke niveaus om dus binnen die afspraken te blijven. Voor de PvdA is de Ladder voor duurzame verstedelijking daarin leidend en dat zal hij ook moeten blijven. Ik heb in mijn eerste termijn de gedeputeerde gevraagd te reageren op mijn voorstel om de sociale en betaalbare woningbouw nadrukkelijk een van de beleidsdoelstellingen te maken bij de afweging over de inzet van de flexibele schil. Ik begrijp het antwoord dat de kwalitatieve mix van woningen daarin leidend moet zijn. Mijn oproep zou zijn, probeer van die kwalitatieve mix niet een kwantitatieve mix te maken door te zeggen, wij hebben zoveel betaalbaar, zoveel midden en zoveel duur, dat is in balans dus dat doen wij, maar juist dan te kijken naar wat is de grootste noodzaak. Wat ons betreft is dat het moment dat met name betaalbare woningen in het sociale en het betaalbare middensegment nadrukkelijk op de kaart moeten staan en van doorslaggevende betekenis moeten zijn bij de inzet van de flexibele schil, nogmaals, een instrument waar wij heel veel van verwachten en waarde aan hechten mits wij hem wel op de allerbeste manier inzetten.

De heer **KRAMER** (GL): Een kwalitatieve mix, wie is daar niet voor? De vraag is en die leg ik aan u voor en misschien ook wel aan de gedeputeerde, of u denkt dat zonder afspraken van tevoren bijvoorbeeld over een substantieel aandeel van middeldure woningen en sociale huur, die verbanden waarin die plannen worden besproken met de ontwikkelaars erbij, dat die zullen leiden tot uitgaven voor een categorie woningen die duur zijn, die ten koste gaan van andere elementen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik zal de laatste zijn die probeert te spreken voor de gedeputeerde, daar is zij heel goed zelf toe in staat, maar als u mij vraagt de glazen bol erbij te pakken, dan moet ik u het antwoord schuldig blijven. Ik heb toch wel enig vertrouwen in het overleg dat daar plaatsvindt. Is het bij voorbaat zo dat als ontwikkelaars aan tafel gaan zitten, dat het ook meteen de duurste plannen worden? Het risico bestaat misschien, maar ik zou dat niet een gegeven willen noemen en wat voor ons heel belangrijk is, is dat wij goed opletten naar waar de verschillende competenties liggen en waar de gemeentelijke invloed ligt en waar die van ons ligt.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Begrijp ik hieruit dat de PvdA in elk geval gaat stemmen voor dit amendement waarin wij die voorrang willen geven?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Als ik die indruk zou hebben gewekt, zou dat ten onrechte zijn geweest. Wij vinden dat met name het tweede punt nadrukkelijk past binnen het gemeentelijk domein, die hebben er afspraken over gemaakt en vastgelegd in de RAP's en die zijn beoordeeld. Waar het nu om gaat in dit voorstel is binnen de versnellingsagenda de inzet van de flexibele schil en daarin worden afwegingen gemaakt die gaan over bestaande projecten.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, ik wil nog even aansluiten bij wat de heer Kramer net heeft gezegd, omdat wij er al jaren voor pleiten dat de provincie als helikopterview wel degelijk moet monitoren dat er voldoende aanbod komt voor diverse doelgroepen. Wat er nu wordt gedaan, is weer een te veel afwachtende houding. Ik vind het een erg vaag begrip, de kwalitatieve criteria gaan voor. Er heeft vorige week een heel groot stuk in het FD gestaan dat er veel te weinig wordt gebouwd voor senioren. Ik zie dat nu nog niet terugkomen. Als er niet van tevoren afspraken worden gemaakt over minimale aantallen te realiseren woningen voor bepaalde doelgroepen, begrijp ik niet waar u straks op gaat sturen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Met het risico dat ik mijn beperkte spreektijd ga verkwanselen, wil ik nog even aan de PvdA meegeven dat het amendement nu juist gaat over het punt waar de PvdA aandacht voor vraagt.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor haar heldere beantwoording. Ik ben benieuwd zoals ik al in eerste termijn zei, naar het onderzoek naar de knelpunten. Ik hoor de gedeputeerde daar wel iets op vooruitlopen, die zegt, het probleem zit niet bij de locaties. Ik denk daar iets anders over. Het probleem zit bij de bouwers, zegt ze ook, maar volgens mij gaan wij daar niet over op provinciaal niveau, nou ja, we zullen de uitkomsten van het knelpuntenonderzoek afwachten en er dan met elkaar verder over spreken. Dan is er veel gesproken over lef en ook daar heb ik allerhande definities van langs horen komen. De ene zegt, nee zeggen is lef, de ander zegt, ja zeggen is lef. Het zal geen verrassing zijn waar mijn fractie staat, maar wellicht goed om dan te vragen wat de minister bedoelde met lef en dat wij daar weer lering uit kunnen trekken. Dan het idee wat ik ergens hoorde oppoppen in de discussie over het team provinciale ruimtelijke veronderstellingen. Ik vind dat een belachelijk plan en het is een propagandamachine van heb ik jou daar en geen respect doen aan de wethouders en ook de voorzitters van dorpskernen die wel degelijk opmerkingen hebben richting de provincie die wij volgens mij niet van tevoren zouden moeten wegzetten.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Tjonge, zoveel kwalificaties in een zin, het is in ieder geval linguïstisch heel interessant. Maar, bent u het met mij eens dat de geest, de letter en de norm van de Omgevingswet is dat overheden niet langer tegenover elkaar gaan staan maar juist samen optrekken en dat een team wat dat juist beoogt te doen, niet alleen maar zeggen, sorry het mag niet en dan van de andere kant, het mag niet van de provincie terwijl daar discussie over is, dat zo'n team nou juist helemaal niet al die kwalificaties die u opsomde, heeft maar juist is waar wij naartoe moeten met de Omgevingswet. Samenwerking!

De heer **HEIJNEN** (CDA): Als u zegt, het gaat om samenwerking, dan vindt u mij aan uw zijde, maar dat was niet wat u bedoelde. Want het team ruimtelijke veronderstellingen zou tegen gemeenten nog eens moeten uitleggen dat het echt niet aan ons ligt, en dat kan niet de bedoeling zijn. Als wij met elkaar het gesprek aangaan, dan moet wel ieder daar zijn eigen inbreng kunnen geven.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik ben heel blij dat de heer Heijnen dit nog even verduidelijkt, want dat was de intentie die ik in eerste instantie ook had. Het gaat om samenwerking, ik refereerde aan de Omgevingswet en dat u eerder aangeeft, wij gaan nog eens een keer uitleggen waarom zij fout zitten, dat was nou net wat ik niet bedoelde, dus dank u dat ik dit nog een keer mocht toelichten.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Nou, mooi dat dat is opgehelderd. Het gesprek met de minister. Mijn fractie hecht daar veel waarde aan. Ik vond het wel wat ingewikkeld dat de gedeputeerde begon met, de minister bedoelt niet te zeggen dat de wet aangepast wordt en rijksbeleid hetzelfde, laten wij dat eerst navragen en de uitkomsten afwachten voordat wij met elkaar een raadspelletje gaan doen over wat de minister wel of niet heeft bedoeld. Ik vraag nog wel aan de gedeputeerde, u sprak over een vraag in IPO-verband, ben ik niet tegen, maar ik zou u wel willen verzoeken om specifiek ook de situatie voor Noord-Holland mee te nemen in die vraag. Ik zou u nog willen vragen op welke termijn wij een antwoord kunnen verwachten.

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. Wij sluiten ons geheel aan bij het begin van het betoog van de PvdA en wat de mix betreft, ook wij pleiten ervoor om in de richting van gemeenten te pleiten voor voldoende betaalbare woningen en met het IPO te overleggen hoe wij samen met het Rijk kunnen bevorderen dat corporaties meer ruimte krijgen. Dat geldt ook in de richting van de SP-motie, maar het is uiteindelijk aan de gemeenten om dat uit te voeren en vast te stellen. Wij hebben de benadering van de VVD als ongenuanceerd ervaren, om te pleiten om klakkeloos te bouwen in het groen, terwijl ik gevraagd heb, wat gebeurt er nou met de locaties die heel lang al voorbereid zijn voor bouwen in het groen. Ik heb genoemd de Haarlemmermeer 15.000 woningen, de Bloemendalerpolder, waarom wordt daar niet eerst gebouwd en waarom zorgen wij niet dat de knelpunten in locaties die beschikbaar zijn, worden opgelost? Het EIB-onderzoek gaat tot 2025 en terecht geven ze aan dat er na 2020 er te veel zachte locaties zijn en dat het moet worden opgelost. Daarvoor hebben wij nou net de versnelling ingesteld en andere onderzoekers geven aan dat de gemeenten voldoende mogelijkheden hebben aangedragen en dat versnelling een doel heeft om dat te kunnen oplossen. Goed dat GS om nadere uitleg vragen bij de minister.

De **VOORZITTER**: De heer Leever heeft een vraag over het voorgaande van uw betoog.

De heer **LEEVER** (ONH): Dat heeft u goed ingeschat, voorzitter. U luistert mee. Ik heb een vraag aan mijnheer Struben. U gaf aan dat u content bent met de versnelling en dat we daar ook gevolg aan moeten geven, maar u zegt dan ook in eerste instantie in wat hieraan voorafging, waarom moeten wij dit bij het IPO en Rijk doen? Wij beslissen toch over onze eigen provincie?

De heer **STRUBEN** (D66): Ja, het zijn geen maatregelen die op het terrein van de provincie liggen. Wat ons verzoek is, om te kijken of wij het Rijk kunnen bewegen dat ze iets meer ruimte geven aan corporaties zodat ze net boven de sociale woninggrens ook voor middeninkomens kunnen bouwen. Dat is juist de vraag en het lijkt mij prima als de corporaties daar een rol in krijgen.

De heer **LEEVER** (ONH): Het verbaast mij dat u zegt dat het Rijk bepaalt wat de corporaties kunnen doen bij de woningbouw, maar daar gaat het Rijk helemaal niet over. Dat bepaalt de corporatie zelf.

De **VOORZITTER**: Nee, dat is een misverstand, dat wordt bepaald in de Woningwet.

De heer **LEEVER** (ONH): Oké, maar goed, dan is het nog wat de corporaties in ieder geval mogen bouwen in overleg met de provincie.

De heer **STRUBEN** (D66): De corporaties maken met de gemeenten prestatieafspraken binnen hun mogelijkheden. Waar wij voor pleiten en daar pleit de heer Van Gijzel met zijn samenwerkingstafel ook voor, om die taak iets te verruimen zodat net boven de sociale woningbouwgrens ook voor de middenhuur de corporaties een rol zouden kunnen krijgen. Dat lijkt mij een hele goede want daar is grote behoefte aan. De markt kan dat ook oppakken, maar als dat te veel uit elkaar loopt en dat zie je ook gebeuren, dat er veel woningen opgekocht worden door beleggers, maar dat die inderdaad boven de huurgrens en 1.000 euro zitten, dan is er een gat tussen de sociale woningbouw en de middenhuur die daar net onder zit. Wij pleiten ervoor om te kijken of daar iets aan gedaan kan worden.

De heer **HEIJNEN** (CDA): De heer Struben refereerde aan het onderzoek door het EIB. Ik vraag dan wel om zuiver te zijn, want er staat letterlijk als het gaat over planaanbod voor de regio Noord: “De conclusie is dan ook dat er extra planaanbod zou moeten worden ontwikkeld naast het zoveel mogelijk wegnemen van de knelpunten bij de bestaande plancapaciteit.” Hoe beoordeelt u dan die conclusie van het EIB?

De heer **STRUBEN** (D66): Het EIB heeft gezegd, voor 2025 moeten locaties in het noorden, ook in Noord-Holland-Noord naar voren gehaald worden van de capaciteit die beschikbaar is. Dat lijkt mij heel goed om daar hard aan te werken, want in de capaciteit die nodig is voor Noord-Holland-Noord zijn locaties aanwezig, maar die moeten wel naar voren gehaald worden.

De **VOORZITTER**: Ik vraag u wel om beperkt te zijn, want we schieten al behoorlijk door de tijd heen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik concludeer dan wel dat er wat selectief gewinkeld wordt in de conclusies van het EIB. Ik lees u namelijk die zin letterlijk voor en u gaat daaraan voorbij, dus ik zou u toch willen vragen, hoe kunt u dan hier invulling aan geven.

De heer **STRUBEN** (D66): Ik weet dat u goed in exegese bent, maar zo heeft iedereen zijn eigen opvatting. Wat betreft de SP-motie, die bepleit ook in de richting van de gemeenten om voldoende betaalbare woningen te realiseren.

De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter. Even over het ongenuanceerde verhaal dat de VVD zo net hield volgens D66. Het is namelijk zo dat ook in de rapporten en dat kan D66 heel goed lezen,

dat er onvoldoende plancapaciteit is. Op papier is hij er wel, maar in de realiteit leren wij dat niet alle plancapaciteit wordt benut. Het is dan ook schokkend dat D66 zegt geen geloof te hebben in de markt, maar meer een rol wil hebben voor de woningcorporaties, die juist in het verleden op hun daden zijn aangepakt omdat er allerlei stoomboten en andere soorten flauwekul werden aangekocht. Ik ben in ieder geval heel erg blij met onze gedeputeerde en ik wil haar bedanken voor haar toezegging om het gesprek met minister Ollongren aan te gaan.

De heer **KRAMER** (GL): Nog twee punten, voorzitter. Mijn ervaring in het lokale bestuur leert dat als je duidelijke doelen stelt of streefpercentages aangeeft, dat dat van invloed is op de uitkomst als je aan tafel zit met ontwikkelaars. Dat is een. En daarom vind ik dat wenselijk. Het tweede punt betreft de motie van de SP, GL en 50plus met twee dicta. Ik begrijp dat de PvdA – een zwaktebod in mijn ogen – niet mee zal gaan met het tweede punt. Het eerste punt zal naar ik aanneem, niet op bezwaren stuiten, want dat komt overeen met het pleidooi van de heer Voskuil. Als het kan, stel ik voor dat de twee dicta apart in stemming worden gebracht.

De **VOORZITTER**: Nee, dat kan niet. Dan moeten er twee amendementen ingediend worden.

De heer **KRAMER** (GL): Nou, dan blijft de tekst ongewijzigd, maar dan wordt hij gesplitst in ….

De **VOORZITTER**: Nee, even door de voordeur.

De heer **KRAMER** (GL): Tenzij het niet nodig is, misschien kunnen wij even de reactie van de heer Voskuil afwachten.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Of het wel of niet nodig is, laat ik graag aan de heer Kramer. Wij hebben net de beantwoording gekregen van de gedeputeerde en daar kunnen wij genoegen mee nemen, zeker met de toevoeging die ik in tweede termijn heb gedaan, dus wij hebben het eerste gedeelte – ofschoon wij er qua strekking wel achter staan – niet nodig.

De heer **KRAMER** (GL): Dan laat ik dat initiatief achterwege.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, er zijn nog een paar dingen gezegd. De heer Leever had het over een project van veertig woningen waar vele honderden inschrijvingen op kwamen. Dat was een sociaal huurwoningproject in Schagen, maar dat wil niet zeggen dat iedereen die geen woning heeft toegewezen gekregen, op straat slaapt. Doorgaans is het zo dat je na een bepaalde tijd zegt, deze woning waar ik nu in zit, past niet meer bij mijn levensfase, dat er een woning beschikbaar komt waarvan je denkt, die zit mij als gegoten en daar schrijf ik dan op in, maar dat wil niet zeggen dat de mensen onder de brug slapen. Ze wonen misschien alleen nog niet in de woning van hun keuze. Het is juist de kunst van de gemeente om goed te kijken naar de bevolkingsontwikkeling, de bestaande woningvoorraad en welk segment toegevoegd moet worden. Als ik hier lees dat er zoveel vraag is naar sociale huurwoningen in Schagen, dan zou ik zeggen, dan heeft de gemeente Schagen nog een mooie klus te doen om ervoor te zorgen dat hij in dat segment gaat bijbouwen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dat is toch een kroon op het argument dat er meer sociale woningbouw nodig is.

Gedeputeerde **GELDHOF**: U hebt mij ook niet horen zeggen dat dat niet nodig zou zijn. Dat is per gemeente verschillend. Het amendement, een van de knelpunten die wij gevonden hebben in de analyse, is stapeling van beleid, dus dat je vraag op vraag op vraag stapelt, waardoor uiteindelijk een project niet meer van de grond komt. Wat wij nou juist niet zouden willen, dan gaan wij alleen die projecten aanjagen waar minstens 30% sociale of middeldure huur kan worden gerealiseerd. Dan zijn wij bezig in de valkuil te trappen die wij hebben gesignaleerd waarom projecten niet van de grond komen. Dat neemt niet weg dat als wij de luxe hebben, wij natuurlijk altijd kunnen kijken om te zeggen, als zich toevallig meerdere projecten zich gelijktijdig aandienen en dat je dan kijkt of je die dan het eerste neemt. Dat is een luxe uitgangspunt, wij moeten er vooral voor zorgen dat wij niet gaan stapelen. Dat is juist het knelpunt. Dan de vraag naar het type woningen. Naar mevrouw De Meij van 50plus, daar zijn afspraken over gemaakt in de RAP's, het is de verantwoordelijkheid van de gemeente op basis van de toekomstige samenstelling van de bevolking ervoor te zorgen dat zij de passende woningvoorraad hebben en dat zij ook kijken wat voor soort woningen zij moeten toevoegen. Dank aan de PvdA voor de verwoording van het woord lef. Mooier had ik het niet kunnen doen. Ik wil aangeven en dat heb ik ook in de commissie en hier gezegd, dat het geen veronderstelling is. Uiteraard is er met het departement van de minister gesproken en met haar woordvoering en zoals gezegd, gaan wij nu een nadere verduidelijking vragen en u en de gemeenten daarover informeren. Er is gesproken om het in IPO-verband te doen en dat is logisch, want wij zijn misschien toch groter dan alleen Amsterdam, of Noord-Holland of Haarlem. Het land is groter dan dat, dus laten wij voor het totaal gaan kijken maar wij zullen ook vragen hoe het in Noord-Holland gaat. Een ander punt, ik vind het terecht wat de heer Struben aangeeft en dat zullen wij ook zeker in contacten die wij hebben met de minister of het ministerie gaan meegeven, het probleem dat corporaties meer ruimte zouden moeten kunnen krijgen om te versnellen. Een van de problemen is de Woz-waarde die namelijk bepalend is voor de verhuurdersheffing. Corporaties in de regio Amsterdam moeten een veel hoger bedrag aan verhuurdersheffing betalen dan andere. Dat is 2,5 keer zoveel als een corporatie in Drenthe moet betalen. Dat is wel een belemmering voor het realiseren en investeren in de zo broodnodige aanvulling van de woningvoorraad. Inderdaad, ook zo'n taakverruiming conform het voorstel van de heer Van Gijzel, volgens mij heeft de minister daarop bedoeld te reageren. Ik heb de meeste vragen beantwoord.

De **VOORZITTER**: Dan zijn wij gekomen bij het moment van besluitvorming. Wij beginnen met het amendement. Behoefte aan stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan de voordracht. Behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, dat betekent dat u unaniem instemt met deze voordracht.

11. Statenvoordracht 4 Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad

Noord-Holland

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik werd net en passant uitgemaakt voor de meest beknopte man van Nederland, ik geef u de garantie dat ik dat niet ben. De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad is misschien wel de allergrootste uitdaging die ons de komende jaren te wachten staat. Het probleem is niet alleen zeer omvangrijk, het is ook bouwkundig en anderszins erg lastig om woningen die soms al 80, 100 of 150 jaar oud zijn, nog naar label A te trekken en toch moeten wij het proberen, want verduurzaming is o zo belangrijk voor onze toekomst. Daarom zijn wij heel blij met dit initiatief en hopen wij dat het snel zijn vruchten gaat afwerpen. Twee dingen, onze eerste zorg is om een groep kopers van sociale huurwoningen die af en toe tussen wal en schip dreigen te raken als de corporatie hun buren die nog wel huurwoningen zijn, gaan verduurzamen, maar zij om financiële redenen of anderszins daar niet bij kunnen aanhaken. Wij zijn dan ook heel blij dat er een pilot wordt opgetuigd om te zoeken naar innovatieve manieren, onder andere op het gebied van de financiering, om te kijken hoe dit op te lossen en wij zien erg uit naar de uitkomsten daarvan. Aangezien wij nogal positief ingesteld zijn, gaan wij ervan uit dat die uitkomsten positief zullen zijn en wij hopen dan ook dat zij heel snel worden omgezet naar beleid dat deze verweesde, ex-sociale huurwoningen kunnen gebruiken om te verduurzamen. Het tweede punt en dat willen wij graag meegeven aan de gedeputeerde in haar contacten met de corporaties. Heel vaak gaat verduurzaming hand in hand met een huurverhoging en het argument daarachter is dat de energierekening omlaag gaat en dat de huur best omhoog kan, want de kosten die gemaakt worden, moeten toch ergens vandaag komen. Ik sprak vorige week op straat – het is immers campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen – mevrouw Steenmeijer die mij vertelde dat zij erg opzag tegen de verduurzaming van haar woning want de huur ging omhoog, alleen haar energierekening kon bijna niet omlaag, want zij stookte bijna niet, vooral uit financiële overwegingen, en vond bovendien dat je best een extra trui aan kon trekken. Netto gaat bij haar de huur dus alleen maar omhoog. Ik vergelijk het graag met, als ik in een corporatiewoning woon en mijn dak lekt en ik laat het repareren, dan gaat mijn huur ook niet omhoog. Deze huizen zijn ook lek, alleen lekken ze warmte en energie. Dus om nou te zeggen dat nou gelijk de huur omhoog moet, lijkt ons overdreven. Ik zou de gedeputeerde willen vragen om in haar contacten met de corporaties hier nadrukkelijk aandacht voor te vragen en erop te wijzen dat er een heleboel corporaties zijn die niet deze stap zetten nadat zij de huizen verduurzaamd hebben. Niet de kosten afwentelen op de huurders en de voordelen op de corporaties.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. De SP is blij met de keuze van GS, ook vindt de SP dat suggesties die zijn gedaan in het BOT-overleg over deze materie, goed zijn opgepikt. Jammer is alleen dat er geen verbinding is tussen allerlei Rijksinitiatieven over verduurzaming van woningen en hetgeen wat de provincie op de lijst heeft en dan gaat het om adviezen. Voor heel veel woningen wordt een zekere mate van verduurzaming mogelijk. Ook voor huurders van sociale woningen komt verduurzaming van de woning binnen handbereik. Natuurlijk weet ik niet hoe de woningcorporaties in de rest van het land met verduurzaming bezig zijn, maar in Zaanstad zijn de woningcorporaties druk aan de slag, met wisselend resultaat, dat wel. Schimmelwoningen zijn er nog steeds en steeds meer en MiniStekwoningen – zoals mevrouw Strens dit zo treffend

noemde – zijn er ook te over. Dat is het gevolg van de verkoop van sociale huurwoningen. Ik stuurde de commissie het schrijnende geval van de eigenaar van de woningen in de Zeeheldenbuurt in Wormerveer. Ook zond ik de commissie nog het rapport van CE Delft, Rechtvaardigheid en Inkomenseffecten van het Klimaatbeleid van maart 2017. Inmiddels is er nog een rapport van CE Delft bijgekomen, Indicatoren voor een rechtvaardig klimaatbeleid. Deze rapporten tonen aan dat wij er nog lang niet zijn, ook niet met de verzinsels van nu. Mensen met lage inkomens krijgen de rekening van het klimaatbeleid dubbel en dwars gepresenteerd en zij kunnen het niet betalen. Er moet dus meer gebeuren. GS moeten daarom bij het IPO en de Rijksoverheid erop aandringen dat de door CE Delft gepresenteerde maatregelen worden genomen, zodat iedereen in een duurzame woning kan wonen. Daarom het volgende amendement:

Amendement 2/12022018
Betaalbare verduurzaming voor iedereen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Besluiten aan de voordracht 'Programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland (VD 4)' de volgende zinsnede als punt 3 toe te voegen:

3. GS op te dragen er bij het IPO en de Rijksoverheid op aan te dringen dat er maatregelen worden genomen om te komen tot een rechtvaardige verdeling van de lasten behorend bij de verduurzaming van de woningvoorraad en het klimaatbeleid, zodat iedere Noord-Hollander in staat is in een duurzame woning te wonen.

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie kan van harte instemmen met de voordracht. Ik dank de gedeputeerde voor het doorlopen proces. De opmerkingen tijdens het BOT-overleg dat hieraan voorafging, zijn goed meegenomen en er is ruim geld beschikbaar voor deze belangrijke inzet voor verduurzaming. Goed dat de provincie hiervoor zichzelf een rol ziet en ruim 10 miljoen euro investeert en goed dat de provincie daarbij niet het wiel opnieuw uitvindt, maar aansluit bij regionale programma's die er al zijn. Wij willen vooral focussen op programma's die snel uit te voeren zijn met realistische doelstellingen. Natuurlijk hebben wij woningen met nul op de meter als einddoel en ook gasloos is belangrijk, maar dat is niet allemaal morgen geregeld. Er zijn nog heel veel quick wins te behalen. Er zijn bijvoorbeeld nog heel veel woningen met enkel glas. Laten wij onze focus daarop blijven richten. Wij moeten daarbij expliciet rekening houden met mensen met een kleine beurs voor wie investeringen van een paar honderd euro gewoonweg teveel zijn. Goed dat het besteedbare bedrag onderdeel is van de TNO-app.

De **VOORZITTER**: Uw spreektijd is beperkt.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter. Dan zal ik proberen het kort te houden. Duurzaamheid, duurzaamheid en duurzaamheid. Alles moet tegenwoordig maar duurzaam. Terwijl de Nederlandse bevolking zich steeds meer zorgen maakt over immigratie, integratie en werk, lijken de mensen in de provincie zich vooral te bekommeren om duurzaamheid. Alles moet duurzaam, bouwen, wonen, autorijden, voedsel en natuurlijk energie. Duurzaamheid wordt door deze provincie veelal gebezigd als toverwoord, terwijl het in feite de meeste vervuilende term is die onze taal rijk is. Gelukkig zien wij op steeds meer terreinen dat deze taalvervuiling zichtbaar wordt voor het grote publiek. Duurzaamheid lijkt vooral synoniem te staan voor duur. Dat is zeker het geval voor de zogenoemde verduurzaming bestaande woningvoorraad. Bijvoorbeeld de jaarrekening voor energie alleen al gaat met 150 euro omhoog en daarnaast wordt ook de opslag duurzame energie, de ODE, verhoogd, een heffing bedoeld om investering in duurzame energie te stimuleren. Dat kost je nog eens 47 euro.

De **VOORZITTER**: Uw spreektijd is al enige tijd op.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Ik zal met de conclusie eindigen. Deze ordinaire heffingen en belastingverhogingen onder het mom van verduurzaming moeten als het aan de PVV ligt, stoppen. Daar hebben de inwoners van Noord-Holland iets aan en daar zouden wij ons hier druk over moeten maken.

De **VOORZITTER**: Uw spreektijd is ook beperkt.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Het werd opeens een bespreekstuk volgens mij op verzoek van GL en toen had men er toch nog iets over te zeggen. Ik ga mij beperken tot een punt, dat heb ik ook in de commissie gemaakt. Ik had daar gevraagd, wat is nou de meerwaarde van het voor Noord-Holland specifiek gaan ontwikkelen van software, terwijl de Rijksoverheid dat al heeft laten ontwikkelen. Daarop kwam het antwoord dat in onze software dan ook de lokale warmtemogelijkheden wordt meegenomen. Dat is best praktisch, want wij willen graag dat degenen die bij een warmtenet zitten, zich daarop laten aansluiten. Maar dat betekent niet dat wij helemaal niks kunnen met wat er al ligt en het is wat ons betreft heel onwenselijk dat de Rijksoverheid een advies gaat geven en dat onze provincie dan een ander advies gaat geven op basis van dezelfde informatie. Dat gaat de burger zeker niet in beweging brengen, want die krijgt dan twee adviezen. Aan de ene kant isoleer uw vloer, aan de andere kant isoleer uw ramen, wat je daar ook maar voor verschillen in kunt vinden. Daarom heb ik de volgende motie samen met de CU/SGP, SP en ONH.

Motie 07/12022018
Software verduurzaming bestaande woningvoorraad

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 12 februari 2018

Constaterende dat:

- *Het college in haar conceptprogramma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord Holland onder meer voorstelt 600.000 euro te besteden aan door TNO te ontwikkelen software waarmee de burger 'een goed en toekomstgericht advies' kan krijgen aangaande de verduurzaming van de eigen woning;*
- *GS stellen dat voor zo'n advies twee zaken van belang zijn: ten eerste dient de software als uitgangspunt 'een duurzame energievoorziening in 2050' te hebben en ten tweede dient de software rekening te houden 'met de wijze waarop woningen in Noord-Holland in de toekomst op buurtniveau van duurzame warmte worden voorzien.';*
- *GS menen dat 'de huidige software' niet aan deze eisen voldoet;*
- *De Rijksoverheid bij monde van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een door Milieu Centraal ontwikkelde website heeft, te weten: www.verbeteruwwoning.nl waarop de burger, na het invoeren van zijn woning betreffende informatie, een onafhankelijk advies kan verkrijgen over de mogelijkheden tot verduurzaming van zijn woning;*
- *En dat deze website voor dit advies put uit de database energiebesparingsverkenner en dat dit een open-source bron betreft.*

Overwegende dat

- *Het onwenselijk is als 'de overheid' verschillende adviezen aan de burger geeft over hetzelfde onderwerp;*
- *Het onvermijdelijk is dat uit de Noord-Hollandse software en de website van de Rijksoverheid in meer of mindere mate verschillende adviezen zullen komen;*
- *Dit de actiebereidheid van de burger niet zal bevorderen.*

Concluderende dat
Het verstandiger zou zijn de reeds bestaande website verder aan te vullen of op een andere manier enerzijds gebruik te maken van wat er al is en anderzijds te vermijden dat twee overheden verschillende adviezen zullen geven.

Dragen GS op:
Al dan niet in IPO-verband met RVO in gesprek te gaan om te bezien of de reeds bestaande software kan worden benut e/ of aangevuld om aldus de Noord-Hollandse burger van advies te dienen zoals GS voor ogen staat

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, CU/SGP, SP, ONH

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, goed om eindelijk handen en voeten te geven aan deze belangrijke ambitie uit het coalitieakkoord. Wij staan voor een hele grote opdracht en wij nemen nu een eerste kleine stap. Wij hebben 1,3 miljoen woningen te verduurzamen tot 2050. Dat zijn er 50.000 per jaar en dat is zes keer zoveel als 25.000 in drie jaar. De ambitie moet groot zijn,

want we moeten naar energieneutraal. Het is mooi dat het CDA het heeft over quick wins, maar die moeten niet uitgespeeld worden tegen ambitie op lange termijn, want juist die quick wins zullen wel gebeuren als de energieprijs wat gaat stijgen. Het is wel belangrijk dat wij niet overdoen wat anderen ook al doen, vandaar de motie die GL heeft ingediend. Uiteraard steunen wij ook de oproep om de energietransitielasten niet neer te leggen bij de mensen met het minste budget. Een belangrijke vraag die wij nog hebben, is hoe de monitoring precies gaat worden. De bestaande woningbouwmonitor bevat die gegevens niet. De gedeputeerde heeft toegezegd dat in de nieuwe monitor daar ook vragen in komen. Kan de gedeputeerde ons garanderen dat wij straks in de monitor gewoon zien hoever wij zijn, richting de verduurzaming van de totale woningvoorraad. Wordt hij daar gedetailleerd genoeg voor?

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter, heel kort, want het was in grote meerderheid in de commissie eigenlijk een hamerstuk. Het gaat om een belangrijke opgave, er zijn prima keuzes gemaakt door GS en goed om in samenwerking met het IPO aan de slag te gaan, gericht op corporaties en particulieren. Het gaat om verduurzaming van honderdduizend woningen per jaar, daar moeten wij op uitkomen. Het Rijk zal zeker bij moeten springen en het is goed om de evaluatie te maken van hoe de inzet tot stand komt. Het tonen van successen en geslaagde voorbeelden is goed, met name om particulieren te stimuleren, maar het zal ook goed zijn om een soort loket te krijgen waar je met klachten terecht kunt en wij denken dat het goed is hier snel mee aan de gang te gaan.

De **VOORZITTER**: De motie zal er zo wel aankomen. U begint in ieder geval gewoon met de beantwoording en dan zien wij wel wanneer de motie komt. Als de motie er niet is, dat u het oordeel geeft in tweede termijn, dat kan ook.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Dan doen wij dat in tweede termijn. De PvdA en ook de SP hebben het over dat de netto huur omhooggaat bij verduurzaming, terwijl je geen gebruik hebt omdat alles uit staat. Dat is een punt van aandacht, maar ik moet er wel bij zeggen dat de grootste kostenpost het vastrecht is en niet zozeer het verbruik. Maar als iemand krap bij kas zit, dan zal ook een paar euro per maand veel geld zijn. Dat zal een punt van aandacht zijn en daar zal men rekening mee moeten houden. Waarom doen wij dit inderdaad allemaal en waarom willen wij dat alles duurzaam is? U hebt als PS besloten dat wij in 2050 volledig energieneutraal moeten zijn en met die boodschap ben ik op stap en daarom doen wij dit. Tegelijkertijd de vraag van de SP om te kijken naar de verbinding, de acties van het Rijk meer vorm te geven. Die motie is eigenlijk overbodig, omdat zowel mijn collega Van der Hoek als de gedeputeerde Traag uit Gelderland, dat zijn de portefeuillehouders energiewetgeving vanuit de bestuurlijke adviescommissie Energie van het IPO, en zij zijn al in gesprek met het Rijk over het oplossen van knelpunten in wet- en regelgeving. Wij besteden hier reeds veel aandacht aan. Wij hebben door CE Delft een studie laten uitvoeren waarbij wij voor iedere gemeente in beeld hebben gebracht welke vorm van duurzaam verwarmen op buurtniveau in 2050 leidt tot de laagste maatschappelijke kosten. Hieruit blijkt dat zonder aanpassing van wet- en regelgeving en de wijze waarop deze kosten worden verdeeld over de verschillende actoren, er op buurtniveau verschillen zullen ontstaan in de energiekosten voor burgers en die grote verschillen in

verwarmingskosten zullen zich niet alleen in Noord-Holland voordoen maar in geheel Nederland, vandaar dat het in IPO-verband met het Rijk wordt opgepakt. Het is primair aan het Rijk om daar maatregelen voor te nemen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Een hele korte vraag. Gaat dat ook over een rechtvaardiger verdeling van de lasten van klimaatneutraliteit en duurzame woningen?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Zoals ik al zei, alle knelpunten in wet- en regelgeving nemen zij mee en daar zit deze ook in. In dat opzicht is uw motie gewoon echt overbodig. De tweede motie zal ik in tweede termijn behandelen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, sorry dat ik u onderbreek, maar ik zou toch wel graag willen weten hoe GS erover denken, want dan kan ik daar in tweede termijn misschien ook nog iets van vinden.

De **VOORZITTER**: Wij beginnen toch maar vast met de tweede termijn van de Staten, want anders schieten wij helemaal door de tijd heen.

Tweede termijn

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Met dien verstande dat ik het amendement toch in stemming breng, verder geen behoefte.

De **VOORZITTER**: U krijgt de gelegenheid om straks bij stemverklaring over die motie gewoon te doen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): En wat doe ik dan als ik misschien nog iets wil wijzigen na een halve toezegging bijvoorbeeld?

De **VOORZITTER**: De voorzitter zal soepel zijn. Ik vraag de gedeputeerde wel om hier naartoe te komen.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik moest even weten wat precies de stand van zaken is en de stand van zaken is dat wij sowieso met RVO in gesprek zijn. Een van de dingen is dat wat erachter hangt, achter het RVO, is verouderde informatie. Wij zijn met ze in gesprek om te kijken hoe je dat in een keer goed zou kunnen doen. Wij hebben voor Noord-Holland het op een niveau zitten, dat heb ik al toegelicht bij het amendement van de SP, dat wij op wijkniveau weten welke vorm van verduurzaming het beste zou kunnen zijn. Dat is bij de RVO nog niet het geval. Daarom zou dus nieuwe software juist actueel en direct kunnen inhaken op wat wij hier in Noord-Holland weten. Ik snap dat u zegt, kijk of dat in IPO-verband kan, dat je het met zijn allen gaat doen. Daar zijn wij over in gesprek, maar de RVO weet nog niet of zij dat willen of kunnen gaan doen. Iedereen benadrukt steeds de urgentie, wij kunnen niet wachten, er moet te veel gebeuren. Daarom vraag ik u wel in te stemmen met wat hier voorligt en als de RVO zegt wij willen daar niet in meegaan,

om dan toch wel onze eigen route te blijven volgen zodat wij met verbeterde informatie in Noord-Holland in ieder geval de volgende stappen kunnen zetten. U zegt al dan niet in IPO-verband het gesprek aan te gaan om te bezien of de reeds bestaande software kan worden benut of aangevuld, dat gesprek vindt al plaats, dus in die zin is deze motie overbodig. Weet in ieder geval dat wij daarmee bezig zijn.

De **VOORZITTER**: Ik probeer even mee te denken. Als wij nou eens met elkaar afspreken dat zodra het overleg in een afrondende fase is gekomen, de gedeputeerde de Statencommissie volledig informeert. Dan hebt u de volledige toezegging ongeveer binnen, hoor.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat impliceert wel dat wij niet aan de slag kunnen met TNO die dat voor 600.000 euro gaat doen. Is de gedeputeerde dat met mij eens? Anders heeft het overleg niet zoveel zin.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Dat hangt af van hoe snel wij een reactie krijgen. Als RVO zegt, wij gaan het niet doen, wij zien op dit moment de meerwaarde er niet van want men heeft nog niet voor geheel Nederland al die informatie beschikbaar, dan moeten wij gewoon zo snel mogelijk aan de slag en dan gaan wij het alsnog zelf doen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mag ik dan mijn tweede termijn benutten voor het volgende punt, want ik wil toch iets zeggen. Ik heb met Milieu Centraal gebeld en die hebben dit voor RVO gemaakt en die zeggen, het is allemaal open source, elke aanpassing die je wil. Dat hoeft lang geen 600.000 euro te kosten. Ik kan mij werkelijk niet voorstellen dat RVO zegt, nou, daar hebben wij geen zin in. Maar goed, ik kijk reikhalzend uit naar het verslag.

De **VOORZITTER**: U handhaaft de motie? U kunt hem ook aanhouden. U handhaaft hem?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zie niet goed wat ik opschiet met aanhouden, want wij hebben zo direct toch gewoon een beslissing. Volgens mij heb ik net gehoord dat de gedeputeerde in overleg gaat met RVO en ons dat terugkoppelt. Als ik dat niet goed begrijp, ik hoopte op een hoofdknik van mevrouw daarachter.

De **VOORZITTER**: Het overleg is al gaande.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Oké, perfect, dan trek ik hem dus in.

De **VOORZITTER**: Dan houden wij het amendement over. Stemverklaringen?

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik wil geacht worden niet te hebben deelgenomen aan de stemming.

De **VOORZITTER**: Dat is geen stemverklaring maar dat biedt wel duidelijkheid.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, ofschoon wij de strekking van het amendement zeker onderschrijven, nemen wij voor nu genoegen met de toelichting van de gedeputeerde en kijken wij uit naar de pilot die onder andere gaat over een deel van dit onderwerp, dus wij zullen het niet steunen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij sluiten ons hierbij aan.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, 50plus, ONH en de PvdD minus de heer Van Liere die niet aan de stemming heeft deelgenomen, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan de stemming over het voorstel. Stemverklaringen?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik zal voor dit voorstel stemmen, maar ik wil nog wel even de gedeputeerde op het hart drukken dat er een serieus overleg plaatsvindt met RVO. Ik hoorde haar net zeggen over, wij zijn in overleg en toen in een bijzin 'het hangt ervan af wanneer wij een reactie krijgen.' Nou, een overleg impliceert bij mij meestal niet dat je wacht op een reactie. Ik ga ervan uit dat het een serieus constructief overleg is dat de gedeputeerde voert.

De **VOORZITTER**: Waarvan acte. Andere stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden voor, zodat het voorstel is aanvaard.

12. Nummer 11, Initiatiefvoorstel GL "Schuilstallen"

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Ons voorstel stamt al uit begin 2016, met dank wil ik nog even zeggen, aan ons duo, mevrouw Pels. Aanleiding voor ons voorstel was dat wij benaderd zijn door een aantal hobbyboeren over de mogelijkheden om schuilstallen te bouwen. Daar bestaat behoefte aan, ook al zijn het niet enorm veel hobbyboeren die zich hebben gemeld. Wij kennen er een stuk of veertig die behoefte hebben aan voorzieningen. Wij hebben uit die gesprekken geconcludeerd dat de provinciale regelgeving te beperkend is en dat de procedures via gemeenten en dergelijke – de een heeft wel een bestemmingsplan, de andere niet – erg lang duren en dat er behoefte bestaat aan stroomlijning. Dit laatste wil ik even toelichten. Er is nader onderzoek geweest, velen van u kennen dat onderzoek. In de regel is geen sprake van beleid, enkele gemeenten uitgezonderd. Soms wordt er wel vergund, soms niet, met uiteenlopende onderbouwingen, soms strijdig met de PRV, illegale bouwsels en daarmee verrommeling van het landschap – de foto's in onze notitie spreken hopelijk ook voor u voor zich – en uiteenlopende handhavingspraktijken. Wat is nu de kern van ons voorstel? Dat zijn twee punten. Een, regelen dat hobbyboeren hun dieren op het land kunnen laten schuilen voor slecht weer en dat is eigenlijk een wettelijk voorschrift, bescherming tegen weersinvloeden wordt over gesproken, en ten tweede, juist de verrommeling van het open landschap te voorkomen door schuilstallen onder eenduidige voorwaarden mogelijk te maken. Mijn laatste punt van mijn toelichting, is dat ik nog even het belangrijkste verschil tussen het huidige en het oude voorstel wil aangeven. Het belangrijkste verschil zit in de regelsystematiek. Aanvankelijk hebben wij ingezet op het creëren van een nieuw beleidskader dat verankerd zou worden in de PRV. Dat is eigenlijk het model dat

door Friesland gehanteerd wordt in de Verordening Ruimte Friesland. Daar staat de hele tekst van het kader in de verordening. Wij hebben ervoor gekozen – beter aansluitend bij de systematiek van de Omgevingswet – om GS de opdracht te geven om nadere regels te formuleren in goed overleg met PS, zodat dat gedragen wordt. Die nadere regels zouden dan ruimte bieden aan gemeenten om wel degelijk iets te bepalen in hun bestemmingsplannen over schuilstallen en daarmee de praktijk wat meer in overeenstemming te brengen met wat ieder van ons waarschijnlijk als wenselijk ziet in de zin dat niet de open ruimte verder wordt verrommeld door het bouwen van allerlei mogelijke bouwwerken onder de naam schuilstallen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik geef complimenten aan GL voor het vele werk en voor hun vasthoudendheid, want zij zijn al sinds 2016 met het voorstel bezig en iedere keer net een iets andere wending, maar inhoudelijk. Ofschoon wij zeer voor het dierenwelzijn zijn, moet ik u toch teleurstellen want het verschil met het vorige voorstel is zoals u zelf al aangeeft, niet heel groot of is er niet en tegen het vorige voorstel hebben wij nee gezegd, omdat aan de ene kant het probleem dat u wilt oplossen, relatief beperkt is, u geeft dat net ook aan, en aan de andere kant omdat wij nogal behoedzaam zijn met bouwwerken in het open gebied, zoals u net heeft gemerkt bij een eerder agendapunt. In het verlengde daarvan zouden wij eerder pleiten voor een betere handhaving van illegale bouwwerken die het land verrommelen dan het verruimen van de mogelijkheden om dit toe te staan, dus met alle waardering en respect voor al het werk en met een warm hart voor de dieren die ik nu teleur ga stellen, zullen wij het voorstel niet steunen.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Ten eerste wil ik mijn complimenten uitspreken in de richting van GL met dit uitstekende voorstel dat goed is onderbouwd en van duidelijke foto's is voorzien. Ook wij hebben een aantal jaren geleden een soortelijk voorstel ingediend, dus u kunt zich voorstellen dat wij deze voorstellen van GL met hart en ziel ondersteunen. Wij vinden dat de landschappelijke kwaliteit en de ruimtelijke inpassing goed zijn onderbouwd en uitgewerkt en het verbaast ons dan ook dat wij horen dat sommige fracties het probleem bagatelliseren, want er is ambtelijk onderzoek gedaan en daaruit is gebleken dat er wel degelijk een substantiële behoefte is. Handhaven op illegale bouwwerken is altijd een goede zaak, maar daarmee wordt het probleem niet opgelost en juist door een mogelijkheid te bieden om binnen strikte voorwaarden aan de wet Dieren te kunnen voldoen, lijkt ons de enige en juiste oplossing. Kortom, wij stemmen uiteraard mee met dit voorstel.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, wij willen ook complimenten geven aan GL, belangrijk om het landschap niet te laten verrommelen, dat staat voorop. Aan de andere kant, wij zien nu een situatie waarin het voor sommige diereneigenaren ontzettend moeilijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen rondom dierenwelzijn. Dat is een onwenselijke situatie en wij hebben de verantwoordelijkheid om daar een oplossing voor te vinden. Andere provincies en gemeenten hebben laten zien dat er goede mogelijkheden zijn. Wij staan dus positief tegenover dit voorstel. De gesuggereerde voorwaarden, zoals een beperkte grootte, aansluiten bij landschappelijke elementen, drie wanden, zijn allemaal potentieel goede manieren om ander gebruik tegen te gaan. Mocht het voorstel aangenomen worden, dan heb ik nog een klein advies aan GS voor de

uitvoering. Als je eisen stelt aan het aantal wanden, zou je ook eisen moeten stellen aan de vorm want driehoekige stallen met drie wanden zijn nog steeds helemaal dicht.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Dank en complimenten voor het indienen van dit initiatief richting GL. Voordat wij op de inhoud van het voorstel ingaan, wil ik wel meegeven dat wij het eigenlijk niet werkbaar vinden dat het voorstel pas op dinsdagmiddag voorafgaand aan de Statenvergadering, aan de stukken wordt toegevoegd. Hierdoor hebben wij onvoldoende gelegenheid gehad om het gewijzigde stuk goed te bestuderen en ons erin te verdiepen. Wij pleiten er daarom voor om het stuk terug te sturen naar de commissie en wij hopen dat GL hiertoe besluit. Ik wil daarbij wel meegeven dat wij niet meer zoals in het verleden, heel negatief staan tegenover schuilstallen. Wij zien wel dat daar hier en daar noodzaak voor is en wij willen dan ook meedenken en richting meegeven aan GS hoe zij daarmee om zouden moeten gaan vanuit onze kaderstellende rol. Ik wil nogmaals pleiten dit in de commissie te brengen, zodat wij rustig de tijd hebben om het goed te bekijken, met elkaar te bespreken, diverse knelpunten mogelijk op te lossen en richting te geven.

De **VOORZITTER**: Dit punt is vanmorgen ook even in het presidium en daarvoor al in de agendacommissie aan de orde geweest en het presidium heeft geoordeeld dat de agenda voor deze Staten niet gewijzigd hoefde te worden.

De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter, de krant kopte: “Schuilstallen weer op agenda van de provincie” want het is niet de eerste keer dat wij hier spreken over schuilstallen van GL. Wij hebben maar een vraag en dat is dat wij heel erg benieuwd zijn daarom GL juist wel wil bouwen in het groen voor dieren en niet voor de inwoners van Noord-Holland.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Ook wij willen GL hartelijk bedanken voor het initiatiefvoorstel. Wij hebben er inderdaad al meerdere malen over gesproken en in onze ogen is het voorstel ook niet dusdanig gewijzigd dat wij onze mening hebben veranderd. Wij vinden het belangrijk dat elke eigenaar van een dier of dat nou een hond of een hobbypaard is, zelf verantwoordelijk is om goed voor het dier te zorgen en dat betekent dat als iemand besluit om een dergelijk dier aan te schaffen, hij moet nadenken waar dat dier eventuele beschutting kan vinden. Dat kan natuurlijke beschutting aan de rand van een weiland zijn of een schuilplaats in de buurt van het woonerf, maar omdat wij de ruimtelijke kwaliteit van het provinciale landschap van groot belang vinden, zijn wij bang dat als wij regels gaan opstellen voor schuilstallen, dat dat juist verrommeling in de hand werkt. Wij vinden dat je daar uiterst terughoudend mee om moet gaan. Ook gezien de uitwijkmogelijkheden die eigenaren op dit moment hebben van hobbydieren om wel hun beesten de benodigde beschutting te geven en de eigen verantwoordelijkheid van de mensen om goed voor hun dieren te zorgen, vinden wij het niet noodzakelijk dat de provincie regels stelt.

De **VOORZITTER**: Mag ik de heer Kramer vragen om in te gaan op de gemaakte opmerkingen en gestelde vragen?

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Ik doe het in volgorde. PvdA, nee is nee, dat werd wel aangekleed met 'het is een beperkt probleem'. Als je weet dat het niet barst van de hobbyboeren in de provincie, hoewel wij daar natuurlijk niet volledig zicht op hebben, betekent dat niet dat het om een klein probleem gaat. Iedere individuele hobbyboer ziet zich gesteld voor de vraag hoe die oplossingen kan treffen om aan de wettelijke en de eigen zorgplicht zoals de laatste spreker zei, kan voldoen. Wij zijn er wel degelijk voor om te kijken of de provincie daar wat voor zou kunnen betekenen en vervolgens natuurlijk ook de gemeenten. Behoedzaam omgaan met bouwen in het landschap is nou juist een van de grote hoofdpunten van het voorstel, daar pleiten wij voor. Dat betekent dus dat je die schuilstallen niet zomaar moet toestaan, maar dat je daar eisen aan moet stellen op dusdanige wijze – u hebt gezien hoe wij dat in de notitie hebben uitgewerkt – dat het ook gaat werken, zorgvuldige inpassing van kleine bouwwerken. Daarmee geef ik ook een antwoord op de vraag van de VVD. Dat is natuurlijk volstrekt andere koek dan wanneer je zegt dat in de Beemster, het erfgoed, hele grote bouwlocaties worden neer geplempt. Dat zijn vragen die qua orde grootte niet met elkaar te vergelijken zijn. Mevrouw Vermaas. Landschappelijke kwaliteit wordt gerespecteerd, dat ben ik met u eens, dat heb ik net gezegd. De bagatellisering van het probleem idem dito. De heer Klein, er bestaan mogelijkheden, dat ben ik met u eens. Friesland heeft dat gewoon geregeld en er zijn ook gemeenten die het geregeld hebben en dat voorziet kennelijk in een behoefte die niet door iedereen hier gevoeld wordt, maar die behoefte is er wel, want anders zouden andere provincies en gemeenten daar geen bepalingen voor opnemen. De heer Klein suggereert ook nog dat je iets kunt toevoegen. U heeft kunnen zien dat wij in de manier van uitwerking van hoe je nou voorwaarden kunt stellen aan schuilstallen, dat wij dat niet tot in den treure hebben uitgewerkt. Waarom niet? Omdat wij het nu in eerste instantie willen neerleggen bij GS. Er zijn waarschijnlijk nog wel een paar punten waarnaar gekeken zou kunnen worden om tot een goed stel voorwaarden te komen, die overigens ook wat ons betreft, niet zo hoeven te worden geformuleerd dat dat volledig beperkend is. Maatwerk is altijd mogelijk maar dat komt niet in de plaats van onduidelijke regels wat ons betreft. Het CDA, wij zijn laat. Dat is misschien wel het geval, maar u hebt een aantal partijen al horen zeggen dat er niet zoveel veranderingen in staan, vooral regeltechnisch hebben wij wat veranderd, wel meegaand in de koers die wij hebben uitgezet. Je zou de nadere regels kunnen onderbrengen in het kader van de leidraad. Ik zou het als zodanig willen typeren, dat is het nieuwe. Voor de rest hebben wij de discussie al een paar keer gevoerd, dat is de reden waarom wij hier toch behandeling hebben doorgezet. Ik ben overigens wel blij met het feit dat u ook ziet dat er iets moet gebeuren. De tijd om mee te denken is er, omdat het eigenlijk wordt neergelegd bij GS, dus GS komen als dit voorstel wordt aangenomen, terug met een voorstel en dan kunnen wij doorpraten over alle problemen die zich eventueel zouden voordoen in uw ogen of de mogelijkheden niet zouden kunnen worden uitgebreid, ook naar een categorie boeren die wellicht vergeleken zou kunnen worden met de hobbyboeren. D66 begrijp ik helemaal niet, dat is een partij die net als wij, staan voor open landschap, zoveel mogelijk behouden. En u zegt nu eigenlijk, terwijl ik weet niet hoeveel plannen er zijn van GS waar je wel af en toe een vraagteken zou kunnen zetten van, is dit nou wel goed ingepast, is dat niet te grootschalig? Hier gaat het per definitie om iets kleins en er worden voorwaarden verbonden aan een goede landelijke inpassing. Dus eigenlijk zeg ik, als je dat op een goede manier doet, kan het niet strijdig zijn met het open landschap of je hebt de

criteria verkeerd geformuleerd of verkeerd toegepast, dus reken ik eigenlijk alsnog op steun van D66.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, inderdaad heel terecht dat de PvdD stelt dat zij het eerst geagendeerd hebben. Dat was in mei 2014 met vragen en later in maart 2016 is GL met een initiatiefvoorstel gekomen. Het staat dus al een tijdje op de agenda. Ik kan u zeggen dat de resultaten van de inventarisatie die wij in 2014 hebben gedaan en recente onderzoeken wijken niet veel van elkaar af. Het gaat voornamelijk om de hobbydieren. Er zijn geen nieuwe feiten naar boven gekomen. Waarom zijn GS nog steeds bij het advies dat zij in eerdere stadia ook gegeven hebben? Allereerst natuurlijk het provinciale belang voor ruimtelijke kwaliteit staat voorop, ten tweede is dat de kans van verrommeling of stalletjes op solitaire of opgesplitste percelen ontstaat en het derde is dat er al uitwijkmogelijkheden zijn via regels van vergunningsvrij bouwen. Mevrouw Strens zei het ook, het gaat om hobbydieren en voordat je nou een hobbydier 'neemt' of aanschaft, dan heb je de verantwoordelijkheid om uit te zoeken hoe je ze beschutting kunt bieden die zij nodig hebben, afhankelijk van een bepaald weertype. Dan heb je de natuurlijke vorm zoals bomen of struiken, een schuilstal op het bouwperceel want dat kan dus nu al, en de derde is dat je ze op stal zet bij slecht weer. Dit alles overziende adviseren GS om dit initiatief niet over te nemen.

Tweede termijn

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Ik proef enige tegenstrijdigheid in het debat. Er wordt enerzijds gezegd, het probleem is heel klein en toch zijn er Statenleden die heel bang zijn dat het open landschap verdwijnt. Dat kan natuurlijk niet samen. Of je zegt, de problemen zijn klein en als wij dit voorstel aannemen, verschijnen er enkele schuilstallen in heel Noord-Holland of je erkent dat het probleem heel groot is als je bang bent dat het hele landschap wordt volgebouwd en dan erken je dat er een probleem is maar je wilt het niet oplossen. Dat is natuurlijk erg tegenstrijdig. Daarnaast zegt de gedeputeerde, je kunt gewoon een stal bouwen op het woonoppervlak. Ja, daar staat natuurlijk al een stal, dat is het hele punt. Er staat een stal maar de dieren lopen in een wei die ver weg is van die stal en als het dan gaat regenen of het is warm, dan wil je dat de dieren in de wei gewoon de mogelijkheid hebben om even te schuilen. Dan hoeven ze niet de hele dag op stal te blijven staan en kunnen ze even een kwartiertje onder een schuilstal staan totdat het weer droog is. Dat betekent dat er meer ruimte is om te voldoen aan hun natuurlijke gedrag om buiten te lopen. Kortom, wat ons betreft, geen geldige argumenten om tegen dit voorstel te zijn.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Ik ga toch nog een keer pleiten om het terug te sturen naar de commissie. Er wordt wel gezegd, het is een aantal keren aan de orde geweest, maar de laatste keer was anderhalf jaar geleden en u geeft zelf aan, wij hebben het bekeken in het licht van de Omgevingsvisie en andere dingen, kwaliteitsbeeld. Wij hebben gewoon behoefte om het nog een keertje door te spreken en dan willen wij over een aantal knelpunten praten en dan richtlijnen meegeven aan GS. Wij zitten hier in de kaderstellende rol, dus wij vinden dat wij richtlijnen

moeten meegeven en het probleem niet gewoon alleen maar droppen bij GS. Dus nogmaals het verzoek, terug naar de commissie en anders zien wij ons genoodzaakt om niet voor te stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de indiener vragen om nog te reageren op datgene wat gezegd is?

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Ik fluister net tegen de voorzitter dat ik misschien even zou willen schorsen over de vraag van mevrouw Koning, maar het schijnt dat er gestemd moet worden.

De **VOORZITTER**: Kijk, de voorzitter is over het algemeen soepel, maar wij hebben een bepaald proces in gang gezet. Dan had dit eerder bedacht moeten worden, is mijn primaire reactie.

De heer **KRAMER** (GL): Ik had de schorsing even willen gebruiken voor ruggenspraak.

De **VOORZITTER**: Geschorst kan een minuut, maar mevrouw Strens wil daar een opmerking over maken.

Mevrouw **STRENS** (D66): Deze vraag is expliciet aan de orde geweest in de commissie R&W met de vraag, is het niet handig om hem toch een keer terug te laten keren in de commissie, want er waren nog wat aanvullende vragen en toen heeft GL zelf de keuze gemaakt om hem door te sturen.

De heer **KRAMER** (GL): Toen hebben wij een keuze gemaakt en wij lossen dat op door met alle partijen in overleg te gaan in de tussentijd en dat is ook gebeurd en wij hebben alle vragen zo goed en kwaad als dat ging beantwoord en uitgelegd waarom uitstel in dit geval wat ons betreft niet aan de orde is, maar u brengt mij wel aan het twijfelen, vandaar.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu gewoon door met de inhoudelijke behandeling, want dit is kennelijk eerder onder ogen gezien.

De heer **KRAMER** (GL): Ik kan mij volledig vinden in de reactie van mevrouw Vermaas. Er zitten tegenstrijdigheden in de reacties. Ik ga nog even in op de gedeputeerde. Ruimtelijke kwaliteit staat ook in dit voorstel voorop. Ik heb dat al gezegd. De kans op verrommeling neemt alleen maar af door voorwaarden te stellen, want een poos geleden is er een stal toegestaan ter vervanging van twee illegale stallen met een omvang van 80 m2, die misschien wel, als je dat samen afwoog, een verbetering inhoudt ruimtelijk gezien maar uiteindelijk een honorering is van twee illegale stallen. Wij vinden dat regelgeving op dit punt uiteindelijk zal bijdragen aan het tegengaan van verrommeling. Mijn laatste punt is dat vergunningsvrij bouwen. Als dat van toepassing is op schuilstallen, als die vergunningsvrij zouden zijn, dan trekken wij onmiddellijk ons voorstel in want dan gaat dat gebeuren. De vraag is dan trouwens of wij dan toch niet vanuit onszelf moeten komen met regelgeving om dan echt verrommeling tegen te gaan, maar als het niet vergunningsvrij is, dan moet het ergens aan getoetst worden en daar proberen wij toch een

houvast voor te creëren. Ik hoop dat uiteindelijk het belang van de dieren en het tegengaan van verrommeling in uw stemgedrag voorop zal staan.

De **VOORZITTER**: Ik heb niet de indruk dat de gedeputeerde nog de behoefte heeft om iets toe te voegen, dus zijn wij toe aan de stemming. Stemverklaringen? Geen. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PVV, PvdD, ONH, 50plus, de overige leden tegen, zodat het initiatiefvoorstel – helaas want u hebt toch wel een vrij stevige minderheid achter het voorstel gekregen – is verworpen, maar bedankt voor de inspanning. Dat hebt u breed geproefd.

13. Vragenuur

De **VOORZITTER**: Van GL en CU/SGP zijn mondelinge vragen aangekondigd.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Op 18 december 2017 hebben PS de Koers NH2050 vastgesteld als richtinggevend document ten behoeve van de uitwerking van de Omgevingsvisie van de provincie Noord-Holland. Tijdens de behandeling is een amendement van de CU/GP en GL aangenomen waarin de ambitie rondom mobiliteit aangepast is: niet langer staat de keuzevrijheid centraal, maar het bieden van mogelijkheden om zich “effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden.” Deze aanpassing is keurig verwerkt in de definitieve versie van het Koers NH2050-document zoals dat op de provinciale website is gepubliceerd. Tot zover alleen maar goed nieuws, maar op het werkcongres Omgevingsvisie op 8 februari jl. gebruikte de gedeputeerde echter de formulering “zoveel mogelijk keuzevrijheid voor mobiliteit” als een van de acht uitgangspunten voor de Omgevingsvisie. Ook in de discussies later in deelgroepen op de dag werd dit uitgangspunt benoemd. Deze voorstelling van zaken is niet in lijn met de strekking van het aangenomen amendement. Daarbij bleken er ook door verschillende deelnemers aan het congres grote vraagtekens geplaatst te worden bij dit uitgangspunt, zowel in de plenaire stemrondes als de discussie in deelgroepen en ik heb op mijn tong moeten bijten om niet te zeggen dat wij er met elkaar toch wat anders over drachten. Onze vragen aan het college van GS zijn de volgende. Realiseert u zich dat de met het aannemen van het amendement het primaire uitgangspunt rondom mobiliteit nu anders is dan alleen “zoveel mogelijk keuzevrijheid”, namelijk het zich “effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden”? Wat heeft u ertoe gebracht om het ongenuanceerde “zoveel mogelijk keuzevrijheid voor mobiliteit” als het centraal uitgangspunt te presenteren voor de visie op mobiliteit? Vindt u zelf dat “keuzevrijheid” een beter uitgangspunt is dan het primaire uitgangspunt zoals het door PS is vastgesteld? Bent u bereid voortaan het uitgangspunt van de Staten voorop te stellen? Hoe denkt u de verkeerde informatievoorziening te gaan herstellen?

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. De opkomst op het werkcongres was overigens erg groot. Ik heb velen van u gezien en fijn dat u er was. Terecht dat u is opgevallen dat het anders is verwoord dan in het amendement dat hier is aangenomen. Mijn excuses. U vraagt, ja, ik realiseer

mij nu dat ik een oude tekst heb gebruikt en niet de juiste tekst van het amendement. Dat was absoluut niet de bedoeling. Ik heb tijdens het congres ook gezegd dat PS altijd het laatste woord hebben, dat is het hoogste orgaan en als zij dat vaststellen, is dat de tekst die gebruikt moet worden, dus nogmaals mijn excuses hiervoor. Voor zover er ergens een tekst staat die in de speech is gebruikt, zullen wij die aanpassen en zorgen dat het wordt hersteld.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Hartelijk dank voor deze gepaste reactie.

De **VOORZITTER**: Ik kan mij nauwelijks voorstellen dat er nog andere leden zijn die aanvullende vragen willen stellen. Dat is niet het geval. Dan gaan wij direct over naar stemming over de twee moties Vreemd. Ik stel u voor de heer Kramer kort in de gelegenheid te stellen om nog een aantal vragen te beantwoorden die hem bereikt hebben, om daar nog iets over te zeggen.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Vanochtend had ik even contact met de woordvoerder van de PvdA en toen bleek dat een van de belangrijke redenen waarom de PvdA zich niet kan vinden in deze motie, is dat de gemengde grassoort, het natuurgras, schraal gras, niet goed zou zijn voor paarden. Dat was de opvatting van een paardenhouder die was gesproken. Wij hebben er even naar gekeken en een onderzoek van de Universiteit van Wageningen gevonden. Ik wil graag drie conclusies aan u voorleggen. Het houden van paarden kan prima samengaan met het realiseren van hoge natuurwaarden. Kruidengras sluit beter aan bij de voederbehoefte van het paard. Schraal voeren en paarden in goede conditie houden dragen bij aan het voorkomen van hoefbevangenheid en het laatste punt is, het aantal schadelijke planten blijkt bij verschraling in zijn algemeenheid af te nemen. Natuurgras is dus goed voor paard en weidevogel. Ik hoop dat dit ook voor andere partijen voldoende aanleiding is om mee te stemmen met deze motie. Ik wijs u erop dat er een vrij open verzoek bij GS wordt neergelegd, met andere woorden, hier is het laatste woord nog niet over gezegd en alle verschillen van inzicht kunnen in de opdracht worden meegenomen.

De **VOORZITTER**: Toen ik de motie zat te lezen, dacht ik, welke gedeputeerde gaat hier eigenlijk over, maar het is gedeputeerde Bond volgens mij.

Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. Ik ga over de paarden. De motie gooit veel dingen op een hoop want er is sowieso al een verschil tussen het bedrijfsmatig houden van paarden en de hobbymatige paardenhouderij. Er staan in CBS Statline 502 bedrijven met paarden, waarschijnlijk veel bedrijven met nevenactiviteit paardenhouderij. Het aantal hobbymatig gehouden paarden is groot en daarom is de verhouding tussen professioneel en hobbymatig niet bekend. Dat is wel belangrijk voor de motivatie voor het afwijzen van deze motie, omdat daar juist de spanning zit. GL zegt dat de paardensector de boeren kans biedt om op een gunstiger verdienmodel over te stappen, lucratiever dan de veehouderij. Het is niet duidelijk waarop dit gebaseerd is, maar GS zijn er groot voorstander van om dit aan de ondernemer zelf over te laten. Tijdens de crisis is het aantal paarden drastisch afgenomen en nu neemt dat aantal weer toe. Het is erg economie- en conjunctuurgevoelig. Verder is het advies om de motie af te raden dat in de motie gesteld wordt over de afhandeling van de Statenvragen over pure grassen, dat dit effectief zou zijn in de

bestrijding van ganzen, maar er zijn andere onderzoeken die zeggen dat dat niet zo is. Dus bij de keuze om andere grassen toe te passen als paardenhouder, dan is dat ook hier echt een ondernemerskeuze. Als het aantoonbaar beter is voor paarden, dan is het aan de goede ondernemer om daarop in te spelen, want dan is het ook een gunstiger verdienmodel. Verder is niet duidelijk of als wij gaan bepleiten waar u om vraagt, daar subsidie voor ontvangen moet worden, want daar vraagt de verkenning naar. Daarin staat 'ondersteunen'. Alleen het toepassen van kruidenmengsels in plaats van raaigras levert meer biodiversiteit op als het gaat om de weidevogelstand. Daarvoor is wel meer nodig, namelijk ook seizoengebonden beheer en het waterpeil. Het is niet alleen dit, maar ook in combinatie met andere dingen. Daar raakt het de portefeuille van mijn collega Tekin. Het kan zeker interessant zijn in het kader van de natuurinclusieve landbouw om na te denken over de rol van de paardenhouder in het bevorderen van de biodiversiteit in het buitengebied. Maar dat is iets anders dan weidevogelbeheer, dus wij willen het meenemen in de verdere uitwerking van de natuurinclusieve landbouw als een interessant aandachtspunt, maar de motie wordt afgeraden om de genoemde redenen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij daarover stemmen. Stemverklaringen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Ook in het licht van het specifiek noemen van onze fractie door de indieners. Natuurlijk zijn wij ook voorstander van meer grasland met veel meer kruiden en bloemen, alleen in het kader van deze motie Vreemd – waarvan wij denken dat het veel beter zou zijn geweest als die eerst in de commissie zou zijn geweest – zien wij door de informatie die wij hebben ingewonnen, dat kruidenrijk helemaal in principe per definitie niet goed hoeft te zijn voor een paard. Naast het feit dat het aan de boeren zelf is, is het paard voor die boer ook een economische factor en dat laten wij graag bij de boer zelf. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Wij vinden het een wat wonderlijke motie en wij zouden adviseren om de paardenhouders die over willen gaan naar bloemrijk grasland, met de collectieven in gesprek te laten gaan om te kijken of daar mogelijkheden zijn voor ondersteuning. Er wordt erg ingegaan op de materie van hoefbevangenheid, dat het daarom nodig zou zijn, maar die is wel erg complex, dus wij zien niet meteen dat dit de oplossing is. Wij zien ons genoodzaakt om tegen te stemmen.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter, wij vinden het van belang om inzicht te krijgen in de knelpunten bij de omschakeling van raaigras naar bloemrijk gras, maar dat grenst inderdaad aan natuurinclusieve landbouw. Wij willen de motie niet per direct afschrijven maar deze graag betrekken bij de discussie over natuurinclusieve landbouw en daar de mogelijkheden te verkennen. Ik denk dat het goed is dat wij een beeld krijgen van het verschil tussen de hobbypaardenhouderij en professionele houderij zodat wij weten hoe zich dat verhoudt in Noord-Holland.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Prima verhaal van de gedeputeerde. Ganzen eten alles, ook bloemrijke mengsels, het maakt ze allemaal niet uit, dus daar zal het niet helpen. Bovendien vinden wij dit echt een ondernemerskeuze, dus wij zullen tegen stemmen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij vinden het op zich heel sympathiek om te kijken naar het wegnemen van barrières bij de overschakeling naar bloemrijk grasland, maar wij denken dat het beter zou zijn om hem nog breder aan te vliegen.

De heer **KRAMER** (GL): Dit gehoord hebbende, wil ik hem aanhouden en dat hij terugkomt op het moment dat wij over natuurinclusieve landbouw praten.

De **VOORZITTER**: Zo moeten wij het dan maar doen. Ik wil erop aandringen om dit soort moties Vreemd niet op deze manier hier aan de orde te stellen, want je kunt voorspellen wat er dan vervolgens mee gebeurt. Deze discussie neemt tamelijk bizarre vormen aan, dus mijn advies aan u allen is om dit allemaal een beetje anders voor te bereiden en de motie is nu aangehouden. Formeel is dat eigenlijk al een hele lastige, maar ik strijk even over mijn hart. Voordat het proces van stemming is begonnen, moet je besluiten of je iets aanhoudt of niet. Dan motie 2 Vreemd over het gebruik van AZC's.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Wij zitten een beetje in de herhaling zoals net ook al met het initiatiefvoorstel. Ook dit is een onderwerp dat al eerder aan de orde is geweest in de Statenvragen van 50plus van 30 augustus 2016 en destijds behandeld in de commissie van 16 september 2016. Wij zullen de motie ontraden, want het is aan de gemeente en het COA om het perspectief van voormalige opvanglocaties te bekijken. De provincie heeft hierbij geen rol en het is ook niet aan de provincie om aan te geven hoe gemeenten en het COA om moeten gaan met AZC's. Verder maken de gemeenten conform de hernieuwde Huisvestingswet van 2014 met woningcorporaties prestatieafspraken waaronder over sociale huurwoningen. Het toewijzen van betaalbare huurwoningen vindt plaats op basis van het toewijzingsbeleid van gemeenten en woningcorporaties. Dit is eerder aan de orde geweest en ons standpunt is ongewijzigd.

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, op zich zijn wij natuurlijk tegen leegstand en voor het opvangen van zwakkeren, maar wij zijn er ook voor dat Nederland zijn verplichtingen nakomt en meer vluchtelingen opvangt en wij vinden dat deze locaties daarvoor beschikbaar moeten blijven en daarom zullen wij tegen stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties 50plus en ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen.

14. Sluiting

De **VOORZITTER**: Dan zijn wij aan het einde van de vergadering gekomen. De volgende vergadering vindt plaats op 26 maart. Zoals aangekondigd, er is geen diner. De vergadering is gesloten om 17.30 uur.

***